

Bændablaðið

19. tölublað 2024 • Fimmtudagur 24. október • Blað nr. 666 • 30 árg. • Upplag 33.000 • Vefur: bbl.is

Fjölskyldan í Brennholti í Mosfellsdal, Tómas Ponzi, Björk Bjarnadóttir og sonurinn Egill Mikael Ponzi, sem heldur á Boldungi. Það er tómatayrki og afrakstur sjö ára ræktunarstarfs Tómasar. Yrkið Boldungur er ræktað í köldu gróðurhúsi og þrátt fyrir að sumarið hafi verið sólarlaust og kalt þá var ágætis uppskera. Um einstaklega duglega tómataplöntu er að ræða, tómatarinn kjótmikill og safaríkir með góðu jafnvægi á milli sætu og syru. – Sjá nánar á bls. 30–31.

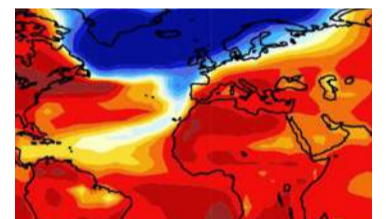
Mynd / Sigurður Már Harðarson

Ónæmi gegn sýklalyfjum

Sérfræðingar kalla eftir samdrætti í sýklalyfjanotkun. Í minnkandi heimi getur ónæmi gegn þessum lyfjum borist milli manna og dýra og með fólki og matvælum milli heimshluta.

– 20 –

Kalt og þurrt

Kuldapollurinn sunnan við Ísland er þegar farinn að hafa áhrif hér á landi. Próffessor við HÍ rekur hvað gerst gæti á Íslandi verði ekki komið böndum á hnignun veltirhringrásar Atlantshafsins, AMOC.

– 8 –

Stjórnvöld:

Landbúnaður settur í biðstöðu

Lítt verður aðhafst í landbúnaðarmálum af hendi stjórnvalda fram yfir kosningar. Hvatt er til að frambjóðendur til alþingiskosninga hugi að brýnum málefnum landbúnaðarins.

Í kjölfar þess að Sjálfstæðisflokkurinn sleit ríkisstjórnarsamstarfinu 13. október sl. er ekki von á aðgerðum í landbúnaðarmálum út þetta ár, hvorki frá ráðuneyti matvæla né þinginu.

Trausti Hjálmarsson, formaður Bændasamtaka Íslands, segir að vissulega gæti óvissu. Starfsstjórn hafi takmarkað vald og því verði í reynd engar stórvægilegar ákvarðanir teknar nú. Þá geti komið áherslubreytingar með nýjum matvælaráðherra og það verði líka að teljast eðlilegt þegar ný stjórn tekur við.

Haldið í horfinu

„Okkar hlutverk í Bændasamtökunum er hins vegar að tryggja að málefni landbúnaðarins fái viðeigandi athygli í kosningunum þannig að þau séu sett ofarlega á dagskrá allra flokka. Verkefni fram undan eru ærin í landbúnaðinum og þau verða það áfram, þannig að við hlökkum bara til að starfa með nýjum ráðherra, hver svo sem hann verður,“ segir Trausti.

Fyrirspurn til stjórnvalda varðandi hvaða áhrif stjórnarslit, starfsstjórn, nýr matvælaráðherra og fyrirhugaðar kosningar eftir örfáar vikur hafi á landbúnaðartengd málefni var svarað með eftirfarandi hætti:

„Hlutverk starfsstjórnar er að tryggja stjórnskipulega festu og að halda nauðsynlegum verkefnum gangandi. Megináhersla verður lögð á fjárlög, fjárákallög og fjárlagatengd mál. Matvælaráðherra mun eftir þörfum afgreiða fyrirbyggjandi mál og taka afstöðu til breytinga á reglugerðum.“

Í lok september gaf Bjarkey Olsen Gunnarsdóttir, þáverandi matvælaráðherra, út aðgerðaáætlun landbúnaðarstefnu til fimm ára. Til grundvallar áætluninni liggur landbúnaðarstefna til 2040 sem samþykkt var á Alþingi undir sumar 2023. Má ætla að aðgerðaáætlunin verði síðasta opinbera aðgerðin beinlínis í þágu landbúnaðarmála á þessu ári.

Kílómetrar og kolefni

Alþingi mun, ef að líkum lætur, samþykka fjárlagafrumvarp starfsstjórnar. Jafnframt er stefnt að því að afgreiða hækkun kolefnisgjalds

á jarðefnaeldsneyti og kílómetragjald vegna notkunar ökutækja, sem komi til framkvæmda um næstu áramót. Með frumvarpinu er gert ráð fyrir að kílómetragjald komi í stað olíu- og bensingjalda sem gjald fyrir notkun allra ökutækja í vegakerfinu.

Bændasamtökin gerðu athugasemd við þátt landbúnaðarvéla, þ.e. dráttarvéla og eftirvagna til landbúnaðarmóta, í umsögn sinni við frumvarpið í samráðsgátt stjórnvalda. Hvöttu samtökin til að allur vafi yrði tekinn af varðandi að landbúnaðartæki verði undanþegin frá gjaldskyldu.

„Ekki þarf að taka fram að ef slík landbúnaðartæki myndu falla undir gjaldskylduna væri það gríðarlegur kostnaðarauki fyrir bændur og landbúnaðinn í heild sinni,“ segir í umsögninni.

Um það að u.þ.b. tvöfalda eigi kolefnisgjald af jarðefnaeldsneyti segja samtökin í umsögn að rafknúnar dráttarvélar séu ekki til staðar í landinu og traktorar sem gangi fyrir metani teljandi á fingrum annarrar handar. Þannig skjóti skökku við varðandi tilgang og markmið kolefnisgjaldsins, þ.e. að hvetja til vistvænnar tækni og orkugjafa, að hækkun gjaldsins bitni á bændum og íslenskum landbúnaði.

Mál gufa upp eða tefjast

Nokkuð ljóst er að allmörg þingmál tengd landbúnaði, beint og óbeint, falla að sinni milli skips og bryggju eða tefjast mögulega vegna stjórnarslitanna og kosninga. Má þar nefna stjórnartillögur um mótun stefnu um dýraheilsu til ársins 2040, stefnu stjórnvalda um uppbyggingu vindorku á Íslandi og einnig verndar- og orkunýtingaráætlun/virkjunarkosti í vindorku.

Önnur mál sem biða líklega að sinni eru m.a. umhverfismat framkvæmda og áætlaða og skipulagslög (S), ættliðaskipti og nýliðun í landbúnaðarrekkstri (S), heildarendurskoðun á þjónustu og vaktkerfi dýralækna (F), búvörulög/níðurgreiðsla á raforku til garðyrkjubænda (Flf), erfðafjárskattur/ættliðaskipti bújarða (S), leyfi til veiða á álf, grágæs, heidagæs og helsingja utan hefðbundins veiðitímabils (F), skráning og bókhald kolefnisbindingar í landi (F), brottfall laga um gæðamat á æðardúni (S), velferð dýra/bann við blóðmerahaldi (Flf), stofnun ríkisfélags um rafeldsneytisframleiðslu (F) og breyting á ýmsum lögum vegna banns við hvalveiðum (P), skv. vef Alþingis. /sá

LAND CRUISER 250

KOMDU OG REYNSLUAKTU **LAND CRUISER 250** HJÁ VIÐURKENNDUM SÖLUÆÐILUM. SÖLURÁÐGJAFAR OKKAR TAKA VEL Á MÓTI ÞÉR.

Land Cruiser 250 er flaggskip Toyota sem beðið hefur verið eftir með mikilli eftirvæntingu. Útlitið er óður til fortíðar og undir kraftalegri yfirbyggingunni liggur ósigrandi torfærutæki.

Land Cruiser 250 er konungur jeppanna.

TOYOTA FÖRUM LENGRA

Toyota Kaupúni
Kaupúni 6
570 5070

Toyota Akureyri
Baldursnesi 1
460 4300

Toyota Reykjanesbæ
Njarðarbraut 19
420 6600

Toyota Selfossi
Fossnesi 14
480 8000

Bíllinn í þessari auglýsingu endurspeglar ekki endilega það verð og þann búnað sem kann að vera tilgreindur. Fyrirvari við 7 ára ábyrgð: Ökutækinu skal viðhaldið samkvæmt vörulýsingu og leiðbeiningum framleiðandans og ber eigandi kostnaðinn við slíkt viðhald. Sé það ekki gert getur það valdið ógildingu ábyrgðar varðandi hluti sem þarfnast viðhalds. 7 ára ábyrgð gildir eingöngu um bíla sem fluttir eru inn af Toyota á Íslandi ehf. 12 mánaða vegaaðstoð fylgir öllum nýjum Toyota bílum. Birt með fyrirvara um villur.

Sauðfjárríða:

Vel gengur að rækta riðupolið sauðfé

Innleiðing á verndandi og mögulega verndandi arfgerðum gegn riðu í sauðfé gengur mjög vel.

Að sögn Eyþórs Einarssonar, ráðunautar hjá Ráðgjafarmiðstöð landbúnaðarins, lítur út fyrir að í haust hafi mikið verið sett á af gripum með þessar arfgerðir.

Fljótlega verði hægt að meta hversu hátt hlutfall í íslenska stofninum beri þessar arfgerðir, en bændur séu nú að ganga frá ásetningi fyrir næsta vetur. „Útlit er fyrir að margir bændur muni nánast eingöngu setja á gimbrar í vetur sem bera einhverja vernd,“ segir hann.

17.800 ARR-gripir

Í júlí var formleg landsáætlun um útrýmingu á sauðfjárríðu undirrituð, þar sem gert er ráð fyrir að því verkefni verði lokið innan 20 ára. Að þeirri áætlun koma matvælaráðuneytið, Matvælastofnun og Bændasamtök Íslands.

„Íslensk erfðagreining hefur greint fyrir okkur um 63 þúsund sýni frá byrjun maí. Þar sem bændur voru duglegir við að taka sýni í vor hefur gengið mjög vel að þjónusta þau sýni sem hafa komið inn í haust.

Ef við skoðum afgerðirnar þá eru í þessu sýnasafni um 17.800 gripir, fyrst og fremst lömb, sem bera ARR-geinasamsætuna, þar af 200 sem eru arfhrein ARR/ARR,“ segir Eyþór, en sú samsæta er einmitt alþjóðlega viðurkennd sem verndandi.

„Gripir með AHQ, T137 eða C151 eru alls um 16.200,“ heldur Eyþór áfram og bendir á að í

Útlit er fyrir að margir bændur muni nánast eingöngu setja á gimbrar í vetur sem bera einhverja vernd.

Mynd / smh

þessum tölum getur sama lambið verið tvítalið ef það er með tvo mismunandi breytileika. Þessir breytileikar eru taldir vera mögulega verndandi í fyrrnefndri landsáætlun.

Áhuginn eðlilega mestur á riðusvæðum

Að sögn Eyþórs eru bændur mjög viljugir til þátttöku í arfgerðargreiningunum og mikill meirihluti sauðfjərbænda sé kominn eitthvað af stað í þessa átt með sína ræktun. „Áhuginn er vissulega mestur á riðusvæðunum en ekki er hægt að segja annað en almennt sé þátttaka góð. Sýnin sem hafa verið greind frá í vor eru frá um 780 sauðfjarræktendum vítt og

Eyþór Einarsson.

breitt um landið. Til að setja þetta í samhengi þá voru um 1.500 bú sem voru þátttakendur í skýrsluhaldi árið 2023. Við reynum að hvetja bændur almennt til dáða í þessu en

bændur sjálfir hafa sýnt mikið og gott frumkvæði.“

Ekki íþyngjandi kostnaður

Spurður út í kostnað bænda við greiningarnar segir Eyþór að þær séu á hagstæðum kjörum hjá Íslenskri erfðagreiningu og síðan niðurgreiddar hjá matvælaráðuneytinu að stórum hluta. „Til dæmis er greiningarkostnaður á öllum gripum sem eru undan ARR-foreldri aðeins 300 krónur á hvert sýni. Sama gildir um sýni úr öllum ásettum hrútum, sama hvernig þeir eru ættaðir eða hvar þeir eru, greiningin á þeim mun kosta 300 krónur. Þetta ætti því ekki að teljast íþyngjandi kostnaður.

Eyþór segir ástæðu til að minna á að gert sé ráð fyrir að greiddir verði hvatastyrkir til búa sem teljast vera í áhættuflokki út á notkun á hrútum sem bera verndandi eða mögulega verndandi arfgerðir (V/V, V/MV eða MV/MV).

Margir hjá RML koma að þessu verkefni, að sögn Eyþórs. „Bæði varðandi móttöku sýna, afgreiðslu á sýnatökubúnaði og síðan að þjónusta bændur í sambandi við Fjávís. Þá hefur farið fram mikil vinna við þróun og endurbætur á skýrsluhaldsforritinu Fjávísi, bæði til að auðvelda bændum að vinna með þennan eiginleika í ræktunarstarfinu og til að halda utan um allar þessar sýnatökur.“

/smh

Aflýsa Matvælaþingi

Matvælaráðuneytið hefur aflýst Matvælaþingi sem átti að fara fram í Hörpu 5. nóvember næstkomandi.

Dýravelferð og hugmyndafræðin Ein heilsa (e. One Health) áttu að vera meginviðfangsefni þingsins.

Ráðgert var að Maarten Hoek frá Lýðheilsu- og umhverfisstofnun Hollands og dr. Rebeca García Pinillos, stofnandi og framkvæmdastjóri samtakanna One Welfare CIC, væru meðal fyrirlesara.

Samkvæmt tilkynningu matvælaráðuneytisins hefur Matvælaþing verið vettvangur fyrir samræðu á milli hinna ólíku starfsgreina sem vinna að matvælaframleiðslu og -vinnslu á Íslandi.

/ghp

Uppskera:

Kartöflubirgðir litlar í landinu

Eins og greint var frá í síðasta Bændablaði var uppskerubrestur hjá kartöflubændum í Eyjafirði. Af þeim sökum eru birgðirnar minni í landinu, en uppskeran var slök víðar.

Sigurbjartur Pálsson, kartöflubóndi á Skarði í Þykkvabæ, segir augljóst að það sé minna til af kartöflum í landinu en í fyrra. Langstærstur hluti kartöfluuppskerunnar kemur úr Þykkvabænum, en miðað við það sem Sigurbjartur hefur heyrt frá bændum í kringum sig er uppskera Þykkvæinga nálægt 70 prósent af því sem var í fyrra, sem var meðalár.

Þá dugði uppskeran svo að segja alveg þangað til bændur hófu upptöku að nýju í sumar.

Mun ekki birtast sem vöntun

Sigurbjartur bendir á að þrátt fyrir minni uppskeru sé ekki víst að hún birtist neytendum sem vöntun.

„Við höfum í samstarfi við kartöfluverksmiðjuna möguleika á því að stýra því hvert kartöflurnar fara,“ segir hann. Í þessu árferði noti verksmiðjan innflutt hráefni á meðan hærri hlutfall af innlendu framleiðslunni fer ferskt á neytendamarkað.

„Gagnvart venjulegu fólki sem fer út í búð og kaupir sér poka af kartöflum er ekkert sjálfgefið að þetta skipti máli.“ Afurðirnar úr kartöfluverksmiðjunni eru ýmsir réttir og forsoðnar kartöflur sem fást í verslunum eða fara í mótuneyti og á veitingastaði.

Kemur niður á bændum

Jón Helgi Helgason segir að þrátt fyrir að neytendur muni ekki verða varir við að kartöflubirgðir í landinu séu litlar muni þetta koma niður á framleiðendunum. Hann er stjórnarmaður í deild garðyrkjubænda hjá Bændasamtökum Íslands og stundar kartöflurækt á Þórustöðum í Eyjafirði.

Hann gerir ráð fyrir að kartöflur norðan heiða verði að öllum líkindum búnar snemma en önnur landsvæði ættu að geta fyllt í skarðið. Þetta ójafnvægi kallar á að innflutningsaðilar setji pressu á að tollaglugginn, það er tollfrjáls innflutningur á kartöflum, verði

Bændur óttast að þrýst verði á tollfrjálsan innflutning á kartöflum í ljósi birgðastöðunnar.

Mynd / Úr safni

opinn í ljósi birgðastöðu.

Það komi niður á bændum sem vilji sjá neytendum fyrir ferskum kartöflum í verslunum.

„Þá fara verslanir að sperra innkaupaverðið niður til bænda sem þurfa að fara að keppa við innflutning tollalaust,“ segir Jón Helgi. Hann bendir á að smásöluverð á kartöflum hafi ekki lækkað þó svo að tollurinn sé felldur niður.

Vantar hvata til að rækta meira

Efld tollvernd yrði að hans mati til þess að hvetja bændur til að auka ræktun. Eins og staðan er núna sjá þeir ekki hag sinn í að stækka við sig með það að markmiði að eiga nægar birgðir allt árið þar sem þeir óttist alltaf að þurfa að keppa við tollfrjálsar erlendar kartöflur sem eru ódýrari fyrir verslanirnar í

innkaupum. „Framboð og eftirspurn tala ekki saman í þessu. Það hækkar ekkert afurðaverðið þó svo að það sé lítið framboð,“ segir Jón Helgi.

Hann bendir á að kartöflubændur hafi lagt í sama kostnað á hvern hektara, jafnvel aðeins meira til þess að reyna að hraða vextinum. Frostanáttur í byrjun september hjálpi ekki til, en tjónið af þeim völdum eigi eftir að koma í ljós þegar kartöflurnar blotna upp og skemma út frá sér í geymslu.

„Þetta veður og þessi uppskerubrestur er að valda því að það er tap á rekstri flestra búa hérna norðan heiða. Það er engin trygging sem tekur á þessu tjóni og verða bændur bara að taka þetta á sig. Einhverjir bændur þurfa jafnvel að huga að því að leita sér að vinnu til að brúa bilið,“ segir Jón Helgi.

/ál

TILBOÐ MÁNAÐARINS*

20% AF SLÁTTUR AF STÖMPUM OG STEINUM

* Tilboðið gildir til 31. október 2024 eða á meðan birgðir endast

FÓÐURBLANDAN

FB Reykjavík
Kornagarðar 12
570 9800

FB Selfoss
Austurvegur 64 a
570 9840

FB Hvolsvöllur
Duftþaksbraut 1
570 9850

www.fodur.is
fodur@fodur.is

Neyðarkall til þín

Björgunarsveitirnar senda frá sér árlegt Neyðarkall dagana 30. október til 3. nóvember.

Tökum vel á móti sjálfboðaliðum björgunarsveitanna og styðjum við öflugt björgunarstarf í landinu.

Bændablaðið

Bændablaðið kemur út 23 sinnum á ári. Upplýsingar um dreifingarstaði er að finna á vef Bændablaðsins: www.bbl.is Lesendur geta einnig gerst áskrifendur að blaðinu og fengið það sent heim í pósti gegn greiðslu burðargjalds. Árgangurinn (23. tölublað) kostar kr. 17.500 með vsk. Ársáskrift fyrir eldri borgara og öryrkja kostar kr. 13.900 með vsk.

Heimilisfang: Bændablaðið, Borgartún 25, 4. hæð - 105 Reykjavík.
Sími: 563 0300 – Kt: 631294-2279
Útgefandi: Bændasamtök Íslands.

Ritstjóri: Guðrún Hulda Pálsdóttir (ábm.) guðrunhulda@bondi.is – Sími: 563 0300 – Blaðamenn: – Ástvaldur Lárússon astvaldur@bondi.is – Hulda Finnsdóttir hulda@bondi.is
Sigrún Pétursdóttir sigrunpeturs@bondi.is – Sigurður Már Harðarson smh@bondi.is – Steinunn Ásmundsdóttir steinunn@bondi.is

Auglýsingastjóri: Þórdís Una Gunnarsdóttir thordis@bondi.is – Sími: 866 3855

Netfang auglýsinga: thordis@bondi.is – Vefur blaðsins: www.bbl.is – Netfang blaðsins: (fréttir og annað efni) er bbl@bondi.is

Frágangur fyrir prentun: Sigrún Pétursdóttir – Prentun: Landsprent ehf. – Upplag: 33.000 – Dreifing: Landsprent og Íslandspóstur. ISSN 1025-5621

Óvissan

Starfsstjórn Sjálfstæðisflokks og Framsóknar er nú við völd í landinu. Starfsstjórninni er ætlað að halda í horfinu þar til ný ríkisstjórn hefur verið mynduð.

Kosningar fara fram 30. nóvember næstkomandi og varla er gert ráð fyrir að ný stjórn fari að taka til hendinni fyrr en eftir áramót. Á forsiðu þessa tölublaðs er haft eftir talsmönnum starfsstjórnarinnar að hlutverk hennar fram að því sé að tryggja stjórnskipulega festu og halda „nauðsynlegum verkefnum gangandi“. Áhersla sé lögð á fjárlög. Önnur mál fá því væntanlega að bíða og með því skapast óvissa.

Hvað verður um einkarekna fjölmiðla?

Rétt fyrir stjórnarslit birtist á Samráðsgátt til umsagnar frumvarp laga um breytingu á lögum um fjölmiðla, sem fjallar um framlengingu á stuðningi til einkarekna fjölmiðla. Að óbreyttu mun stuðningurinn falla úr gildi um áramótin en með frumvarpinu er lagt til að framlengja gildistímann um þrjú ár. Í umsögnum fagna talsmenn einkarekna fjölmiðla drögunum og leggja áherslu á mikilvægi stuðningsins. Við erum einn þessara aðila.

”Að óbreyttu mun stuðningurinn falla úr gildi um áramótin ...

Rekstrarumhverfi prentmiðils á borð við Bændablaðið hefur verið afar erfitt síðustu ár vegna gríðarlegra hækkana á gjaldahlíðinni sem erfitt, eða jafnvel ómögulegt, er að mæta á tekjuhliðinni. Þar má aðallega nefna miklar hækkningar á pósthúðargjöldum, þrátt fyrir skerta

póstþjónustu, sem og hækkandi prentkostnað, m.a. vegna hækkana á heimsmarkaðsverði á pappír.

Stuðningurinn er því lyklatríði til að hægt sé að halda úti útgáfu Bændablaðsins í núverandi formi. Spurningin er hvort frumvarp þetta sé hluti af fyrrnefndum nauðsynlegu verkefnum starfsstjórnarinnar, eða hvort það muni daga uppi eins og fjöldi mála, um áramót.

Brýn fjárfestingabörf

Landbúnaður stendur frammi fyrir áskorunum sem kallar á verulegar fjárfestingar. Fjárfestingabörfin vex stöðugt því mæta þarf örum loftslagsbreytingum um leið og auka þarf framleiðslumagn. Of litlar fjárfestingar eru meðal annars taldar orsök hægfara framleiðni aukningar.

Hér á landi, sem víðar, þarf að fjárfesta í tæknilausnum, rannsóknnum og innviðum. Aðlaga þarf landið, nýtaþlöntur og búféð að hröðum loftslagsbreytingum, uppfæra þarf mannvirki samkvæmt nútímakröfum og bæta þarf skilvirkni með meiri tæknivæðingu.

Matvæla- og landbúnaðarstofnun Sameinuðu þjóðanna (FAO) hefur áætlað að það þurfi að fjárfesta árlega um 680 milljörðum bandaríkjadala á heimsvísu til að nútímavæða landbúnað, auka sjálfbærni hans og tryggja nægan mat á heimsvísu. Stofnunin hefur gefið það út að ef ekki verður brugðist við fljótt með samstilltum fjárfestingum opinberra og einkaaðila sé fæðuöryggi ógnað.

Guðrún Hulda Pálsdóttir
ritstjóri.

Verðlagsgrunnur kúabús hefur verið óbreyttur frá 2001, þrátt fyrir miklar breytingar í rekstrarumhverfi kúabænda. Mynd / smh

Verðlagsgrunnur kúabús:

Vinna á lokametrunum

Vinna verðlagsnefndar búvöru við uppfærslu á verðlagsgrunni kúabús stendur enn yfir en er á lokametrunum.

Nefndin, sem skipuð er til tveggja ára, ákveður afurðaverð til kúabænda og verð mjólkurvara í heildsölu. Verðlagsgrunnurinn liggur til grundvallar ákvörðunum nefndarinnar, en sá sem nú er í gildi er frá árinu 2001. Síðast var skipað í nefndina í byrjun september árið 2022 og var í kjölfarið lögð fram tillaga um framkvæmd og verkáætlun að uppfærslu á reiknilíkönun verðlagsnefndar fyrir nýjan verðlagsgrundvöll.

Seinkun á vinnu Hagfræðistofnunar

„Það tók Hagfræðistofnun Háskóla Íslands lengri tíma en áætlað var að skila rammanum fyrir nýjan verðlagsgrunn. Þegar hann var kominn stóðu nokkur atriði út af sem nefndin þurfti að taka afstöðu til,“ útskýrir Kolbeinn Hólmur Stefánsson, formaður nefndarinnar, en áætlað var að Hagfræðistofnunin skilaði sínum niðurstöðum fyrir síðustu áramót.

„Nefndin hefur verið að vinna sig í gegnum þau atriði og er núna á lokametrunum. Nýr verðlagsgrunnur ætti að vera samþykktur fyrir lok októbermánaðar þegar skipunartími núverandi verðlagsnefndar rennur út,“ segir Kolbeinn enn fremur.

Sérkennileg staða vegna slíta ríkisstjórnar

Spurður hvort búið sé skipa

fulltrúa í nýja nefnd og hvort hann haldi áfram sem formaður, segir Kolbeinn að honum skiljist að búið sé að skipa fulltrúa bænda og frá iðnaðinum. Hann hafir þó ekki frekari upplýsingar um þá. Verkalýðshreyfingin eigi eftir að skipa sína fulltrúa en hann geri ekki sérstaklega ráð fyrir breytingu þar.

„Hvað varðar mína eigin stöðu, þá er hún enn óljós. Ráðherra hefur víðrað þá hugmynd að ég haldi áfram, en þá kemur auðvitað inn sú sérkennilega staða sem er í íslenskum stjórnsmálum að sá ráðherra sem skipar næstu nefnd gæti hæglega orðið annar ráðherra en sá sem nú situr og raunar átta ég mig ekki á því hvort ráðherra í starfsstjórn myndi skipa þessa nefnd til tveggja ára eða hvort hún myndi einfaldlega framlengja skipan núverandi nefndar fram yfir kosningar og ný nefnd verði skipuð af nýjum ráðherra,“ segir Kolbeinn.

Kallað ákaft eftir uppfærðum grunni

Kúabændur hafa kallað ákaft eftir uppfærðum verðlagsgrunni, enda margt breyst í rekstrarumhverfi búanna á þessum tíma.

Fyrir ári síðan var haft eftir Rafni Bergssyni, formanni deildar nautgripabænda hjá Bændasamtökum Íslands og nefndarmanni í verðlagsnefnd búvöru, í viðtali í Bændablaðinu um rekstrarvanda nautgripaæktar í landinu, að það væri löngu tímabært að uppfæra verðlagsgrunninn. „Vinna við uppfærslu stendur yfir og er stefnt að því að verðlagt verði samkvæmt nýjum

Kolbeinn Hólmur Stefánsson.

verðlagsgrundvelli í desember eða strax á nýju ári. Auðvitað hefði verið til bóta fyrir nautgripabændur ef hann hefði verið uppfærður fyrr, þannig að það hefði kannski verið bætilegra fyrir einhverja að takast á við þessa auknu skuldabyrði síðustu missera. Það er alveg ljóst að þessi grundvöllur sem unnið er eftir í dag nær á engan hátt utan um þennan fjármagnskostnað með réttum hætti sem bændur þurfa að takast á við í dag,“ sagði Rafn.

Í nefndinni eiga nú sæti þau Kolbeinn Hólmur Stefánsson, skipaður formaður án tilnefningar, Rafn Bergsson og Reynir Þór Jónsson, tilnefnd af Bændasamtökum Íslands, Elín Margrét Stefánsdóttir og Pálmi Vilhjálmsson, tilnefnd af Samtökum afurðastöðva í mjólkuriðnaði, Steinunn Bragadóttir, tilnefnd af Alþýðusambandi Íslands og Hrannar Már Gunnarsson, tilnefndur af Bandalagi starfsmanna ríkis og bæja.

Þá er Hálfán Óskarsson, eigandi Örnú, áheyrnarfulltrúi minni vinnslufyrirtækja mjólkur í nefndinni. /smh

Niðurstöður heysýna 2024

Kynning þriðjudaginn
29. október kl. 13 á Teams

Bústólpi

www.bustolpi.is

Þú finnur Bændablaðið á www.bbl.is, Facebook & Instagram

„Það skiptir máli að kjósa einhvern sem veit um hvað landbúnaðurinn snýst. Umhverfismál og náttúruvernd skipta líka máli,“ segir Ólöf Ósk Guðmundsdóttir, bóndi í Miðdal í Kjós.

„Það er verðbólgan og öll aðfangaverð, tekjurnar og afurðaverðið og ekki síst þessir svakalegu vextir. Mér finnst þetta grunnurinn að þessum rekstri okkar,“ segir Guðmundur Grétar Guðmundsson, bóndi í Múla í Dýrafirði.

Vísnaðhornið

Kristinn Bjarnason frá Ási í Vatnsdal var um tíma bóndi í Borgarholti. Eystri-Tungan var nokkuð klofin frá ytri Tungunni. Bjarni skólastjóri á Laugarvarni hét nýrri brú á Tungufljót 1946. Raunar kom svo brúin 1990.

*Sælt er að lifa í sannri trú
að samgöngurnar batni,
ef á Fljótið byggir brú
Bjarni á Laugarvatni.*

Kristinn var þekktur fyrir hringhendur eins og næstu tvær sýna.

*Lindir hjala léttum róm,
lítast bala vangí.
Snemma alin brosa blóm,
blítt í dalafangi.*

*Bylin rjúka, roðnar sveit
risin mjúk úr laugum.
Geislar strjúka rakan reit,
rósir ljúka upp augum.*

Ekki þarf að kynna **Rósberg Snædal** sem orti líka hringhendur góðar.

*Þetta hlýt ég, Drottinn, hér
dyggða-þrýtur veginn.
Sýndin yfir eftir mér
inn á vítateiginn.*

Rósberg sagði einnig:

*Ást þó bindi'ég öls við haf,
oft í blindni svalli
hugaryndi hlýt ég af
hverju syndafalli.*

Ævisaga K.N. í fáum dráttum:

*Blóðið í æðunum brann,
ef brautin var framundan slétt.
Pegasus frægan ég fann, –
á folanum tók ég mér sprett.*

*Lofthræddur löngum ég var, –
því lífið á himnum ei skil.
Um foldina fákur mig þar,
en flaug ekki himnanna til.*

*Bakkus í taumana tók –
Að teyma mig var honum kært!
Svo gaf hann mér brennivinsbók,
á bókina þá hef ég lært.*

Fríðrik Hansen orti margt fallegt. Þessi haustvísa á vel við:

*Grænum halla blóðum brátt
blómin valla fögur.
Yfir fjalla herðum hátt
hangir mjallakögur.*

Og enn segir Fríðrik að hausti:

*Nú er hljótt um holtin öll,
horfinn lóusöngur.
Nú er yfir frostköld fjöll
farið á ný í göngur.*

Sithvað má finna í Gervilimrum **Gísla Rúnars** sem komu út 2020:

Lögmæt martröð

*Málflutningsmaður einn mætur
mælti'upp úr svefni um nætur:
Við engifer
enginn fer
í mál! – (Nema matjurtarætur)*

Rekkjusiðir – óafsakaðir

*Svo lasburða'af leti var Ívana
að hún lagðist í velfesta divana
er á vegi'ennar urðu
þó vakti mest furðu
hve Þrúðmari gekk vel að þrif'ana*

Umsjón: **Magnús Halldórsson**
mhalldorsson0610@gmail.com

Mikilvægustu kosningamál bænda

Þegar líður að kosningum skiptir máli að vita hvaða málefni brenna á bændum. Bændablaðið fékk álitsgjafa úr þeirri starfsstétt til að svara eftirfarandi spurningu: Hvaða málefni skipta þig sem bónda mestu máli þegar þú ákveður hvaða stjórnmálaflokk þú ætlar að kjósa? /ál

„Maður er mest með það í huga hverjir muni helst vinna landsbyggðinni gagn. Það er ekki alltaf auðvelt að gera sér grein fyrir því hvað stendur upp úr í gegnum fagurgalann allan. Það er margt sem hjálpast að – samgöngur, orkuverð, orkuframleiðsla og fleira,“ segir Hávar Örn Sigtryggsson, bóndi í Hríflu í Þingeyjarsveit.

„Evrópusambandið, svo maður verði alveg rosalega róttækur. Við erum að fara eftir öllum Evrópusambandsreglugerðum nú þegar. Við erum örþjóð í landbúnaði og getum unnið eftir því sem aðrir eru að gera svo að sykurpúðarnir í Sjálfstæðisflokknum ráði ekki peningafloðinu og hagstjórninni,“ segir Guðmundur Geir Jónsson, bóndi í Stærri-Árskógi í Dalvíkurbyggð.

„Ég kys þá sem hafa trúverðug áform um að tryggja rekstrargrundvöll grunnframleiðslu í landinu. Það þýðir bæði frumframleiðsluna og úrvinnslugeira landbúnaðarafurðanna. Ég vel þá sem eru tilbúnir til að viðhalda raunverulegum tollum á innfluttar landbúnaðarafurðir,“ segir Sigurður Þór Guðmundsson, bóndi í Holti í Þistilfirði.

„Ég myndi segja að það væri hvernig flokkarnir ætla að sjá til þess að við tryggjum matvælaframleiðslu í landinu og að landbúnaðurinn sé samkeppnisfær um fólk til þess að stunda þessa framleiðslu miðað við aðrar starfsgreinar,“ segir Eiríkur Egilsson, bóndi á Seljavöllum í Hornafirði.

„Það er vaxtastigið sem étur upp allt hjá öllum og skortur á samkeppni á fjármálamarkaði. Það kemur enginn annar banki hingað af því að hér er einhver gjaldmiðill sem enginn þekkir og ekki nema sirka 250.000 skattgreiðendur,“ segir Jón Martein Finnþórgason, bóndi í Minni-Mástungu í Skeiða- og Gnúpverjahreppi.

„Það þarf að verja Ísland í heild sinni. Stoppa sölu á jörðum til útlendinga og stoppa sölu á vatni, það verður okkar olía í framtíðinni. Eg mun styðja þann flokk sem stoppar þessa vitleysu af. Mér er alveg sama hvað sá flokkur heitir,“ segir Gísli Halldór Magnússon, bóndi á Ytri-Ásum í Skaftártungum.

Loftslagsmál:

Skilyrði til landbúnaðar versna

– Áhættan er talin raunveruleg

Steinunn Ásmundsdóttir
steinunn@bondi.is

Miklar áhyggjur eru af neikvæðum breytingum á hafstraumum Atlantshafsins. Kuldapollur sunnan Íslands veldur þegar kaldari sumrum og gæti átt eftir að gjörbreyta skilyrðum hér á landi í fyrirsjáanlegri framtíð.

A fimmta tug vísindamanna í 15 löndum, þ.á m. Íslandi, hafa undirritað opið bréf þar sem áhyggjur af hnignun veltihringrásar Atlantshafsins (AMOC) eru reifaðar.

Í bréfinu er kallað eftir að áhættumat verði gert fyrir Norðurlöndin. Ljóst þykir að aðlögun að þeim miklu breytingum sem hrun á AMOC myndi valda sé ekki raunhæf leið og herða þurfi mjög á loftslagsaðgerðum. Lífvænleiki svæðisins sé undir. „Áhættan er raunveruleg og getur átt sér stað innan 1,5–2°C-marka Parísarsáttmálans. Heimurinn stefnir hraðbyri langt út fyrir þau mörk,“ segir í bréfinu.

Dr. Stefan Rahmstorf, prófessor í hafeðlisfræði við Potsdamstofnunina í Þýskalandi, afhenti bréfið umhverfisráðherra Íslands til Norrænu ráðherranefndarinnar, á alþjóðlegri ráðstefnu Arctic Circle í Reykjavík 19. október. 76. þing Norðurlandaráðs verður haldið í Reykjavík 28.–31. október þar sem friður og öryggi á Norðurlöndum er eitt meginþemað.

Landbúnaður og fiskveiðar í hættu

Í fyrirlestri Rahmstorfs á Arctic Circle kom m.a. fram að hafsvæðið sunnan og suðvestan Íslands væri eina svæðið á jörðinni sem kólnað hefði frá 19. öld. Hann telur langlíklegast að um afleiðingu veikingar hafstrauma sé að ræða, einkum AMOC-veltihringrásarinnar sem flytji minnkandi varma á svæðið.

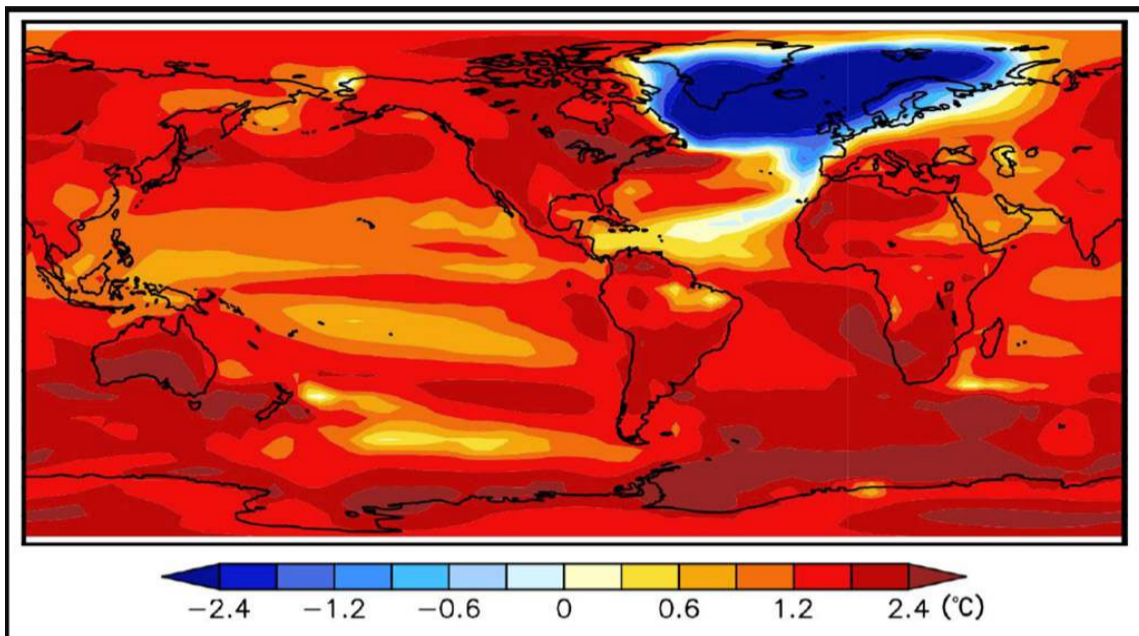
Rahmstorf sagði áhrif veikingar AMOC geta orðið til þess að vetrarhiti á Íslandi yrði allt að 9°C lægri en nú og við strendur Noregs gæti hiti lækkað um 20°C. Líklega myndi kólna í N-Evrópu en á hinn bóginn hlýna í S-Evrópu og það myndi enn ýta undir öfgar í veðurfari um heim allan. Áhrif á lífríki hafsins og þar með fiskveiðar í N-Atlantshafi yrðu afgerandi og spurning væri hvort hægt yrði yfir höfuð að stunda landbúnað í Skandinavíu.

Hrun AMOC mögulegt á næstu áratugum

Hringrás hafstrauma Atlantshafsins flytur varma að sunnan og norður á bóginn og hækkar meðalhita á Íslandi og víða um austurluta N-Atlantshafs. Hægi á henni gæti komið að veldipunkti þar sem ekki er lengur hægt að koma í veg fyrir að hún stöðvist. Vaxandi vísbendingar eru um að hægt hafi á hringrásinni vegna hnattrænnar hlýnunar.

„Veldipunkturinn þar sem ekki er lengur hægt að koma í veg fyrir hnignun og hrun AMOC er alvarlegur möguleiki, þegar á næstu áratugum,“ segir í bréfi vísindamannanna.

Alþjóðlegar loftslagsrannsóknir benda til að líkur á breytingum á hringrás hafstrauma Atlantshafsins hafi lengi verið stórlega vanmetnar og vísindamennirnir kalla nú eftir meiri og hraðari loftslagsaðgerðum til að minnka líkur á óafturkræfum breytingum á AMOC. Telja vísindamennirnir að leggja verði aukinn þunga í að draga úr losun gróðurhúsalofttegunda eins hratt og unnt er svo hlýnun fari ekki mikið yfir 1,5°C mörkin í Parísarsamkomulaginu. Eina þekkta leiðin til að forðast loftslagsvæðinguna sé að draga hratt úr hlýnun jarðar.

Líkanið sýnir fram á hrun AMOC-veltihringrásar Atlantshafsins 300 árum eftir að CO₂-magn andrúmslofts tvöfaldað við magn ársins 1990. Mynd / Science

Ástæða kaldari sumrar

Hnigni AMOC getur það valdið hröðum og óafturkræfum breytingum í þá veru að mjög kólni í löndum þjóðanna við N-Atlantshaf. Rofni veltihringrásin er það talið munu valda gífurlegum og óafturkræfum breytingum á lífsgæðum þjóðanna.

Áslaug Geirsdóttir, prófessor við jarðvísindadeild Háskóla Íslands, er ein vísindamannanna sem undirrituðu bréfið. „Bæði hermanir og mælingar á styrkleika AMOC benda til að um staðbundinn kaldan blett sé að ræða í hafinu sunnan við Ísland í dag,“ útskýrir Áslaug. „Þessi kaldi blettur er seltuminni, þ.e. ferskari, en hafið í kring og því að einhverju leyti eðlisléttari en hafið umhverfis og myndar því yfirborðssjó. Mælingar benda til að þessi kaldi blettur sé afleiðing af veikari styrk AMOC,“ segir hún.

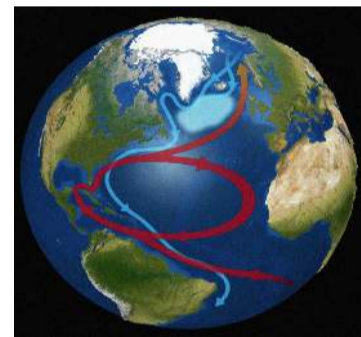
Hins vegar komi líka fram í hermum að lönd bæði vestan og austan Íslands séu mun hlýrri, í hlýnandi heimi vegna aukningar gróðurhúsalofttegunda.

„Fyrstu áhrifin af þessum staðbundna bletti sunnan við landið eru þó talin vera ein skýring á því að hér hafi verið kaldara en ætla mátti að undanförunni í annars hlýnandi veröld,“ segir Áslaug. Spurningin sé hver þróun þessa kalda bletts komi til með að verða.

Breytt lífsskilyrði

Áslaug segir að ef AMOC haldi áfram að hnigna megi líta til þess ástands sem átti sér stað á Litlu ísöldinni (1300–1900) en þá var meiri hafískoma og jöklar skriðu fram. Hvort tveggja hafi bein áhrif á hitastig á landi, sífrera, og annars konar erfiðleika vegna fæðuöflunar fyrir búfé. Með áframhaldandi hnignun AMOC muni kaldi bletturinn sunnan við Ísland í dag óhjákvæmilega stækka.

„Afleiðingarnar fyrir Ísland gætu orðið styttri og kaldari sumur, minni spretta og auknar líkur á kali og jarðvegsrofi. Slíkt myndi óhjákvæmilega hafa slæm áhrif á vistkerfi hér á landi. Það gæti þurft að endurskoða þær tegundir sem verið er að rækta og fleira í þeim dúr,“ segir hún. Stöðvist veltihringrásin alveg veldur slíkt hrun AMOC, samkvæmt hermum, stórum en áberandi mismunandi loftslagsviðbrögðum. „Það yrði áberandi kólnun yfir norðanverðu N-Atlantshafi og

Veltihringrás Atlantshafsins (AMOC) og kaldi bletturinn í N-Atlantshafi. Mynd / Science Source

nálægum svæðum; Grænlandi, Íslandi, Svalbarða, Skandinavíu og Stóra-Bretlandi, hafis ykist stórlega á hafsvæðinu á milli Grænlands og Noregs og þar með talið við Ísland. Jöklar myndu áfram ganga fram og magna hitalækkunina. Það færi svo eftir tímalengd ástandsins hvort leiðin lægi beint inn í næsta jökulskeið/ísaldarástand. Úrkomubelti myndi hins vegar flytjast suður á bóginn yfir til suðrænni og hlýrri hluta Atlantshafsins,“ segir Áslaug enn fremur.

Aukin úrkoma til að byrja með

Með hlýnandi loftslagi, vegna aukins magns gróðurhúsalofttegunda, yrði til að byrja með meiri bráðnun á íssvæðum Norðrhvells, ásamt aukinni úrkomu; heitt loft geymir meiri raka en kalt, svo þegar heita loftið berst til kaldari norðlægari breiddargráða missir það getuna til þess að halda raka svo úrkoma eykst.

Áslaug útskýrir að aukin úrkoma, þ.e. aukid ferskvatn bæði á landi og í sjó, lækki seltumagn sjávar, hann verður eðlisléttari og flýtur á yfirborði. Þetta ferskara vatn eigi að veldara með að frjósa og mynda hafis þegar komi í kaldara umhverfi norðar. Um leið og hafisinn eykst og úrkoman í formi snævar verður meiri á landsvæðum, eykst endurskin sólarorkunnar (albedo) sem veldur enn frekari kólnun og framrás stærri jökla.

„Þannig er ástandinu viðhaldið með eins konar keðjuverkun sem styrkir lagskiptingu sjávar og kemur í veg fyrir löðrétta hreyfingu hans eða djúpsjármyndun, sem er ástæða orkulosunar við Ísland og þeirrar hitamyndunar sem er okkur nauðsynleg svo hægt sé að búa hér á landi,“ segir hún jafnframt.

Hér yrði mjög kalt og þurr

Stóra spurningin nú sé því hvað þurfi til að þessi kaldi blettur sunnan Íslands stækki eða breiðist út og hafi slík

„Afleiðingarnar fyrir Ísland gætu orðið styttri og kaldari sumur, minni spretta og auknar líkur á kali og jarðvegsrofi ...

kólnunaráhrif á allt hafið og löndin umhverfis. „Þarna kemur spurningin um veldipunktinn, hvað þarf til að koma okkur yfir þennan þröskuld og í nýtt ástand. Erum við kannski búin að koma okkur yfir þennan þröskuld – verður aftur snúið?“ spyr Áslaug.

„Við vitum núna að aukning gróðurhúsalofttegunda í andrúmsloftinu veldur veldisaukningu í hita, sem myndi valda aukinni bráðnun á Grænlandsjökli og úrkomu, s.s. auknu ferskvatni í hafið og því auknum líkum á lagskiptingu sjávar. Samkvæmt hermum kemur að því að AMOC, sem flytur hita og raka úr suðurhöfum og norður, stöðvast eða í raun flyst suður á bóginn, úrkomubeltið flyst líka í suðurhöf á meðan að N-Atlantshafið „staðnar“ og verður lagskipt, eins og ég lýsti hér að framan. Það viðheldur í raun kuldanum og hefur á sama tíma minni getu til að halda raka, svo loftslagið verður kalt og þurr,“ segir Áslaug.

Hún áreitar að allt sé þetta byggt á hermum og líkum svo ekki sé að fullu ljóst hverjar afleiðingarnar koma til með að verða. Gríðarlega mikilvægt sé að við séum meðvítuð um afleiðingar aukins magns CO₂ í andrúmslofti og að ekki þurfi endilega mikið til að koma okkur úr jafnvægisástandi í ójafnvægisástand.

Auk Áslaugar rituðu þrjár íslenskir vísindamenn undir fyrrgreint bréf, þau Halldór Björnsson, loftslags-, haf- og veðurfræðingur við Veðurstofu Íslands, Guðfinna Þ. Aðalgeirsdóttir, prófessor við HÍ, og Steingrímur Jónsson, prófessor við HA.

Áhrifin yrðu skelfileg

„Áhrifin, sérstaklega á Norðurlöndum, yrðu að öllum líkindum skelfileg. ... Þótt áhrifin á veðurmynstur, vistkerfi og athafnir manna þarfist frekari rannsókn, munu þau mögulega ógna hagkvæmni landbúnaðar í norðvesturluta Evrópu,“ segir í bréfi vísindamannanna sem spá áður óþekktum veðuröfngum ef fram fer sem horfir.

rannís

Vinnustaðanámssjóður
Styrkir til fyrirtækja og stofnana vegna vinnustaðanáms og starfsþjálfunar

Umsóknarfrestur er 15. nóvember kl. 15:00

Nánari upplýsingar og leiðbeiningar á [rannis.is](http://www.rannis.is)

www.rannis.is/sjodir/monnun/vinnustadanamssjodur

N1 með þér í rekstrinum

Skrúbbur
215 mm - ECO

Einnota hanskar
Nítríl 6112 PF Showa

Mobilfluid 428 10W-30
UTTO 20L

Öryggisstígvél
Purofort Terrapro

Hárský
Einnota, hvít 100 stk.

Einnota svunta

Vefverslun N1 er opin allan sólarhringinn.
Þar getur þú skoðað vöruúrvalið okkar
og klárað kaupin þegar þér hentar.

Sími þjónustuvers: 440 1000
www.vefverslun.n1.is

Linde Gas hefur óskað eftir deiliskipulagsbreytingu á lóð sinni á Hæðarenda svo leyft verði að byggja iðnaðarhúsnæði. Mynd / hgs

Vilja reisa mannvirki

Linde Gas ehf. hefur óskað eftir deiliskipulagsbreytingu á lóð sinni á Hæðarenda í Grímsnesi.

Á svæðinu fer fram vinnsla fyrirtækisins á koltvísyringi úr vatni sem dælt er upp úr borholum á jörðinni. Í umsókninni óskar Linde Gas eftir að gerð verði breyting á deiliskipulagi á þann hátt að leyfð verði bygging á nýju 300 fm iðnaðarhúsnæði á lóðinni auk þess að leyfa stækun við núverandi vinnsluhús um 100 fm. Þá verði heimilt að byggja aðstöðuhús fyrir starfsfólk og skrifstofu, allt að 70 fm. Allt að átta metra háir tankar

verði þá leyfðir til geymslu á afurðum stöðvarinnar. Skv. upplýsingum frá skipulagsfulltrúa umhverfis- og tæknisviði Uppsveita barst umsókn Linde Gas um breytt deiliskipulag þann 11. september en ekki liggja fyrir neinar umsóknir vegna hugsanlegra framkvæmda á grundvelli hins nýja skipulags, enda slíkt ekki hægt fyrir en nýtt skipulag tekur gildi.

Tillaga um nýtt deiliskipulag er nú í auglýsingu hjá sveitarstjórn Grímsnes- og Grafningshrepps en hægt er að skila inn athugasemdum til 22. nóvember nk. /g/hp

Vindorkugarður á borð Skipulagsstofnunar

Skipulagsstofnun birti þann 18. október til umsagnar matsáætlun fyrir mat á umhverfisáhrifum vindorkugarðs í Fljótsdalshreppi.

Um virkjun á vindorku er að ræða til framleiðslu rafeldsneytis í Reyðarfirði í Fjarðabyggð. Gert er ráð fyrir að rafeldsneytið verði nýtt til orkuskipta í skipum. Í fréttaskýringu um verkefnið í Bændablaðinu 17. nóvember 2022 kom fram að áform væru um hliðarverkefni af framleiðslunni sem gengi út á að reisa umhverfisvæna áburðarverksmiðju. Auk þess væri mögulegt að nýta aukaafurðir framleiðslunnar eins og varma í hitaveitu í Fjarðarbyggð og fyrir fiskeldi á landi.

Gert er ráð fyrir að uppsett afl vindorkugarðsins verði 350 MW, sem er helmingurinn af uppsettu afli Kárahnjúkavirkjunar, og miðast það við þá raforkuþörf sem áætlanir um framleiðslu rafeldsneytis í Reyðarfirði byggja á.

Það er Fjarðarorka sem leggur fram matsáætlunina og Skipulagsstofnun metur hana svo á næstu vikum. Í Skipulagsgátt getur almenningur skoðað fyrirbyggjandi gögn og lagt fram eigin umsögn.

Magnús Bjarnason er stjórnarformaður Fjarðarorku, íslenska félagsins sem heldur utan um verkefnið. Hann segir að hugmyndin sé sú sama og áður hefur verið fjallað um og forsendur að mestu óbreyttar. Sjóðurinn CI ETF 1 eigi Fjarðarorku, og hann sé í stýringu hjá Copenhagen Infrastructure Partners (CIP).

„Allt tekur þetta heldur lengri tíma, fjárfestingin er meiri en jafnframt hafa markaðir fyrir grænt rafeldsneyti styrkst og orðið augljóst að eldsneyti framtíðarinnar verður meðal annars grænt ammóníak eða rafeldsneyti sem við getum framleitt á Íslandi á alþjóðlega samkeppnishæfum forsendum,“ segir Magnús. /smh

Slow Food:

Útrunnið hráefni til diskósúpugerðar

Slow Food Reykjavík hélt hátíð í garðskála Grasagarðs Reykjavíkur dagana 18. og 19. október undir yfirskriftinni BragðaGarður.

Fyrri daginn var lögð sérstök áhersla á fræðslu og voru haldnar vinnustofur miðaðar við ungmenni á aldrinum 16–20 ára. Á seinni deginum voru fyrirlestrar og umræður um hringrásarhagkerfi matvæla, upprunamerkt lambakjöt, sveppi og villtar og ræktaðar nyltjurtir.

Fræðsla um mat og matartengd málefni

Nemendur úr Hótel- og matvæla-skólanum í Menntaskóla Kópavogss fræddu jafnaldrá sína á föstudeginum um mat og matartengd málefni ásamt kennurum og meðlimum úr Slow Food Reykjavík-samtökunum.

Því næst var diskósúpa borin á borð, til að vekja athygli á matarsóun og leiðum til að sporna við henni.

Engin uppskrift að diskósúpunni

Gerð diskósúpu hefur verið reglulegur viðburður hjá Slow Food Reykjavík á liðnum árum. Að þessu sinni var það Ægir Friðriksson, matreiðslumeistari og kennari við Hótel- og matvæla-skólann, sem hafði veg og vanda að súpugerðinni.

„Við vorum með fræðsludagskrá í morgun fyrir skólakrakka og svo tók diskósúpan við. Hráefnið sem við notuðum í súpunna var frá ýmsum birgjum sem voru með hráefni og vörur sem þeir töldu sig ekki geta selt – og var í raun á leið í ruslagáminn ef við hefðum ekki komið og bjargað því.“

Uppskriftin er í raun ekki til, því hún stjórnast af því sem er í boði. Við erum líka að vekja athygli á því að hráefni getur verið gott þótt það eigi ekki marga lífdaga eftir,“ segir Ægir.

Á laugardegnum var svo einnig haldinn matarmarkaður Samtaka smáframleiðenda matvæla og Beint frá býli. /smh

Dóra Svavarsdóttir, formaður Slow Food Reykjavík, og hópur nemenda úr Hótel- og matvæla-skólanum. Myndir / smh

Ægir Friðriksson matreiðslumeistari sá um diskósúpugerðina.

Diskósúpugerð er reglulegur viðburður hjá Slow Food.

Eilífur Björnsson var ánægður með diskósúpunna.

Súpan borin á borð.

Geitur:

Leitað að verndandi arfgerð

Heilar 145 geita hafa verið rannsakaðir en enn ekki fundist arfgerð með mótstöðu gegn riðu. Rannsóknir halda áfram.

Arfgerðarannsóknir á geitum verður fram haldið í vetur og fram á vor. Brynjar Þór Vigfússon, formaður Geitfjárræktarfélags Íslands, segir nú unnið að fjármögnun og fyrirkomulagi verkefnisins og vonast til að unnt verði að kynna það fljótlega. Sýni eru greind í Frakklandi að sögn Brynjars Þórs, þar sem Íslensk erfðagreining hafi ekki treyst sér í verkefnið.

Ekki árangur enn

Karólína Elísabetardóttir, bóndi í Hvammshlíð í Skagabyggð, hefur beitt sér mjög fyrir lausnum á riðuveiki hérlandis. Hún segir nú loksins liggja fyrir niðurstöður úr PMCA-næmisprófunum sem Vincent Béringue sem rannsakað hefur prionsjúkdóma spendýra, hafi framkvæmt í Frakklandi. Því miður hafi þær ekki skilað árangri enn sem komið er.

Áætlaðar eru frekari rannsóknir í Frakklandi á næmi mismunandi arfgerða íslenskra geita fyrir riðusmiti. Mynd / sá

Leita í sem breiðustum hópi

„Alls 145 geitur voru raðgreindar og Vincent prófaði allar arfgerðir sem hafa fundist til þessa hér á landi: ARQ/ARQ, S138S/ARQ og S138S/S138S,“ segir Karólína í skýrslu til Geitfjárræktarfélagsins. „Hann notaði tvö mismunandi íslensk smitefni. Því miður reyndist engin þessara arfgerða með mótstöðu gegn riðu. Vincent mælir því eindregið

með því að leita markvisst eftir D146, S146 og K222 í öllum stofnum sem hafa reynst verndandi gegn riðu víða um heim og sem eru viðurkenndir breytileikar í ESB sem verndandi í geitum,“ segir hún enn fremur.

Markmiðið sé því að leita í eins breiðum hópi og mögulegt er. Það sé kostnaðarsamt en reynt verði að koma til móts við þann kostnað á einhvern hátt. /sá

Segðu BLESS við óværuna!

YKKAR

pest control

BANINN SEM VIRKAR

-fæst í öllum betri landbúnaðar- og byggingavörverslunum

can-am®

NÚNA ER TÍMINN TIL AÐ TRYGGJA SÉR NÝTT CAN-AM

Nýju G3L fjórhjólin eru til á lager og stór sexhjólasending væntanleg.

FJÓRHJÓL

Verð frá 1.685.000 + vsk

SEXHJÓL

Verð frá: 3.056.000 + vsk

ELLINGSEN

Vínlandsleið 1, 113 Reykjavík / 415-8500 / www.brp.is

HAUSTFUNDUR 2024

Virkjum til velsældar

Hótel Selfoss

Miðvikudaginn 30. okt.

13–15

Fundarstjóri er Úlfar Linnet,
forstöðumaður Orkumiðlunar
hjá Landsvirkjun

Dagskrá

Góður granni, gulli betri

Jóna Bjarnadóttir
framkvæmdastjóri
Samfélags og umhverfis

Orka fyrir ferðaþjónustuna

Guðmundur Finnbogason
verkefnisstjóri hjá
Nærsamfélagi og náttúru

Sófaspjall um ávinning nærsamfélaga af orkuvinnslu og orkutengda nýsköpun

Ávarp ráðherra

Sigurður Ingi Jóhannsson
fjármála- og efnahagsráðherra

Látum verkin tala: Virkjunarverkefni næstu ára

Ásbjörg Kristinsdóttir
framkvæmdastjóri Framkvæmda

Pallborðsumræður um umgjörð grænnar orkuvinnslu og verkefnin fram undan

Skráning á landsvirkjun.is/haustfundur24

Husqvarna - finndu kraftinn

Snjóblásari ST424T
8,6 HP, vinnslubreidd 61cm, hiti í handföngum, tveggja þrepa kerfi, framljós, belti, rafstart.

Snjóblásari ST330
11,1 HP, vinnslubreidd 76cm, hiti í handföngum, tveggja þrepa kerfi, framljós, extra stór dekk, rafstart.

Snjóblásari ST327
9 HP, vinnslubreidd 69cm, hiti í handföngum, tveggja þrepa kerfi, framljós, extra stór dekk, rafstart.

Snjóblásari ST224
7 HP, vinnslubreidd 61cm, hiti í handföngum, tveggja þrepa kerfi, framljós, rafstart.

Husqvarna K770
Steinsög
Sögunardýpt 12,5cm

Husqvarna K970
Steinsög
Sögunardýpt 15,5cm

Husqvarna AM310 MK II Slátturóbot
1000m² - 40% halli

Husqvarna AM415X Slátturóbot
1500m² - 40% halli

Husqvarna CEORA 546 Slátturóbot
50.000m² - 20% halli

Husqvarna AM550 EPOS Slátturóbot
10.000m² - 45% halli

Husqvarna 550XP MKII
Keðjusög - 4,2 hestöfl/3kW
Bensín (tvígangis)

Husqvarna 450e
Keðjusög - 2,4kW
Bensín (tvígangis)

Helixx 12140
Salt- og sanddreifari.
Tekur 535 lítra og allt að 915 lítra með upphækkun.

SNOWEX Amerískur vetrarbúnaður sem endist

Helixx 11790
Salt- og sanddreifari.
Tekur allt að 1400 lítra.

Helixx 11780
Salt- og sanddreifari.
Tekur allt að 1100 lítra.

jarðvegsþjoppur - þýsk gæði

Bomag BT 60 e
Jarðvegsþjappa - 71 kg

Bomag BT 65
Jarðvegsþjappa - 68 kg

Bomag BR 95
Jarðvegsþjappa - 92 kg

Bomag BVP 10/30
Jarðvegsþjappa - 46 kg

Bomag BP 10/35
Jarðvegsþjappa - 65 kg

Bomag BVP 18/45
Jarðvegsþjappa - 91 kg

Bomag BPR 25/50
Jarðvegsþjappa - 140 kg

Bomag BPR 35/60 H
Jarðvegsþjappa - 228 kg

Bomag BPR 45/45
Jarðvegsþjappa - 340 kg

Bomag BPR 60/65 D/E
Jarðvegsþjappa - 460 kg

Bomag BPR 100/80
Jarðvegsþjappa - 695 kg

kjarnaborvélar - gólf- og veggsgagir - kjarnaborar - steinsagarblöð

Tyrolit DME33UW
kjarnaborvél - 450mm

Tyrolit DME20PU
kjarnaborvél - 180mm

Tyrolit steinsagarblöð

Tyrolit kjarnaborar

Tyrolit WSE1621
veggisög 20kW - Sögunardýpt 70cm

Tyrolit FSG513P
gólfisög - Sögunardýpt 19,5cm

Dagur landbúnaðarins:

Vegurinn áfram mun ráðast af nýliðun og nýsköpun

Nýliðun, afkomutrygging, nýsköpun, fæðuöryggi og umhverfismál voru efst á baugi á nýliðnum degi landbúnaðarins.

Á degi landbúnaðarins 11. október sl. efndu Bændasamtök Íslands (BÍ) til málþings á Hótel Selfossi þar sem ýmsir voru kallaðir til framsögu og umræðna í panel.

Trausti Hjálmarsson, formaður BÍ, sagði í opnunarræðu að íslenskt samfélag væri í bílstjórasætinu þegar umgjörð íslenska landbúnaðarins væri annars vegar. Það væri sem betur fer sinnar eigin gæfu smiður.

„Við erum vissulega ekki óháð aðstæðum í alþjóðasamfélaginu, stríðsátökum, náttúruhamförum, hlýnun jarðar o.s.frv. Í aðalatriðum ráðum við samt för þegar nýting hinna íslensku náttúruauðlinda okkar, ræktun, framleiðsla matvæla og gæði þeirra er annars vegar,“ sagði Trausti.

Eitt breyttist samt ekki og ávallt væri hægt að ganga að því visu að fólk þyrfti að borða.

„Væntanlega mun það heldur ekki breytast að landsmönnum haldi áfram að fjölga. Til viðbótar munu kröfurnar um gæði matvælna og heilbrigðan uppruna þeirra verða stöðugt fyrirferðarmeiri,“ sagði hann jafnframt.

Trausti sagði tvo þætti standa upp úr fyrir framtíð landbúnaðarins: „Nýliðun svo að landbúnaðurinn lifi og nýsköpun sem vonandi mun með margvíslegum hætti bæði auka tekjur og svo sjálfbærni samfélagsins í fæðuframléiðslu sinni,“ sagði hann.

Íslendingar hafa forskot

Margrét Ágústa Sigurðardóttir, framkvæmdastjóri BÍ, ræddi m.a. fæðuöryggi sem yrði að vera efst á baugi bæði hjá bændastéttinni og stjórnvöldum.

„Það kallar ekki eingöngu á að við verðum hér á landi algjörlega sjálfum okkur næg um matvæli,

Margrét Ágústa Sigurðardóttir, framkvæmdastjóri Bændasamtaka Íslands.

Myndir / sá

heldur er mikilvægast að auka framleiðsluna, fjölbreytni hennar og tryggja að hún sé sjálfbær, tryggja að aðfangakeðjan sé örofin,“ sagði Margrét.

Hún ræddi sýklalyfjaónæmi í tengslum við matvælaöryggi og minnti á að Ísland hefði þar algjöra sérstöðu vegna lítillar sýklalyfjanotkunar í landbúnaði og lágs hlutfalls sýklalyfjaónæmis. Rými innflutningur og tollareglur gætu stefnt þessu í hættu og eftirliti með innflutningi hvað þetta varðar sé sérlega ábótavant þrátt fyrir að sýklalyfjaónæmi sé mesta ógn sem stæðjar að lýðheilsu mannsins á 21. öldinni skv. Alþjóðaheilbrigðismálastofnuninni.

Gullhúðun er vandamál

Margrét Einarsdóttir, prófessor við lagadeild Háskólans í Reykjavík, flutti framsögu um gullhúðun EES-gerða. Gullhúðun er notað um það þegar stjórnvöld einstakra ríkja ganga lengra og gera ríkari kröfur í innleiðingarlöggjöfni en felst í þeim lágmarkskröfum sem gerðar eru í EES-löggjöfni sem verið er að innleiða.

Svo virðist sem beiting gullhúðunar í íslenskrum löggjöf sé talsvert algeng. Af 27 stjórnarfrumvörpum sem innleiddu tilskipanir EES í íslenskum rétt og skoðuð voru ítarlega

Úr panel:

„Að fá nýtt fólk inn í greinina og að örva ættliðaskiptin, sem hægt er að gera með breytingu á regluverki og löggjöf, er eitt meginstef þess sem koma skal.“

Runólfur Sigursveinsson,
ráðunautur hjá RML

„Það er ekki langt síðan að eina markmið landbúnaðar var matvælaframleiðsla. Svo gerist það tiltölulega nýlega að landbúnaðurinn verður einn stærsti leikandinn í baráttunni gegn loftslagsvánni. Við sjáum það í matvælastefnu, landbúnaðarstefnu og í áherslum frá stjórnvöldum að það tekur miklu meira pláss; umræðan og hlutverk þeirra sem halda á landinu og hugsa um landið. Við erum svolítið að fóta okkur í nýjum veruleika, sem gefur gríðarleg tækifæri, en þetta er áskorun og tekur svolítt tíma.“

Margrét Gísladóttir,
framkvæmdastjóri Samtaka
fyrirtækja í landbúnaði.

„Aðalatriðið er að menn taki ákvarðanir um hvernig þeir ætla að nýta landið. Það vantar hér betra regluverk um landnotkun. Það er allt í lagi að hver sem er eigi land en spurningin er hvernig eigi að nýta það. ... Það er ákaflega hættulegt að ganga á landbúnaðarland eins og málmur er háttað. Það er greinilegt að landbúnaðarland mun hækka mjög í verði. Það verður aukin eftirspurn og því aukin krafa um að menn setji hér skýrar landnotkunareglur og geti vísað til almennra reglna sem gilda fyrir alla þannig að ekki sé verið að ráðstafa góðu landbúnaðarlandi undir eitthvað annað.“

Björn Bjarnason, fv. ráðherra.

Minjastofnun Íslands

auglýsir eftir umsóknum um styrki úr húsafriðunarsjóði fyrir árið 2025

Hlutverk sjóðsins er að stuðla að varðveislu og viðhaldi friðlýstra og friðaðra húsa og mannvirkja, sbr. reglur um úthlutun úr húsafriðunarsjóði nr. 577/2016. Veittir verða styrkir úr sjóðnum til:

- viðhalds og endurbóta á friðlýstum og friðuðum húsum og mannvirkjum, ásamt öðrum húsum og mannvirkjum, sem hafa menningarsögulegt, vísindalegt eða listrænt gildi.
- byggingarsögulegra rannsókna, þar með talið skráningar húsa og mannvirkja, og miðlunar upplýsinga um þær.
- sveitarfélaga til að vinna tillögur að verndarsvæði í byggð, í samræmi við ákvæði laga nr. 87/2015 og reglugerðar nr. 575/2016 um verndarsvæði í byggð og til verkefna innan verndarsvæða í byggð.

Umsóknir eru metnar m.a. með tilliti til varðveislugildis, t.d. vegna byggingarlistar, menningarsögu, umhverfis og upprunaleika. Umsóknareyðublað og nánari upplýsingar, m.a. úthlutunarreglur, er að finna á vef Minjastofnunar Íslands, www.minjastofnun.is (undir Sjóðir & nefndir).

Umsóknarfrestur er til og með 1. desember 2024. Umsóknir sem berast eftir að umsóknarfresti lýkur koma ekki til álita við úthlutun styrkja.

Minjastofnun Íslands hefur eftirlit með að styrkt verkefni séu viðunandi af hendi leyst og í samræmi við innsend umsóknargögn. Bent er á leiðbeiningarit um viðhald og endurbætur friðaðra og varðveisluverðra húsa og verndarsvæði í byggð, sem finna má á vef Minjastofnunar Íslands (undir Leiðbeiningar). Í Húsverndarstofu í Árbæjarsafni er veitt ráðgjöf um gerð styrkumsókna og viðhald og viðgerðir á gömlum húsum (sjá nánar á <https://reykjavik.is/husverndarstofa>).

Suðurgötu 39, 101 Reykjavík
Sími: 5701300 (beinn sími húsafriðunarsjóðs er 5701307)
www.minjastofnun.is
húsafriðunarsjodur@minjastofnun.is

Minjastofnun
Íslands

Trausti Hjálmarsson og Bjarkey Olsen Gunnarsdóttir.

voru 11 þar sem gullhúðun hafði verið beitt, eða í um 40 prósent tilvika. Margrét segir engar vísbendingar um að beiting gullhúðunar fari minnkandi. Á árabílinu 2019 til 2022 var gullhúðun t.a.m. beitt í fjórum af átta innleiðingarfrumvörpum. Rökstuðningur fyrir því að beita gullhúðun var nær undantekningarlaust takmarkaður.

Margrét fjallaði um tillögur um úrbætur en hún sat ásamt fleirum í starfshópi utanríkisráðuneytisins um aðgerðir gegn gullhúðun sem lagði tillögurnar fram í byrjun sumars. „Tillögur starfshópsins ganga út á að strax á upphafsstigum lagasetningar geti hagsmunaaðilar áttað sig á því hvort til standi að beita gullhúðun og að umfjöllun um slíkt verði auk þess aðgengileg og skýr í sérstökum kafla í innleiðingarfrumvörpum,“ sagði hún. Mikilvægt sé þó að hafa í huga að tillögurnar feli ekki í sér neina töfralausn fyrir hagsmunaaðila.

„Enn þá mun vera þörf á því fyrir þá, eftir atvikum, að berjast gegn gullhúðun á hinum pólitíska vettvangi. Þá vil ég nefna að mikilvægt er að hagsmunasamtök, eins og t.d. Bændasamtökin, fylgist ekki einungis með EES-löggjöfni eftir að búið er að taka hana upp í EES-samninginn og hún er komin í innleiðingarferlið, heldur líka á meðan verið er að móta löggjöfina á vettvangi Evrópusambandsins.“

Ef sérstakar aðstæður eru fyrir hendi hér á landi er alltaf möguleiki á að Evrópusambandið fallist á undanþágur eða annars konar aðlaganir til að koma til móts við slíkar aðstæður. En ef enginn fylgist með hvað er í farvatninu hjá stofnunum Evrópusambandsins kunna íslensk stjórnvöld að missa af slíku tækifæri,“ sagði Margrét enn fremur.

Reynir Þór Jónsson, Guðrún Björg Egilsdóttir og Sigurbjörg Ottesen.

Margrét Einarsdóttir, Margrét Gísladóttir og Ragnheiður Þórarinsdóttir.

Nýju lánin breyta stöðunni

Arnar Már Elíasson, forstjóri Bygðastofnunar, fjallaði um útlánastarfsemi Bygðastofnunar, þ.á m. nýliðun í landbúnaði og kynslóðaskiptalán þar sem mögulegt er að fá allt að 90% lán vegna kaupa á bújörðum fyrir unga bændur.

„Frá því að farið var að veita slík lán hafa þau stuðlað að kynslóðaskiptum á 42 íslenskum bújörðum,“ útskýrði Arnar. Vanskilahlutfall bændu væri einkar lágt þrátt fyrir gríðarlega erfitt vaxtaumhverfi. „Vanskilahlutfall landbúnaðarlána hjá Bygðastofnun er 1% sem er er talsvert lægra en vanskilahlutfall lánasafns stofnunarinnar í heild. Hlutur bændu er um helmingur af lánasafni Bygðastofnunar sem alls er um 26 milljarðar króna,“ sagði Arnar.

Framhald á bls. 18

STÖÐLUÐ HÚS ÚR LÍMTRÉ OG STEINULLAR- EININGUM

Setur 160 m² – 11.900.000 kr. m.vsk.

Breidd 10,0m

Lengd 16,0m

Vegghæð 3,15m

Mænishæð 4,97m

Pakhalli 20°

1 x Iðnaðarhurð 3,5 x 3,25m

2 x Gönguhurðir

2 x Gluggar

Óðal 240 m² – 17.900.000 kr. m.vsk.

Breidd 12,0m

Lengd 20,0m

Vegghæð 4,15m

Mænishæð 6,33m

Pakhalli 20°

1 x Iðnaðarhurð 4,0 x 4,0m

2 x Gönguhurðir

2 x Gluggar

- Burðarvirki úr límtré
- Útveggir og þak úr steinullareiningum
- Úrval lita á þak og vegg

- Aðaluppdrættir og teikningar af sökkli og burðarvirki fylgja
- Festingar og efni til uppsetningar innifalið
- Íslensk framleiðsla

Skoðaðu betur á [Limtrevirnet.is](https://limtrevirnet.is)

HAFÐU SAMBAND

Sími: 412 5350 Netfang: byggingar@limtrevirnet.is

Úr panel:

„Ég vil ekki tala um endurnýjun búvörusamninganna heldur um að verið sé að fara inn í nýtt fyrirkomulag af því að það er augljóst að það fyrirkomulag sem við höfum haft hefur ekki verið að skila þeim árangri sem að ég held að allavega bændur hafi vonast eftir. Við verðum að endurhugsa þetta. ... Við þurfum að vinna íslenskum landbúnaði betri sess en mér finnst hann hafa hjá mörgum í dag.“

Bjarkey Olsen Gunnarsdóttir, fv. matvælaráðherra og þingmaður VG

„Við erum svolítið eftir á hér á Íslandi með að innleiða aukið svigrúm fyrir greinina. Við erum að veita svigrúm frá samkeppnislögum árið 2024 á Íslandi. Þetta var fyrst gert 1996-8 í Noregi og svo 2004. Þetta er búið að vera í sextíu ár í Evrópusambandinu. En við erum að koma inn núna. Það er búið að innleiða regluverk í Evrópusambandinu þar sem aðgerðir sem auka sjálfbærni, þ.e.a.s. samningar á milli frumframleiðenda og jafnvel verslana, eru undanþegnar samkeppnislögum vegna þess að þær stuðla að aukinni umhverfisvernd og sjálfbærni. Við erum ekki að ræða þetta hérna. Við erum ekki að ræða nægjanlega aukið svigrúm fyrir heimavinnslu eða almennt meira frelsi fyrir bændur.“

Margrét Gísladóttir, framkvæmdastjóri Samtaka fyrirtækja í landbúnaði.

„Þessir tveir stólpur sem blasa við okkur eru einmitt að nýliðun sé til staðar og að við fjárfestum og þróumst, hvort sem það er í nýsköpun, þróun framleiðslu eða bættum búskaparháttum, sem við svo sannarlega erum að taka samtal um enda hefur það aldrei verið mikilvægar.“

Steinþór Logi Arnarsson, bóndi á Stórholti í Dölum og formaður Ungra bænda.

Kvótakerfi á raforku

Sveinn Margeirsson, framkvæmdastjóri nýsköpunar og loftslagsmála hjá Brimi og fv. forstjóri Matis, fjallaði um tækifærin í endurnýjanlegum auðlindum og upplýsingagjöf um sjálfbæra þróun. Sveinn sagði m.a. að aukin raforkuframléiðsla myndi ekki leysa úr óvissu í raforkuþörf úrvinnslugreina eins og landbúnaðar. Til að unnt væri að byggja upp verðmætasköpun um allt land og til langs tíma væri nauðsynlegt að stýra raforkunotkun þannig að hagar samfélagsins væri hafður að leiðarljósi.

Hann gerði að tillögu sinni að sett yrði upp kvótakerfi, þar sem a.m.k. 20% af framleiddri raforku yrðu nýtt til verðmætasköpunar úr endurnýjanlegum auðlindum. Söluþyrirkomulag raforku tæki mið af sveiflu í framboði endurnýjanlegra auðlinda og stuðlað yrði að samvinnu landbúnaðar og sjávarútvegs um orkunotkun og uppbyggingu innviða. Fara ætti í samstarf við sveitarfélög um allt land, t.d. tengt nýtingu glatvarma og uppbyggingar innviða.

Fundarstjóri málþingsins var Jón Bjarnason, bóndi í Skipholti á Flúðum og oddviti í Hrunamannahreppi /sá

Rafn Bergsson og Runólfur Sigursveinsson.

Axel Sæland, Þorgerður Katrín Gunnarsdóttir og Óli Björn Finnsson.

Lárus M. K. Ólafsson, Margrét Gísladóttir og Þórarinn Ingi Pétursson.

Steinþór Logi Arnarsson og Birgir Þórarinnsson.

Úr panel:

„Við hjá SI höfum talað fyrir því sem kallast millistórir notendur raforku. Nú eru stórnotendur og aðrir notendur. Þið þekkið það vel hvað dreifikostnaðurinn er þungur baggi í rekstri, úti á landi sérstaklega. Það eru fyrirtæki sem nota verulega mikla orku en eru ekki stórnotendur. Til að stuðla að m.a. framgangi atvinnulífs úti á landi þarf að tryggja að hér verði skilgreindir millistórir notendur, það vantar þó lagalega skilgreiningu á millistórum notanda, sem njóti sérkjara vegna þess að þeir eru að nota mikla raforku, eru þjóðhagslega mikilvægir en þurfa þá að njóta þess líka í kjörum.“

Lárus M. K. Ólafsson, sérfræðingur á sviði orku og umhverfismála hjá Samtökum iðnaðarins.

„Ég nýtt um að við erum að tala um að framleiða mat með sjálfbærum hætti en athyglin er ekki á hverjir vinna störfin. Launafólkið gleymist í þessari umræðu. Við ættum að tryggja aðbúnað launafólks og menntun þeirra sem starfa í landbúnaði.“

Halldóra Sigríður Sveinsdóttir, formaður Bárunnar stéttarfélag.

„Á báðum síðustu tveimur árum hafa komið sérstakar aukagreiðslur frá hinu opinbera inn í landbúnaðinn. 2022 var það Úkraínubátturinn, óbeint, þ.e.a.s. hækkun áburðarverðs á þeim tíma, og 2023 var þessi margumræddi fjármagnskostnaður sem kom til skjalanna í auknum mæli vegna hækkandi vaxtastigs og verðbótáttarins. Þetta eru þá aukagreiðslur umfram þá búvörusamninga sem eru í gildi. Fyrir stéttina í heild hlýtur þetta að vera áhyggjuefni m.t.t. reynslu af núgildandi búvörusamningum. Og fyrir stjórnmöld líka með tilliti til hvers konar stuðningsform eigi að vera til framtíðar við greinina.“

Runólfur Sigursveinsson, ráðunautur hjá RML.

„Til framtíðar lítið, til að matvælaframleiðsla á Íslandi geti haldið áfram að þróast og dafna, þá þurfum við að taka heildarstarfsskilyrði landbúnaðarins frá a til ö, feta okkur í gegnum það vegna þess að í grunninn er þetta alltaf þannig að þeir sem eru að framleiða matinn þurfa að fá laun fyrir það sem þeir eru að gera. Stór hluti af starfsskilyrðum er að tryggja ákveðna afkomuvernd, þ.e.a.s. þú verður að hafa einhverja afkomuþryggingu á því sem þú ert að gera og sömuleiðis ef þú lendir í tjónum.“

Þórarinn Ingi Pétursson, formaður atvinnuveganefndar.

„Síðan erum við með regluverk sem stenst ekki þær kröfur sem við viljum að séu um frjálsræði og svigrúm manna. Viðskiptaráð hefur gefið út skýrslu um eftirlitsiðnaðinn og þar er mælt með því, til dæmis, að auka gildi faggildingar. Eftirlitið með hollustu og matvælum verði fært frá ríkinu yfir til einkaaðila. Og það eru heimildir til þess í lögum sem ekki hafa verið nýttar. Þessar heimildir voru nýttar varðandi bifreiðaskoðun og eftirlit með öryggi bifreiða og það hefur leitt til þess að bifreiðum hefur fjölgað en skoðunarkostnaðurinn hefur lækkað. Af hverju eru ekki þessar leiðir farnar í landbúnaði til að skapa jafnréttisgrundvöll, opna möguleika fyrir vinnslu og fullvinnslu og draga úr regluverkinu?“

Björn Bjarnason, fv. ráðherra og meðhöfundur Ræktum Ísland.

„Launaþátturinn er áhyggjuefni. Þær tölur og sá breytileiki sem við erum að sjá í þeim þætti sérstaklega. Ég skoðaði m.a. varðandi mjólkurframleiðendur og reksturinn 2023 þau gögn sem við erum komin með vegna þess árs. Ég tók út úr þeim gögnum mismunandi skuldastöðu búanna og síðan launaþátt búanna. ... Vanskil hjá bændum eru ótrúlega lítil þrátt fyrir oft og tíðum mjög erfiða stöðu fjárhagslega. Þetta er í raun og veru áhyggjuefni í núinu og til framtíðar.“

Runólfur Sigursveinsson, ráðunautur hjá RML.

Umsóknarfrestur er til 30. október nk.

Umsóknareyðublöð er hægt að nálgast og skila á heimasíðu Skaftárhrepps.

Umsóknum þarf að fylgja staðfesting á því að veiðikort umsækjanda sé í gildi.

Nánari upplýsingar

Einar Kristján Jónsson, sveitarstjóri
í síma 842 5800.

klaustur.is

10 ára ábyrgð
á rafhlöðu

KGM
Gæði á sterkum grunni

NÝR
TORRES
EVX
100% RAFMAGNAÐUR

Tilbúinn í milljón rafmögnuð ævintýri.

Torres EVX er 100% rafmagnaður og rúmgóður fjölskyldubíll sem ábyrgir rafmögnuð ævintýri í allt að milljón km.*

Verð frá 5.790 þús. kr.**

- Allt að 462 km drægni***
- 73.4 kw rafhlaða
- 1500 kg dráttargeta
- Ríkulegur staðalbúnaður
- 12.3" margmiðlunarskjár
- Fjarlægðarskynjarar

* Ábyrgð á rafhlöðu gildir í 10 ár eða 1.000.000 km, hvort sem kemur á undan

** Verð með 900.000 kr. styrk úr Orkusjóði

*** Miðað við blandaðan akstur samkvæmt WLTP

benni.is
BÍLABÚÐ BENNA
kolefnisjafnar nýja bíla

Sjö ára ábyrgð

kgm.is

Bb, betri bílar
Akureyri
Njarðarnesi 12
Sími: 534 7200

Bílabúð Benna
Reykjavík
Krókháls 9
Sími: 590 2020

Bílabúð Benna
Sérfræðingar í bílum

Birt með fyrirvara um mynd- og textabreytingu. Bílabúð Benna áskilur sér rétt til að breyta verði og búnaði án fyrirvara. Bíll á mynd er með aukabúnaði.

Sýklalyfjaónæmi:

Helsta ógn við lýðheilsu í dag

– Þörf á aðgerðum til að bregðast við óbreyttu ástandi

Íslendingar nota mun meira af sýklalyfjum fyrir fólk en Norðurlandabjóðirnar en eru til fyrirmyndar þegar kemur að landbúnaði. Uppruni baktería með sýklalyfjaónæmi er ekki á Íslandi og þarf að gæta varúðar svo þær nái ekki fötfestu.

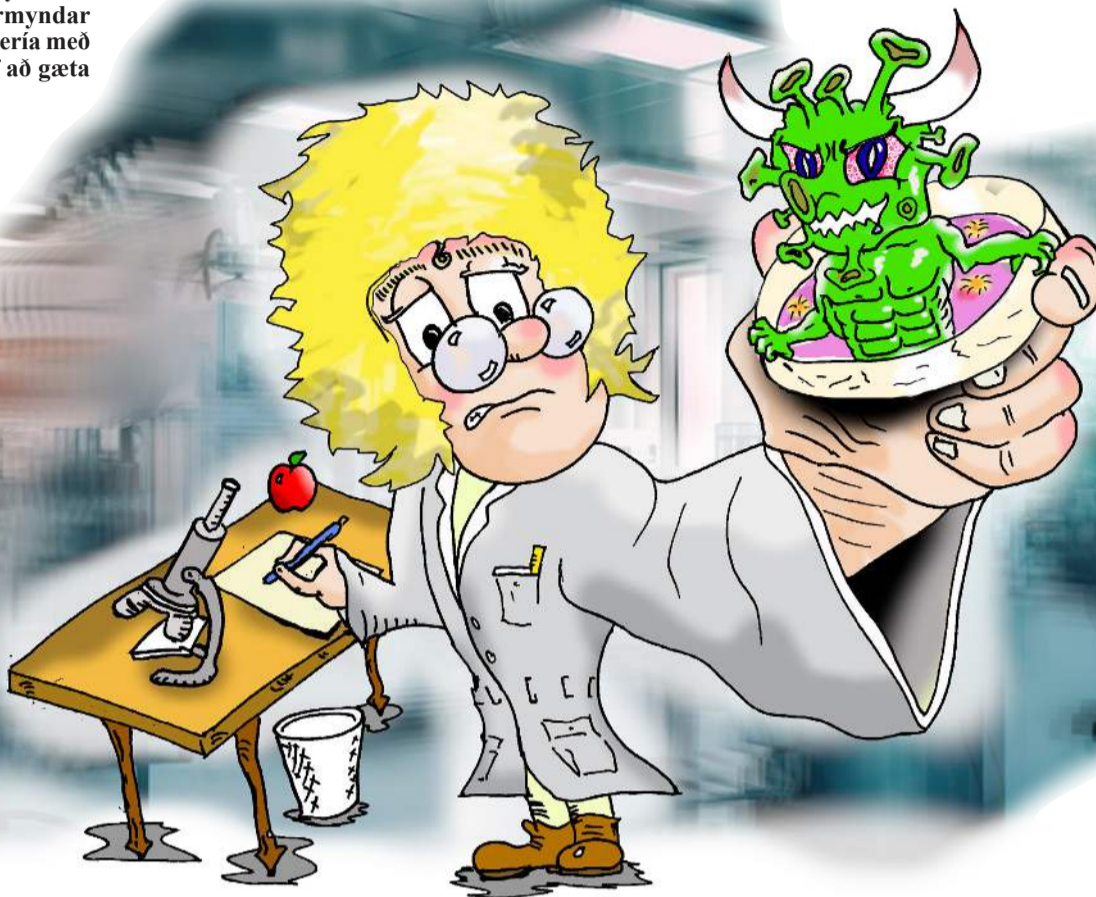
Ástvaldur Lárusson
astvaldur@bondi.is

Á dögunum kom út skýrslan *Sýklalyfjanotkun og sýklalyfjanæmi baktería hjá mönnum og dýrum á Íslandi 2023*. Karl Gústaf Kristinnsson, prófessor emeritus við sýkla- og veirufræðideild Landspítalans, segir eitt af því umhugsunarverðasta sem kemur fram í skýrslunni vera að á milli árunna 2022 og 2023 hefur sýklalyfjanotkun í mönnum hærlandis eiginlega ekkert breyst. Íslendingar eru að nota hlutfallslega langmest af Norðurlandabjóðunum en eru samt sem áður undir meðaltali Evrópusambandsins. „Ég er ekki ánægður með þann árangur, en vonandi verður þetta þegar landsáætlun ríkisstjórnarinnar gegn sýklalyfjaónæmi verður hrundið af stað af alvöru.“

Karl telur þessa neikvæðu tölfræði mega að hluta rekja til þess hversu mikið álag er á læknum og hversu lágt hlutfall einstaklinga er með heimilislækni sem þekkja sína sjúklinga vel. „Ef þú ert með sýkingu þarftu oft að komast að strax til að fá meðhöndlun,“ segir Karl. Fæstir fá tíma með skömmum fyrirvara hjá sínum heimilislækni og fara því frekar á læknavaktina. Þar bíða tugir manna á biðstofunni og þar sem lækurinn þarf að afgreidda hratt er mikil freisting að skrifa út sýklalyf í staðinn fyrir að rannsaka viðkomandi til hlítar.

Karl telur að kostnaðurinn af völdum sýklalyfjaónæmis eigi eftir að margfaldast og vonar því að stjórnvöld standi við gefin heit um aðgerðir sem draga úr

Með mikilli og rangri notkun sýklalyfja hafa ónæmar bakteríur frekar lifað af og náð að hasla sér völl. Sýklalyfjaónæmi verður til meðal annars með stökkbreytingum og flutningi ónæmisgena yfir í bakteríur sem sýndu ekki ónæmi áður. Fjölonæmar bakteríur bera gen sem gera þeim kleift að mynda ónæmi fyrir sífellt fleiri sýklalyfjum.

Teikning / Hlynur Gauti

sýklalyfjanotkun. „Með því erum við að vinna í haginn og bæði að spara gríðarlega fjármuni til framtíðar í heilbrigðiskerfinu og einnig að spara mannlíf og heilsu,“ segir Karl. Hann bendir á að vísindasamfélagið hafi sýnt fram á að sýklalyfjaónæmar bakteríur valdi aukinni sjúkdómsbyrði og dánartíðni og ef ekkert verði að gert muni fleiri deyja af völdum sýklalyfjaónæmra baktería en af völdum krabbameins árið 2050.

Allsherjarþing Sameinuðu þjóðanna hefur ályktað að sýklalyfjaónæmi sé ein helsta ógn við lýðheilsu í heiminum í dag. Karl segir að það sé í raun ákall til stjórnvalda í löndum heimsins að setja samdrátt sýklalyfjanotkunar í forgang.

Hreint vatn skiptir sköpum

Á meðan sýklalyfjanotkun hjá fólki á Íslandi hefur verið fyrir ofan meðaltal

Norðurlandanna hefur notkunin í landbúnaði verið minnst hér og í Noregi.

Karl bendir á að ein af höfuð-ástæðunum fyrir því sé gott aðgengi að ómengdu vatni. „Við erum að drekka hreinasta vatn sem finnst í heiminum og við erum að nota þetta vatn í að rækta grænmeti og til að gefa dýrunum,“ útskýrir Karl. A meðan er gjarnan endurnýtt vatn gefið plöntum og dýrum í mörgum öðrum löndum og hreinsunarbúnaðurinn yfirleitt ekki nógu öflugur til að fjarlægja allar sýklalyfjaleifar og ónæmar bakteríur.

„Ástæðan fyrir því að [sýklalyfjaóþol] er svona mikið vandamál í Indlandi, Suðaustur-Asíu, fyrir botni Miðjarðarhafsins og í Afríku er að þar eru menn að nota sýklalyf í miklu óhöfi í landbúnaði. Með því að setja þau í föðrið er minna um sýkingar og þú færð fleiri kíló af kjöti fyrir hvert kíló af föðri,“ segir Karl. Sýklalyfin hafa þau áhrif á meltingarveginn að upptaka næringar-efna verður meiri sem leiðir til aukins vaxtar.

Notkun sýklalyfja getur því skilað meiri tekjum fyrir bændur og er víðast hvar ekki mikill hvati til að gæta hófs. Karl bendir á að árið 2006 var sett löggjöf í Evrópusambandinu sem tók fyrir notkun sýklalyfja til vaxtarörvunar búfjár. „Menn héldu að það myndi hafa miklar afleiðingar að hætta þessu, en Svíar, Danir og fleiri sýndu fram á að það var hægt að ná sama árangri án sýklalyfja í föðri,“ segir Karl, en lykllinn að því var hreinlæti og góðar aðstæður. Þetta geti hins vegar verið erfiðara í þeim löndum þar sem mannfólkið hefur ekki einu sinni aðgang að hreinu vatni til að drekka.

Berast milli manna og dýra

„Það er mikilvægt að hafa í huga

að það eru ákveðnar bakteríur bara í mönnum og sýkja bara menn og það eru ákveðnar bakteríur sem eru nánast bara í dýrum og sýkja bara dýr. Svo er stór flokkur baktería sem valda svokölluðum súnunum, það er sýkingum sem berast á milli manna og dýra,“ segir Karl, en súna er íslenskun á orðinu Zoonoses.

E. coli og skyldar bakteríur eru hluti af örveruflórinni í mönnum og dýrum. Í þeim flokki er mest aukning á bakteríum með sýklalyfjaónæmi og eru nær alónæmar bakteríur sífellt að verða útbreiddari. Þær geta líka flutt ónæmið í hættulegri bakteríur sem valda oftast sýkingu, eins og salmonellu. Karl segir þær vera útbreiddar í áður nefndum heimshlutum þar sem sýklalyfjanotkun í landbúnaði er mikil. Þá er fjölonæmi orðið nokkuð algengt í Suður- og Austur-Evrópu en sem betur fer tiltölulega fátítt á Íslandi og á Norðurlöndunum.

Uppsprettan á þessum bakteríum er ekki hér og segir Karl nauðsynlegt að verjast því að þær berist til landsins og nái hér fötfestu. Þær komi helst með ferðamönnum og Íslendingum sem hafa dvalið í þeim löndum þar sem ónæmu bakteríurnar eru algengar, sérstaklega ef þeir hafa þurft að leggjast inn á heilbrigðisstofnun.

Bakteríurnar geta líka borist með matvælum og segir Karl upprunamerkingar því gríðarlega mikilvægar. „Því þá getur fólk tekið upplýsta ákvörðun um það hvort það vill borða viðkomandi matvæli. Það er kannski ekkert mikið vandamál að flytja inn frá hinum Norðurlöndunum þar sem ástandið er gott, en ef þú ert að flytja inn matvæli lengra frá, sem er orðið afar algengt, þá er þetta vandamál,“ segir hann.

Risarækjur, kjúklingur og ferskt grænmeti

Þau matvæli sem eru langlíklegust til að bera þessar bakteríur eru kjúklingar, afurðir úr fiskeldi og grænmeti sem er neytt ferskt. Karl bendir sérstaklega á risarækjur sem eru oft fluttar inn frá Indlandi, Egyptalandi, Suðaustur-Asíu og Suður-Ameríku. „Í þessu eldi er verið að nota sýklalyf og þess vegna er mjög algengt að þessar ónæmu bakteríur séu í afurðum.“

Þeir sem vilja komast hjá því að innbyrða ónæmar bakteríur, ýmist á ferðalegi eða hér heima, ættu að neyta afurða sem er hægt að fülleida eða taka utan af mengaða hlutann. Því er ekki mikil hætta af því að borða appelsínur eða banana á meðan hvers kyns oeldað kjöt, salat og ferskt grænmeti sem er ekki flýsjað getur verið varasamt.

Karl bendir á að frýsting hefur engin áhrif á sýklalyfjaónæmar bakteríur, á meðan hún getur dregið úr kamfílóbakter sem veldur niðurgangi og ristilbólgu. Hann segist því hafa haft áhyggjur af því þegar innflutningur á kjúklingakjöti frá Úkraínu hófst, en þar er sýklalyfjaónæmi útbreitt.

Ónæmi baktería ekkert nýtt

Vigdís Tryggvadóttir, sérgreina-dýralæknir súna og lyfjaónæmis hjá

20% afsláttur af öllum innréttingum út október.

Við hönnum innréttingar að þínum þörfum.

FRÍFORM
Hjarta heimilisins

Virka daga 10-17
Laugardaga 11-15

562-1500
Friform.is

Friform ehf.
Askalind 3,
201 Kópavogur.

Fljótsdalshreppur:

Þjónustan aukin við Hengifoss

– Ferðamálafræðingur ráðinn til að stýra nýrri þjónustumiðstöð

Sigurður Már
Harðarson
smh@bondi.is

Í ágúst var ný þjónustumiðstöð við leiðina upp að Hengifossi í Fljótsdal formlega vígð.

Hengifoss er einn af vinsælustu áfangastöðum á Austurlandi og sá ferðamannastaður sem laðaði flesta ferðamenn til sín á þessu landsvæði þangað til Stuðlagil kom til sögunnar.

Helga Eyjólfssdóttir ferðamálafræðingur var ráðin í vor til að annast utanumhald fyrir ferðaþjónustuna við Hengifoss, en það er í fyrsta skipti sem sérstakur starfsmaður er ráðinn til slíkra verka fyrir Fljótsdalshrepp.

Þörfin vaxið fyrir betri aðstöðu

„Eftir því sem ferðamönnum hefur fjölgað síðustu 15 árin eða svo hefur þörfin fyrir endurbætta aðstöðu vaxið en hér var í rauninni engin aðstaða fyrir, fyrir utan skúr með tveimur klósettum og of lítið bílastæði. Síðastliðin tíu ár hefur fjöldi þeirra sem ganga upp að fossi að minnsta kosti. Þrefaldast, farið úr 40 þúsund upp í um 120 þúsund á síðasta ári.“ útskýrir Helga.

„Árið 2016 var haldin arkitektasamkeppni og vinningstillaga valin frá ZIZ AS, Eirik Rønning Andersen, siv.ark. MNAL og Sigríði Önnu Eggertsdóttur arkitekt FAL. Í kjölfarið var farið í að útfæra nánar hús og skipulag og ýmsar samningsgerðir til að tryggja starfsemi þjónustumiðstöðvarinnar,“ heldur hún áfram.

Sýning um jarðfræði, náttúru og samfélag

Helga segir að hönnun hafi að mestu leyti verið búin á árinu 2022 og verkið boðið út þá um haustið. „Byrjað var að reisa húsið vorið 2023 og veturinn nýttur í frágang innanhúss. Þann 11. ágúst síðastliðinn opnuðum við svo formlega með nýju húsnæði sem inniheldur rúmlega 110

Þjónustumiðstöðin í nærmynd.

Þjónustumiðstöðin og Hengifossárgljúfur.

Myndir / Nives Dragan

fermetra sal, sjö salerni og stæra bílastæði. Húsnæðið nefnum við þjónustumiðstöð eða Visitor Center.

Salurinn hefur ekki verið tekinn í notkun eins og er, þar sem enn á eftir að ákveða nákvæmlega í hvað salurinn verður nýttur en sú vinna er í fullum gangi. Salernin eru þó opin ferðafólki. Meginmarkmið með salnum verður að taka á móti ferðafólki og veita þeim upplýsingar um staðinn og nærliggjandi svæði. Þá horfum við einnig til þess að hafa hér veitingasölu og einhvers konar sýningu þar sem við miðlum áhugaverðum upplýsingum um jarðfræði, náttúru og samfélag,“ segir Helga sem vonast til að salurinn verði tekinn í notkun næsta vor.

Enn streymir ferðafólk að Hengifossi

Að sögn Helgu kemur talsverður fjöldi ferðafólks enn að Hengifossi og áætla hún að á bilinu 250–450 manns komi daglega. Alls hafi um fimm þúsund manns komið í október.

Sérstakur rafrænn teljari sér um að afla upplýsinga um fjölda ferðamanna, að sögn Helgu. „Það er leysigeisli sem nemur fólkið á uppleið að fossi en ekki á niðurleiðinni. Samkvæmt teljaranum komu um 17 þúsund manns í september en

Helga Eyjólfssdóttir. Mynd / Aðsend

mestur var fjöldinn í ágúst þegar 24.500 manns lögðu leið sína upp að fossi. Mest eru þetta einstaklingar sem koma saman á bílaleigubílum,“ segir hún og bætir við að fólk fari upp í öllum veðrum en um tvo tíma tekur að ganga upp og niður aftur.“

Hringleið um gilið

„Gjaldtaka á bílastæði hófst núna í ágúst í gegnum „Check-It“, þar sem við rúkkum gjald miðað við stærð bíls fyrir aðgang að þjónustu á staðnum. Þá bjóðum við upp á hraðhleðslu fyrir rafmagnsbíla frá InstaVolt.

Í gegnum árin hefur alltaf

Stórfelldar endur- og viðbætur hafa orðið á stígum meðfram giliinu. Myndin til vinstri er frá því í vor og sú hægra megin er tekin núna í október.

verið eitthvert viðhald á stígum en síðastliðin þrjú ár höfum við farið í stórfelldar endur- og viðbætur á þeim. Sumarið 2022 opnuðum við hringleið um gilið og tvær göngubrýr voru settar yfir ána, en áður fyrr var labbað upp og niður sömu megin. Síðastliðin tvö sumur höfum við unnið að því að byggja stígana upp svo þeir þoli ágang ferðafólks og tryggi jafnframt að ekki sé labbað út fyrir þá með tilheyrandi gróðurskemmdum. Við neðri göngubrúna hefur svo verið unnið að því að hlaða upp flóðvörn við brúarstólpana sem kláraðist núna í sumar,“ segir Helga.

Mikilvægt að tryggja öryggi ferðafólks

Umhverfið við Hengifoss er varhugavert, gilið er djúpt og bæði mikil fallhætta og hætta á grjóthruni. „Þess vegna er það okkur mjög mikilvægt að byggja upp stígakerfið til að tryggja öryggi ferðafólks og til að björgunaraðilar hafi greiðan aðgang um stígana. Við náðum stórum áfanga núna í sumar þegar við náðum að keyra í stóran hluta af stígnum sunnan við ána en hann var verulega illa farinn eftir rigningar og leysingar síðustu ára, ásamt því að laga stíginn umtalsvert efst uppi í gili sem tryggir betra aðgengi.

Við eigum þó enn eftir að byggja upp nokkra kafla bæði innan og utan við gil til þess að stígakerfið geti kallast viðunandi. Við munum alltaf þurfa að sinna viðhaldi á stígum en fjallið er alltaf á hreyfingu og mikið vatn leynist í jarðveginum.

Allar þær framkvæmdir sem við höfum farið í síðustu ár hafa miðast að því að bæta álagsstýringu, vernda náttúruna og bæta upplifun ferðafólks. Við hefðum að öllum líkindum aldrei getað farið í þessar framkvæmdir ef ekki hefði verið fyrir Framkvæmdasjóð ferðamannastaða sem hefur styrkt okkur dyggilega í gegnum árin og mun vonandi halda því áfram. Við erum til að mynda nýbúin að skila inn tveimur umsóknum fyrir næsta ár, önnur þar sem við ætlum okkur að klára uppbyggingu á stígakerfinu og hin

inniheldur áætlun um að byggja upp nokkra útsýnispalla til þess að tryggja öryggi ferðafólks og vernda náttúruna betur.

Uppalin á Melum í Fljótsdal

Það er Fljótsdalshreppur sem hefur haldið utan um alla uppbyggingu við Hengifoss og heldur utan um allan rekstur tengdum þjónustumiðstöðinni. Helga segir að hún hafi verið ráðin sem verkefnastýra í kjölfar þess að hreppurinn auglýsti eftir starfsmanni í byrjun árs.

„Mitt helsta verkefni er að hafa umsjón með allri uppbyggingu og rekstri á staðnum. Ég er menntaður ferðamálafræðingur frá Háskólanum á Hólum og hef starfað að mestu leyti í ferðaþjónustu síðastliðin ár, nú síðast hjá Tanna Travel.

Þá er ég uppalin á Melum í Fljótsdal, en land Mela liggur meðal annars að Hengifossárgljúfri. Ég þekki staðinn og samfélagið vel og hef brennandi áhuga á þeirri uppbyggingu sem á sér stað hér í dalnum.“

Uppbygging sem gagnast nærsamfélaginu

Helga leggur áherslu á að öll uppbygging á svæðinu komi nærsamfélaginu öllu til góða. „Hengifoss er allra stærsti áfangastaður ferðamanna í Fljótsdal en innan svæðisins má einnig finna fjölmarga aðra staði sem vert er að heimsækja og mætti nefna Skriðuklaustur, Snæfellsstöfu, Hallormsstaðaskóg, Vallanes, Óbyggðasetur Íslands og marga aðra staði. Þá erum við einnig með eitt besta aðgengi að hálendinu hér rétt í túnfætinum. Við erum því í kjöraðstöðu hér við Hengifoss að upplýsa ferðafólk um hvað fleira má skoða í nærumhverfinu.

Hún segir tvær jarðir liggja að Hengifossi; að innanverðu Melar, sem er í einkaeigu, og að utanverðu Hjarðarból, sem sé í eigu ríkisins. Fljótsdalshreppur leigi lóð úr landi Mela fyrir þjónustumiðstöðina og sé með samning við báða aðila sem gefur rétt til uppbyggingar á stígum meðfram giliinu.

Joskin taðdreifari
þegar þú þarft áreiðanlega og kraftmikla dreifingu

JOSKIN **PÓR**

Reykjavík, Akureyri og Selfossi thor.is s 568-1500

Ágri grænu ljósi

landbúnaðarins

Kæru félagar.

Yfirskrift bændafundanna sem nú eru framundan hefur þrjú þættir skírskotun. Í fyrsta lagi hefur kviknað á allskyns grænum ljósum fyrir sóknarfæri íslenska landbúnaðarins. Í öðru lagi fáum við kærkomið grænt ljós í kosningamánuðinum til þess að nálgast frambjóðendur allra flokka og ydda áhersluatriði okkar. Og græna ljós landbúnaðarins undir-

strikar svo auðvitað þar til viðbótar margþætta umhverfissvæna þætti sem setja íslenskan landbúnað í fremstu röð á heimsvísu.

Við munum einnig láta ófreistað til þess að koma málefnum landbúnaðarins á dagskrá í aðdraganda kosninganna og aðalatriði þeirra munum við meitla í sameiningu þegar við hittumst. Eftir því sem fundirnir verða fjölmennari verður samtalið líflegra og þunginn í skilaboðunum meiri. Kannski hefur jarðvegurinn fyrir hina mikilvægu umræðu um rekstrarumhverfi, sóknarfæri og tekjuskapandi umhverfisþætti á borð við loftslagsmál aldrei verið frjósamari en einmitt núna. Það lag skulum við nýta til hins ítrasta.

Auk mín og framkvæmdastjóra Bændasamtakanna munu nokkrir starfsmenn okkar og stjórnarmenn slást með í för á einhverja fundanna þegar við leggjum land undir fót samkvæmt dagskránni sem hér er kynnt. Og ég er sannfærður um að það verður mikið einvalalið sem kemur til móts við okkur á hverjum stað. Þess vegna verða fundirnir okkar án efa í senn bæði skemmtilegir og gagnlegir. Til viðbótar munu þeir senda skýr og mikilvæg skilaboð inn í aðdraganda alþingiskosninganna.

Með kveðju og von um að hitta ykkur sem allra flest,

Trausti Halmarsson

formaður Bændasamtaka Íslands

Bændafundir 2024

Mánudagur 4. nóvember

kl. 12:00 Félagshemilið Félagslundur, Flóahreppi
kl. 16:00 Félagshemilið Hvoll, Hvolsvelli
kl. 20:00 Hótel Katla, Vík í Mýrdal

Þriðjudagur 5. nóvember

kl. 12:00 Flatey á Mýrum
kl. 20:00 Barnaskólinn á Eiðum

Miðvikudagur 6. nóvember

kl. 12:00 Öxi, Kópaskeri
kl. 17:00 Félagshemilið Breiðamýri, Þingeyjarsveit

Fimmtudagur 7. nóvember

kl. 12:00 Hlíðarbær, Akureyri
kl. 17:00 Menningarhúsið Miðgarður, Varmahlíð
kl. 20:00 Hótel Laugarbakki, Laugarbakka

Föstudagur 8. nóvember

kl. 12:00 Félagshemilið Tjarnarlundur, Saurbæ
kl. 20:00 Félagshemilið Þinghamar, Varmalandi

Miðvikudagur 13. nóvember

kl. 12:00 Stjórnsýsluhúsið á Ísafirði
kl. 17:00 Félagshemili Patreksfjarðar

BÆNDASAMTÖK
ÍSLANDS

Kraftur, svartgolsóttur hrútur.

Mynd / Sigursteinn Bjarnason

Grábotnóttar mæðgur með óvenjulegar rákir.

Mynd / Aðalheiður Elfríð Heiðarsdóttir

Sýnishorn af Íslandskortinu í bókinni sem sýnir helstu svæðisbundin litaeiti á sauðfé.

Munurinn á litbrigðum Lísu eftir árstíma. Ærin er arffrein grá. Myndin til vinstri er tekin í byrjun maí en hin í byrjun ágúst.

Mynd / Karólína

Litadýrð í íslensku sauðfé

– Handbók um sauðaliti eftir Karólínu í Hvammshlíð

Litafjölbreytileiki íslenska sauðfjárins er einstakur á heimsvísu. Karólína Elísabetardóttir í Hvammshlíð hefur gefið út ritið Litadýrð þar sem honum er fagnað.

Hún segir að þessa litadýrð í stofninum megi þakka íslenskum bændum sem í árunna rás hafi jafnan ekki séð tilgang í að banna ákveðna liti í sinni ræktun sem hefði gert stofninn einsleitan – eins og gerðist

í flestum öðrum löndum. En þessi fjölbreytileiki flækir greiningu lita og því hafi hún fyrir nokkrum árum ákveðið að ráðast í gerð þessarar fyrstu handbókar um liti í íslenska sauðfjárstofninum. Hún kom svo út fyrir síðasta sauðburð.

Grámórauð eða ljósmórauð

„Í bókinni er leitast við að svara mögulegum spurningum áhugafólks

um ullarliti. Þessar spurningar geta verið: Er þessi kind grámórauð, eða ljósmórauð eða kannski mokolótt? Hvernig litur mögolsbotnótt út? Af hverju fór ærin á fjall með gult andlit en kemur um haustið með dökkgrátt heim? Hvað er gofótt, eða mögótt? Hvað eru tilviljunarblettir?

Þannig hjálpar handbókin annars vegar bændum að greina liti á réttan hátt, bæði á lömbum og fullorðnum kindum, og sýnir hins vegar

fjölbreytileika íslenskra sauðalita í allri sinni dýrð,“ segir Karólína.

„Þar að auki eru litaerfðir útskýrðar á auðskiljanlegan hátt án þess að nota hefðbundnar skammstafanir sem virka oft ruglandi. Á þennan hátt er hægt að nýta sér þessa þekkingu bæði til að spá fyrir um liti lamba og til að skilgreina liti afkvæma sem eru kannski óljósir á vissum aldri eða ákveðnum árstíma,“ bætir hún við.

Furðulítið til af upplýsingaefni

Karólína bendir líka á að í handbókinni sé Íslandskort með helstu svæðisbundnum litaeitum á sauðfé. Það varpi ljósi á ráðgátur eins og til dæmis um það þegar bændur úr Örafum tala við skagfirsku bændur um „kindur með ljósan kvið“. „Þeir kalla þennan lit mögótt á meðan Skagfirðingar segja botnótt. Í Mýrdal hins vegar er mögótt það sama og goltótt í Skagafirði – það er að kviðurinn er dökkur,“ útskýrir hún.

Í lokin er aðeins fjallað um ullarliti, bæði út frá sjónarhorni ullarverksmiðja og handverksfólks – og bornar saman mismunandi rúningsaðferðir og áhrif þeirra á ullargæði.

Litafjölbreytileiki og ullarframleiðsla

Karólína er sauðfjárbóndi sem leggur í sinni ræktun áherslu á litafjölbreytileika og ullarframleiðslu. Hún tók eftir því að það er almennt talað mikið um liti og að óvenjulegir litir vekja mikla athygli,

en á sama tíma virðist fólk alls ekki sammála um litaheiti.

Við nánari athugun fannst henni furðulítið til af upplýsingaefni, sérstaklega vantaði myndefni af smáatriðum sem skipta sköpum við litagreiningu. Þess vegna byrjaði hún fyrir nokkrum árum að safna markvisst myndum og lýsingum af alls konar litarafrögðum, sótti um styrk í Framleiðnisjóð landbúnaðarins til bókaútgáfunnar og fékk hann.

Hún hefur verið þátttakandi í rannsóknum á riðuveiki og innleiðingu á verndandi arfgerðum gegn riðu inn í íslenska sauðfjárstofninn. Hún segir að sú vinna hafi seinkað bókarútgáfunni, en í millitíðinni hafði bæst við aukastyrkur frá Kraftvélum/Kristjáni B. Jónssyni, sem gerði henni kleift að láta prenta bókina með hágæða offset-prentaðferð hér á Íslandi. Það var henni kærkomið þar sem „íslensk framleiðsla“ er henni hjartans mál, ekki sist þegar um upplýsingaefni um íslensku sauðkindina er að ræða.

/smh

Skólar geta pantað ókeypis bekkjarsett

Öll bókasöfn landsins fengu ókeypis eintak af bókinni. Einnig er skólum boðið upp á bekkjarsett, þeim að kostnaðarlausu; áhugasamir kennarar eru hvattir til að hafa samband við Karólínu á Facebook eða í gegnum netfangið lina@ridaneitakk.net

Makita

Losaðu þig við laufin á augabragði með Makita

Með Makita laufblásara verða haustverkin leikur einn.

ÞÓR

Reykjavík, Akureyri og Selfossi thor.is s 568-1500

HÁGÆÐA VINNUFATNAÐUR OG
ÖRYGGISSKÓR Í ÚRVALI

VERKFÆRA
SALAN

VERKFÆRASALAN • SÍÐUMÚLA 9, REYKJAVÍK • TRYGGVABRAUT 24, AKUREYRI • S: 560 8888 • vfs.is

Weckman stálklæðningar

H. HAUSSON EHF.

• 30 ára reynsla á Íslandi • Hagstætt verð • Fjöldmargir litir í boði • CE vottuð framleiðsla •

Bárujárnr

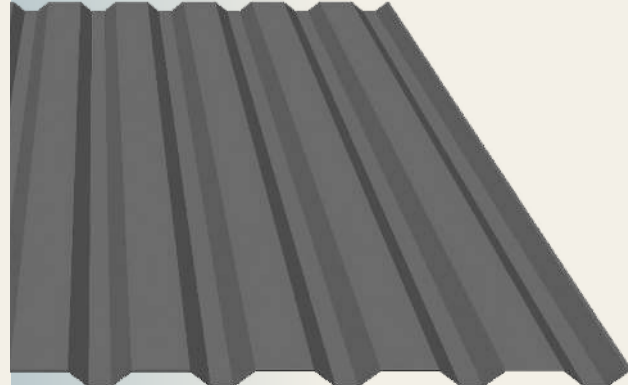
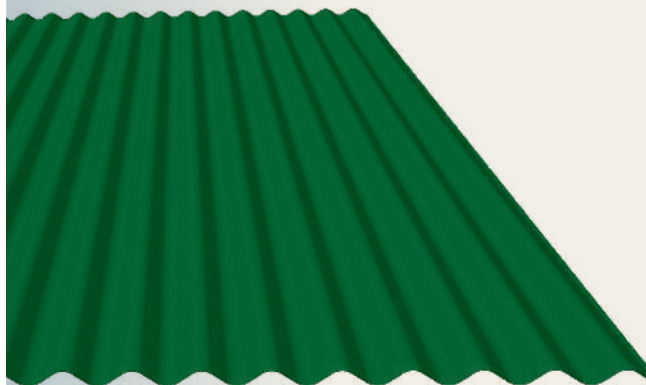
Verð kr. 3.600 m² með vsk.

Stallað stál

Verð kr. 4.900 m² með vsk.

Trapisustál

Verð kr. 3.600 m² með vsk.

H. Hauksson ehf. Ögurharfi 8, 203 Kópavogur | 588 1130 | hhauksson.is | hhauksson@hhauksson.is

WECKMAN

Laxeldi:

Vilja efla atvinnulíf í Fjallabyggð

Guðrún Hulda Pálsdóttir
gudrunhulda@bondi.is

Einn af nýjustu íbúum Fjallabyggðar er Vigdís Häsler, fyrrum framkvæmdastjóri Bændasamtaka Íslands. Hún starfar nú sem verkefnastjóri Kleifa fiskeldis sem áformar stórtæka framleiðslu og atvinnuuppbyggingu á svæðinu.

„Ætlanir Kleifa byggja á áformum um uppbyggingu á að minnsta kosti 20.000 tonna framleiðslu af laxi á ári á landi og í fjörðum á Tröllaskaga,“ segir Vigdís, en að baki verkefninu standa athafnamennirnir Róbert Guðfinnsson, Siglufirðingur og Árni Helgason frá Kleifum í Ólafsfirði.

Ef af verður mun starfsemin vera þrískipt; seiðaeldi, landeldi og kvíaeldi og mun framleiðslan skapa um 170–180 bein störf í Fjallabyggð. „Uppbyggingin yrði í húsnæði sem áður hýsti starfsemi SR mjóls á Siglufirði og í höfninni í Ólafsfirði, sem nú er að mestu ónotuð. Hér verður því um að ræða umtalsverða umbreytingu á hafnarmannvirkjum á svæðinu. Seiðaeldið og slátrun yrði á Siglufirði. Landeldi yrði í kvíum sem komið yrði fyrir í lokaðri höfninni í Ólafsfirði. Aframeldi í kvíum færi svo fram í fjörðunum á norðanverðum Tröllaskaga,“ segir Vigdís.

Ófrjór laxastofn

Laxfiskurinn sem ætlað er að rækta verður ófrjór en Vigdís segir að vísindamenn fyrirtækisins Benchmark Genetics séu nú að þróa nýja aðferð við framleiðslu geldfisks fyrir fiskeldi. „Verkefnið snýr að því að beita svokallaðri genþöggun, þ.e. að gera genin óvirk, en vitað er hvaða gen það eru sem stjórna myndun kynfrumna. Fiskurinn verður algerlega sambærilegur við frjóan lax í dag, að því frátöldu að hann verður ófrjór.“ Ef slíkur fiskur sleppi úr kvíum hafi hann ekki burði til þess að synda langt.

Arni Helgason athafnamaður og Vigdís Häsler, verkefnastjóri Kleifa fiskeldis, við höfnina í Ólafsfirði. Mynd / ghp

Eyjafjörður heppilegur

Vigdís segir að eldi á laxi hafi aukist mikið á undanförunum áratugum og fiskneysla enn fremur.

„Útflutningsverðmæti laxeldis hér á landi voru tæplega 49 milljarðar árið 2022 og við framleiðum um 1,5 prósent af öllum laxi í heiminum.

Samhliða hefur störfum í fiskeldi fjölgað verulega, en rúmlega 83 prósent starfa í fiskeldi eru á landsbyggðinni,“ bendir Vigdís á. Tækifærin til að auka framleiðslu hér á landi séu mikil og Eyjafjörður sé ákjósanlegur til þess.

„Síðustu ár hafa ýmsir aðilar sýnt því áhuga að hefja sjókvía-

Umtalsverð umbreyting verður á hafnarmannvirkjum í Ólafsfirði ef af verkefni Kleifa landeldis verður. Mynd / Aðsænd

eldi í Eyjafirði, enda er fjörðurinn afar heppilegur til slíkrar atvinnustarfsemi sé horft til ýmissa þátta, s.s. veðurfars, öldufars og hafstrauma en mælingar hafa staðfest hringstreymi í firðinum. Þannig var Brim fiskeldi hf., með starfsleyfi til framleiðslu á þorski og ýsu út af Skjaldavík, innarlega í Eyjafirði, Íslandslax hf. var með starfsleyfi og ætlanir um framleiðslu á 1.000 tonnum af laxi á tveimur staðsetningum við Ystuvík og Stapa í Eyjafirði og Skelfélagið ehf. var með starfsleyfi til kræklingaræktar á fjörum stöðum í Eyjafirði. Hugmyndir um uppbyggingu eldis í sjókvíum hafa því verið viðvarandi og til umræðu í allnokkum tíma.

Áskoranirnar eru þó margvíslegar en tækifærin einnig, því þótt umhverfisáhrif sjókvíaeldis, sem er það eldi sem er komið hvað lengst í þroskaferlinu í samanburði við annað eldi, séu dregin upp sem áskorun þá liggja tækifærin einnig í framleiðslu matvæla sem grundvallast á sjálfbærri orkunotkun, lágrí losun gróðurhúsalofttegunda og nýtingu hliðarafurða. Tækifærin felast enn fremur í efnahagslegum verðmætum í gegnum útflutning, störf og tekjur af sköttum og gjöldum. Á svæðinu eru því sóknartækifæri til þess að byggja upp stöndug strandsamfélög og nýjan þekkingariðnað.“

Ætthagaþráhyggja

Nafn fyrirtækisins er vísun í fæðingarstað Árna, Kleifa í vestanverðum Ólafsfirði. Þar er að finna húsbýrpingu en á tuttugustu öld bjuggu þar hartnær hundrað manns þegar mest lét. Nú er Árni eini ábúandinn þar.

„Hér er ég fæddur og uppalinn, var á sjó í áraráðir, en hef svo verið í vinnuvélabransanum síðan árið 1980. Það er ákveðin ætthagaþráhyggja að búa hér. Það kostar til dæmis miklu minna fyrir mig að gera út frá Akureyri, enda dýrt að flytja aðföng fram og til baka og nær allar tekjur koma utan bæjar,“ segir Árni en kys þó að búa á Kleifum og vill með laxeldinu skapa forsendur fyrir frekari atvinnuþróun í Ólafsfirði.

Aðdragandinn að stofnun Kleifa fiskeldis var víst ekki flókin en hugmyndin kemur frá fyrrnefndum Róberti Guðfinnssyni. Hann hefur staðið fyrir mikilli uppbyggingu á Siglufirði og er stofnandi líftækniyfirtækisins Genís. „Þetta var var einhver hugdettu hjá honum. Hann bankaði upp á hjá mér einn daginn. Ég veit ekkert af hverju honum datt í hug að spyrja mig hvort ég vildi vera með í þessu,“ segir Árni sem sló þó til enda segir hann leitt að horfa upp á heimabæinn drabbast niður. Snúa þurfi þeirri þróun við og bæjarfélög

sem ekki hýsa stórutgerðir verði að finna aðrar leiðir til tekjuöflunar. Laxeldi sé ein slík leið.

Nærsvitarfélögin fái hlutdeild í ágóða

Vigdís segir að ef af verði geti Kleifar fiskeldi vænst um 26 milljarða króna veltu árlega. Heildarskattspor fyrirtækisins yrði þá um 3,5 milljarðar króna sem færu til hins opinbera, fyrir utan störfin öll staðsett í Fjallabyggð – sem sé lyklatríði.

„Forsvarsmenn Kleifa eru meðvitaðir um að forsenda þess að atvinnugreinin fái að blómstra og að nærumhverfið njóti góðs af, þá þurfi þau sveitarfélög þar sem fiskeldi fer fram og áform eru um að byggja upp atvinnugreinina, að fá sanngjarnt afgang af auðlindinni sem sveitarfélögin og samfélög þeirra geti nýtt til innviðaupbyggingar.“ Einnig sé ætlunin að sveitarfélögin á svæðinu fái hlutdeild í þeim arði sem skapast verði af framleiðslunni í gegnum B-hlutaeign í félaginu.

Pattstaða vegna kosninga

Árni telur að um helmingslíkur séu á því að áform þeirra félaga raungerist. Verkefnið sé á fyrsta stigi núna en forsendur þess að haldið verði í vegferðina séu leyfisveitingar í framhaldi af burðarþolsmati í Eyjafirði. En matvælaráðherra þarf, lögum samkvæmt, að kalla eftir slíku mati. „Það er þó allt í pattstöðu núna út af kosningum,“ segir Árni.

Staða stjórnmalanna er þeim því óhjákvæmilega báðum hugleikin. „Ég vil bara skipta alveg út fólki á Alþingi. Stjórnmalamenn í dag virðast ekki þora að taka á óvinsælum málefnum, þó vitað sé að það þurfi að takast á við þau,“ segir Árni og nefnir að bæði heilbrigðis- og vegakerfið séu komin á vonarvöl og gríðarleg þörf sé á orkuuppbyggingu. „Það er glórulaust að það fari einn oliubíll með tengivagn á hverjum degi til Bolungarvíkur til að knýja rafstöðina þar. Þetta er víðar svona og fer versnandi.“

Vigdís tekur í sama streng. „Við þurfum bara að fá fólk sem fattar hvað atvinnuuppbygging og tekjuöflun samfélaganna er.“ Hún býr nú á Siglufirði og segir þessi nýju verkefni sín afskaplega spennandi. „Verkefnunum fylgir ákveðið frelsi. Það er yndislegt að vera hérna og starfið hentar mér ótrúlega vel.“

Árni skrefur ekkert utan af væntingum hans til Vigdísar. „Þegar hún er búin með þetta verkefni þá reynum við að gera hana að bæjarstjóra hér. Mér er andskotans sama hvar manneskja er í pólitík – hún þarf bara að geta tekið til hendinni.“

ERTU MEÐ RÉTTU TÆKIN?

Vakúmpökkunarvélar í öllum stærðum og gerðum.

Hakkavélar og hamborgaravélar.

Erum með lausnir fyrir alla. Stór fyrirtæki, minni fyrirtæki, veiðimenn, búskap og heimili. Vertu klár fyrir haustið!

PMT - Sími: 567 8888 - www.pmt.is

Allt til merkinga og pökkunar

Pmt
PLAST, MIÐAR & TÆKI

M-Hale

Við minnum á
Forpöntunartilboð!

Gilda aðeins ef pantað er fyrir **1. nóvember**

Fáðu
vél sem að
hentar þínum
þörfum!

 LANDSTÓLPI

 Gunnbjarnarholti, 804 Selfossi Lyngási 11, 700 Egilsstöðum

 480 5600

 480 5610

 www.landstolpi.is

 landstolpi@landstolpi.is

Husqvarna®

HÁ Verslun er með umboð
fyrir Husqvarna Construction
á Íslandi.

- Steinsagir
- Kjarnaborvélar
- Jarðvegsþjoppur
- Sagarblöð
- Kjarnaborar

Þjónustuverkstæði
og varahlutir

Husqvarna K970
Sögunardýpt 15,5 cm

Husqvarna K770 14"
Steinsög/Hellusög
Sögunardýpt 12,5 cm

Husqvarna K4000
Steinsög
Sögunardýpt 12,5 cm

Husqvarna K3600
Vökvasög
Sögunardýpt 27 cm

Husqvarna FS 500
E rafmagns gólfög
Sögunardýpt 19 cm

Husqvarna LF75
Jarðvegsþjappa
97kg, 500 mm Plata

Husqvarna FS400
LV gólfög
Sögunardýpt 16,2 cm

Husqvarna K7000
Ring
Sögunardýpt 32,5 cm

Husqvarna K7000
Pre Cut
Sögunardýpt 14,5 cm

Husqvarna DM230
Kjarnaborvél
150 mm Max

Husqvarna Rammer
Hopperi LT6005
230mm Plata, 69 kg

HÁ
VERSLUN

Víkurhvarfi 4 - 203 Kópavogur
Opíð mán. - fös. kl. 9-17.
S. 588-0028
haverslun@haverslun.is
haverslun.is

F.v.: Sveinn Halldórsson (sitjandi), Kristín Þ. Magnúsdóttir (Hollvínasamtökin), Ragnheiður Geirsdóttir (Bjargið dagdvöl), Halldóra K. Ágústsdóttir (Hollvínasamtökin), Dóra Kolbeinsdóttir (Hollvínasamtökin), Sólveig Adólfssdóttir (Hollvínasamtökin), Marinó Sigursteinsson (Hollvínasamtökin), Þór Vilhjálmsson (form. félags eldri borgara í Vm), Hörður Pálsson, ritari Lionskl. Vestm., og Sævar Þórsson, form. Lionskl. Vestm. Myndir / Óskar Pétur Friðriksson

Páll Steinþórsson frá Körlum í skúrum í Mosfellsbæ sýnir Sigurði Sveinssyni Eyjamanni undirstöðuatriði í útskurði.

Órn Ragnarsson, form. félags trérennismiða á Íslandi og félagi í Snúíð og skorið, kynnrir áhugasömum handverk.

Samfélagið:

Karlar í skúrum víða um land

Karlar í skúrum er samfélagslegt úrræði þar sem karlmenn hittast með það að leiðarljósi að auka lífsgæði sín gegnum handverk, tómsundur og ekki síst samveru.

Verkefnið hóf göngu sína upphaflega á vegum Rauða kross Íslands að ástralskri fyrirmynd sem hefur slegið í gegn víða á heimsvísu.

Rannsóknir sýna að einmanaleiki og félagsleg einangrun séu í vaxandi mæli eitt þeirra málefna sem brýnt sé að hlúa að. Þetta snertir auðvitað alla aldurshópa, en samkvæmt hlédrægnikenningunni eru aldraðir í stærsta áhættuhópnum. Kenningin fjallar um virkni einstaklinga í samfélaginu þegar hefðbundin hlutverk þeirra breytast, en þá er hættu á að tengslamyndun rofni við annað fólk. Konur virðast virkari í að sækja sér félagskap á öllum aldurskeiðum og eigi í kringum sig ríkara tengslanet en karlmenn.

Góð heilsa og vellíðan grundvallarmannréttindi

Áhersla er lögð á andlega, líkamlega

og félagslega heilsu með verkefninu Karlar í skúrum. Hugmyndafræðin að baki verkefninu er að nokkru leyti byggð á rannsóknum sem hafa sýnt fram á að karlönnum þyki betra að vera í samskiptum á meðan að þeir hafa eitthvað að vinna með í höndunum. Með þetta í huga hóf Rauði krossinn verkefnið hérlandis.

„Oftast taka svo opinberir aðilar eða önnur samtök við rekstri þeirra verkefna sem við hefjum. Dæmi um það er Konukot sem borgin hefur tekið við og útvistar til Rótarinnar,“ segir Hildur Helga Gísladóttir hjá Rauða krossinum. Hvað varðar Karla í skúrum minnst hún á sambærilega starfsemi í Hafnarfirði og víðar um land – sem í dag er rekin af einstaklingum eða félagsamtökum, oft með einhverjum stuðningi bæjarfélaga.

Lionsklúbbur Vestmannaeyja er eitt slíkra samtaka, en nú föstudaginn 18 október sl. var verkefnið Karlar í skúrum formlega opnað í kjallara Dvalarheimilis Hraunbúða þar í bæ. Ingimar H. Georgsson, verkefnastjóri klúbbsins, ávarpaði gesti og fór yfir

ferli verkefnisins í stórum dráttum. Eyjamönnum var óskað til hamingju með daginn og bæjarstjóranum, Írisi Róbertsdóttur, formlega afhent afnot af aðstöðunni. Áætlað er að þeir karlmenn sem taka þátt í verkefninu, hittist þar og starfi, muni stofna eigið félag en megi njóta góðs af aðstöðunni í kjallaranum svo lengi sem þeir kjósa.

Karlar í skúrum Vestmannaeyja

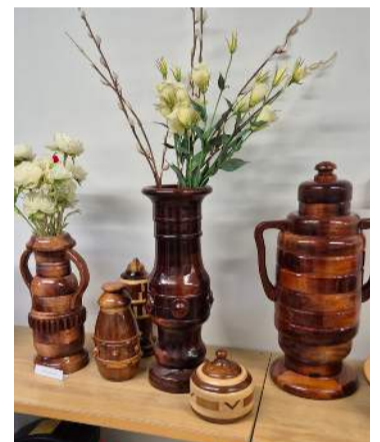
Þakkir fengu fyrirtæki, félagsamtök og einstaklingar sem höfðu styrkt verkefnið með ýmsum hætti, bæði í formi fjárframlaga, tækjabúnaðar og annars, svo og Vestmannaeyjabær sem útvegaði húsnæðið. Lionsmenn stóðu sjálfir í að innrétta rýmið, sem var yfir 400 stunda verkefni, listavel og haganlega gert, en öll aðstaða er til fyrirmyndar og mjög vel búin tækjum og verkfærum. Meðal þess sem þar má finna er vélasalur, fönðurherbergi og smíðastofa, ótal handverkfæri, borðsög, bandsög, fræsari, hefilbekkir, rennibekkir, kaffistofa og ýmislegt fleira.

Ingimar H. Georgsson, verkefnastjóri Lions, og Íris Róbertsdóttir bæjarstjóri.

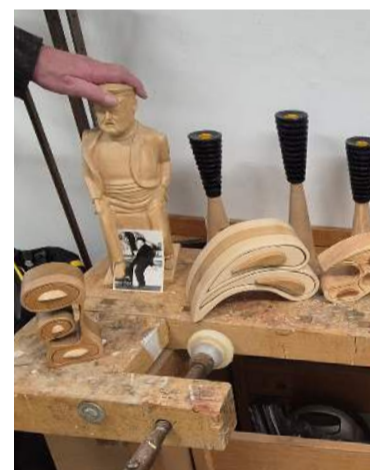
Sævar Þórsson, formaður Lionsklúbbs Vestmannaeyja, stjórnaði athöfninni af myndarskap.

Á opnuninni gátu gestir barið augum verk staðarlistamannanna Sigurðar Óskarssonar frá Hvassafelli, Friðgeirs Þorgeirssonar trésmíðs og Kristmanns Kristmannssonar múrara. Einnig mættu góðir gestir frá félagi trérennismiða á Íslandi og Karla í skúrum Mosfellsbæjar og Hafnarfjarðar sem kynntu starfsemi sína við góðar undirtektir auk þess sem félagar frá Hafnarfirði sýndu ýmsa handverksmuni.

Málefni aldraðra í fyrirrúmi

Mikill áhugi var og ánægja með opnun verkefnisins og var strax ágætis mæting daginn eftir, en þá var boðið upp á kynningarnámskeið. Arnar Ragnarsson, formaður Félags trérennismiða á Íslandi, uppfærddi menn um rennismiði, umhirðu rennijárna og brýningu ern Arnar er félagi í hafnfirnska handverkshópnum Snúíð og skorið. Páll Steindórsson frá Mosfellsbæ kynnti útskurð og sýndi listavel gerða muni frá félaginu þar í bæ. Að lokum sáu þeir Jóhann Gunnarsson, Sigurjón Eliasson og Ólafur Guðmundsson frá Hafnarfirði um að fræða menn og svara spurningum auk þess sem sá síðastnefndi sýndi smíðisgripi og leiðbeindi mönnum við tálgun.

Aðstaðan í Hraunbúðum verður opin alla virka daga frá klukkan níu og fram yfir hádegi – en þeir sem hafa áhuga á að líta við á öðrum tímum dagsins eða um helgar geta fengið lykil sér til þægindaauka.

Til gamans má geta þess að Lionsklúbbur Vestmannaeyja sem fagnar hálfri aldar starfsafmæli nú í ár styrkti einnig félagsamtökin Félag eldri borgara í Vestmannaeyjum, Hollvínasamtök Hraunbúða og Bjargið um 300.000 kr. hvert til eflingar starfsemi þeirra – málefni aldraðra. /sp

Séra Guðmundur Örn Jónsson, Guðmundur Stefánsson, Leifur Gunnarsson og Bjarni Valtýsson kíkja á veitingarnar.

VARAHLUTIR Í KERRUR

Bílabúðin
Stál og stansar

Vagnhöfða 7, 110 Reykjavík | Sími 517 5000 | stalogstansar.is

Tækni- og þjónustumaður

Bústólpi óskar eftir að ráða öflugan aðila í þjónustudeild DeLaval. Við leitum að starfsmanni sem hefur brennandi áhuga á að veita góða þjónustu, er lausnamiðaður, úrræðagóður og hefur áhuga á tækni. Vinna starfsmannsins fer að mestu fram á sveitabæjum og fylgja starfinu því nokkur ferðalög um landið.

Helstu verkefni og ábyrgð

Þjónusta við **DeLaval** mjaltþjóna ásamt öðrum DeLaval tæknibúnaði og þátttöku í uppsetningum mjaltþjóna. Starfið er því afar fjölbreytt og spennandi og býður upp á góða möguleika á að vaxa í starfi í ört stækkandi deild.

Hæfniskröfur

- Þjónustulund
- Jákvæðni og hæfni í samskiptum
- Frumkvæði og sjálfstæði í vinnubrögðum
- Þekking á landbúnaði er kostur
- Lönmenntun eða reynsla af sambærilegu starfi er kostur
- Bílpróf er skilyrði

Umsóknarfrestur er til og með 10. nóvember 2024.

Umsókn um starfið ásamt ferilskrá skal senda til aðstoðarframkvæmdastjóra á netfangið hanna@bustolpi.is

Bústólpi er umboðsaðili fyrir DeLaval á Íslandi og er framsækið framleiðslu- og þjónustufyrirtæki í landbúnaði. Hjá Bústólpa starfar öflugur hópur fólks sem kappkostar að veita góða þjónustu og gæða vöru. Fyrirtækið leggur ríka áherslu á gott starfsumhverfi, góðan starfsanda og samfélagsábyrgð. Fyrirtækið hefur verið valið framúrskarandi fyrirtæki 14 ár í röð af Creditinfo og hefur hlotið viðurkenningu Jafnvægisvogarinnar síðustu tvö ár.

Garðyrkja

Heildarlausnir fyrir garðyrkjuna

Allt frá
fræjum til
afurða

Frjó umbúðasalan, hluti af Samhentum síðan 2016

Suðurhraun 4a, 210 Garðabæ, 5758000
www.samhentir.is sala@samhentir.is

Samhentir

Tómataræktun:

Gómsæt og kuldaþolin tómataryrki

– Boldungur er afrakstur sjö ára ræktunarstarfs

„Þetta er Boldungur, nýtt tómataryrki sem varð til með krossfrjóvgun á gömlu tómata-ættardjásni (Heirloom tomato) við kuldaþolið síberískt yrki,“ segir Tómas Ponzi þar sem hann heldur á óvenju stórum og fallegum tómata í gróðurhúsi sínu í Brennholti í Mosfellsdalnum.

Sigurður Már Harðarson
smh@bondi.is

„Það tekur sjö ár að fá fram stöðugt yrki, sem breytist hvorki í stærð, lit né lögum og getur því fengið sitt eigið nafn og hægt að bjóða frá af honum. Núna eru einmitt sjö ár síðan ég prófaði að rækta saman þessi tvö yrki,“ útskýrir Tómas.

Vinnur að aðalstarfi í tæknilausnum

Síðustu þrjátíu árin hefur hann rekið lítið tækniyrirtæki sem hann sérhæfir örtölvulausnir til vöktunar, stýringar og upplýsingamiðlunar.

Hann hefur ekki hlotið formlega menntun á þessu sviði, ekki frekar en í garðyrkjunni, en segist ganga vel að mennta sig sjálfur. „Ég er bara með stúdentspróf en fékk áhuga á tölvum í framhaldsskóla. Sérhæfði mig svo í elektróník og örgjörvalausnum. Hef síðan hannað alls konar lausnir fyrir hina og þessa,“ segir hann.

Garðyrkjan hefur verið auka-

búgreinin í Brennholti, en Tómas segir að hún sé svolítið að taka yfir – enda hafi hann mikla ástríðu á því þróunarstarfi sem hann stundar þar. „Það er nauðsynlegt fyrir mig að slíta mig reglulega frá tækninni og vinna með plöntunum til að halda heilsu,“ segir hann.

Stanslaus straumur viðskiptavina

Fjölskylda Tómasar eignaðist landið í Brennholti árið 1965 og voru ræktunaraðstæður ákjósanlegar; heitt vatn, sendinn jarðvegur og stutt í grunnvatnið. Þar var reist um 100 fermetra upphitað gróðurhús og stundaði fjölskyldan tómata- og vínberjarækt. Í heita húsinu hafa þessi ættardjásni lengi verið ræktað og eru geysivinsæl að sögn Tómasar, sem selur tómata beint út úr gróðurhúsinu.

„Það streyma til okkar gestir stanslaust yfir sumartímamann, frá miðjum júlí til septemberloka.“ Viðskiptavinir fá þá blöndu af því sem til er, en á bilinu 30–50 afbrigði af öllum gerðum eru jafnan í ræktun hvert sumar í heita húsinu.

Tómas Ponzi heldur stoltur á fallegum Boldungi. Þrátt fyrir að sumarið hafi verið sólarlaust og kalt þá var ágætis uppskera af Boldungi í Brennholti.

Myndir / smh

„Michelin-gæði“ á tómötunum

„Vegna þess hversu uppskeran er takmörkuð getum við aðeins látið eitt veitingahús fá tómata frá okkur og það er Michelin-staðurinn Óx á Laugavegi,“ heldur Tómas áfram.

„Landið sem faðir minn og móðir keyptu hér er einmitt einstaklega hentugt til salat- og tómataræktunar og ég hef í raun helgað mig þeirri ræktun – og kynbótum á tómötum – af mikilli ástríðu síðan. Ég reyni að hafa ræktunina eins náttúrulega og kostur er. Jarðveginn hef ég bætt með mómold, notað sauðatað og smá þaramjöl sem áburð og svolitinn skeljasand sem kalkgjafa. En plönturnar þurfa að hafa fyrir því að sækja þessa næringu sem gera þær harðgerar. Svo vökva ég bara fimmta til sjöunda hvern dag og það

byggir upp sterkt rótarkerfi. Einnig myndast sveppapræðir í jarðveginum sem hjálpa plöntunum að sækja næringarefni og vatnið. Þannig verða gæðin til – bæði bragðgæði og næringarlega,“ segir Tómas og bætir við að um lífræna ræktun sé að ræða, en þó án vottunarinnar.

Gerði samning við lífið

Eftir að hafa lifað af erfð veikindi árið 2011 fékk Tómas það verkefni í hendurnar að gera tilraunir með ræktun kuldaþolinnar tómataryrkja. „Fyrst ég komst lífs af, varð ég að spyrja tilveruna að því hvað ég ætti að gera við lífið mitt og svarið kom á augabragði á ensku: „You should grow tomatoes outdoors in Iceland“ – og það var eins og svarið hefði komið frá látnum föður mínum.

Þá fór ég að skoða þessi kuldaþolinu yrki. Ég komst í kynni við ræktanda í Minsk í Hvíta-Rússlandi og hann sendi mér 20 kuldaþolin yrki frá Síberíu. Ég byrjaði á að prófa ræktun á þeim í svona litlum vermireitum, í litlum A-laga húsum, en það gekk brösuglega.

Þá ákvað ég að byggja úpphituð bogahús sem eru fjögurra metra breidd og með sex metra boga yfir og klædd með ylplasti. Þau hafa gefið alveg svakalega góða raun. Núna er ég kominn með fjögur slík, 18 metra löng, og er búinn að prófa upp undir hundrað yrki af kuldaþolnum tómataafbrigðum frá öllum heimshornum, aðallega þó Síberíu, Austur-Evrópu, Litáen, Kanada og Kasakstan – og reyndar víðar.“ Tómas bendir á að mestmegnis

séu plönturnar litlar runnatýpur og nefnir Boldungs-plöntuna sem dæmi, sem er mjög lágvaxin miðað við þær sem þekkjast frá öðrum garðyrkjubændum í hefðbundinni tómataframleiðslu. „Plantan verður aðeins um 50 sentimetrar á hæð en gefur af sér stóra og afar bragðgóða tómata,“ segir Tómas.

Ákjósanleg bogahús

Tómas segir að svona bogahús séu ákjósanleg fyrir tómata- og salat-ræktunina – og raunar margs konar ræktun. „Sérstaklega henta þau fyrir tómataræktunina mína, þar sem þau einangra vel og það þýðir að frostlaust er hér alveg frá maíbyrjun og fram í miðjan október.

Aðalvandamálið við tómataræktun er rakastigið og mikilvægt að rakinn sé ekki lengi á plöntunum. Þegar það gerist er hætt við myglu. Þetta á sérstaklega við úpphituð hús,

Úrval af ættardjásnum úr upphitaða gróðurhúsinu.

Mynd / Aðsends

Í RJÚPNAVEIÐINA

Tenzing TZ BV16 Rjúpnavesti 42.900kr.

Rjúpnavesti Toughman Upland Strap Vest 27.900kr.

Hot Shot Sharptail Core-Tex 9.950kr.

Deerhunter Strike göngubuxur 28.900kr.

Deerhunter Cumberlândia húfa 3.490kr.

TSL Up&Down Grip snjóþrúgur 39.995kr.

Bushnell Prime 8x32 29.900 kr.

Sea To Summit Alpine Event legghlífar 11.990kr.

Snowline Pro Broddar Original price 8.990kr

Vesturröst

Sérverslun veiðimannsins - Laugavegi 178 - sími: 551 - 6770 - www.vesturröst.is

Bráinn Freyr Vigfússon, eigandi veitingastaðarins Óx, tínr hér skjaldfléttu úr köldu tómatahúsi Tómasar og fékk nokkra stóra og fallega tómata til að framleiða um kvöldið.

Tómas og Björk selja tómata beint úr gróðurhúsunum. Garðyrkjan hefur verið aukabúgrein í Brennholti en Tómas segir að hún sé svolítið að taka yfir enda hafi hann mikla ástríðu fyrir þróunarstarfi sínu.

Því í þeim safnast mikil dögð yfir nóttina. Hins vegar er ég með viftu á gaflinum hérna sem er beintengd sólarcellu og það þýðir að loftstreymið í gegnum húsið er í réttu hlutfalli við hitamyndunina í húsinu. Viftan fer í gang strax við sólarupprás og gengur svo mishratt eftir því hversu sterkt sólarljósið er – virkar sem hitastillir og rakastillir hússins.“

Pola kulda að frostmarki

Tómas útskýrir að kuldaþolnu yrkin þoli kulda allt niður undir frostmark, en þá falli blöðin líkt og gerist með kartöflugrös. „Ég hef boðið frá og forræktaðar plöntur síðustu tíu árin og verið með marga fasta viðskiptavinum þennan tíma. Núna er ég með um 14 yrki og þau eru öll sæmilega bragðgóð – alltaf betri en tómatarinn úti í búð. Mig langaði hins vegar til að reyna að þróa þau áfram í ræktun og ná þeim á pari við þau sem ég er með í heita húsinu.

Þar eru ættardjásnin, sem þýðir að fráen af þeim hafa varðveist mann fram af manni í að minnsta kosti 50 ár. Viðskipti með frá en dag eru orðin þannig að í raun þarf maður að fá ákjósanleg frá frá einstaklingum eða fræsamtökum, þá meina ég af arfhreinu yrki. Af því að ráðandi markaður selur mest það sem er kallað „hybrid yrki“, sem margir þekkja sem F1-yrki, sem þýðir fyrsta kynslóð eftir krossfrjóvgun. Frá af slíkum tómtum er ekki hægt að taka, rækta upp af þeim og fengið sama tómatinn aftur. Ef þú vilt fá sama tómatinn úr ræktuninni verður þú þá að kaupa ný frá og það hugnast mér ekki. En þetta snýst um peninga. Mér finnst að frá en eigi ekki að vera einkaleyfisvarin eða háð ákveðnum framleiðanda eins og F1-yrkin. Það ætti að vera frjáls dreifing á fræjum eins og náttúran sjálf ætlaði það. Við ættum frekar að snúa okkur að því að hjálpa náttúrunni og vera í þjónustuhlutverkinu, í stað þess að vera alltaf að reyna að græða í á henni.“

„Árið 2017 krossfrjóvgaði ég sjö harðgerðustu kuldaþolnu afbrigðin með bragðbesta yrkinu úr heita gróðurhúsinu, sem heitir Brandywine. Ég vildi endilega bragðbæta þessi kuldaþolnu, þó að þau hafi verið bragðgóð fyrir.“

Boldungur er orðinn að stöðugu yrki

„Ég náði í frjó af Brandywine ættardjásn-afbrigðinu, sem eru alveg stórkostlegir tómatar, og frjóvgaði það við tiltekið síberískt yrki,“ heldur Tómas áfram og greinir frá tilurð Boldungs.

„Ættardjásnin eru arfhrein og kuldaþolnu yrkin líka, mörg þeirra meira að segja með mikla sögu. Við krossfrjóvgunina fæ ég fyrstu kynslóð (F1) sem er öll eins og klónuð. Svo blandast erfðæfnið í kynslóð tvö (F2), þegar þú tekur frá úr fyrstu kynslóðinni og setur niður á ári tvö – þá færðu fjölbreytnina.

Allar plönturnar eru ólíkar og einstakar í kynslóð 2. Þetta er hin náttúrulega aðferð sem ég vildi fara. En svo vildi ég búa til arfhrein yrki úr þessari krossfrjóvgun minni, sem ég gæti boðið fólki og sagt að hér væru frá úr þessum tómat og þú getur fengið þannig tómat með því að sá því. Ég vil þannig útteila möguleikum náttúrunnar,“ segir hann. „Það hefur tekið þennan tíma frá 2017 fyrir erfðæfnið í Boldungi að verða stöðugt þannig að nú mun ég alltaf fá sams konar tómat úr ræktun með fræjunum úr honum sjálfum. Í þróunarferlinu, á þessum sjö árum, komu fram ýmsar útgáfur en svo var það mitt að velja hvaða eiginleika ég vildi halda í og halda áfram með í ræktun. Þar skiptu bragðgæðin sköpum. Svo er það auðvitað mikil heppni að þessir góðu eiginleikar kæmu fram. Boldungur er einstaklega dugleg planta og tómatarnir kjötmiklir og safaríkir með gott tómatabragð þar sem gott jafnvægi er á milli sætu og súru,“ bætir Tómas við í lokin.

**NÝ HERRAFATAVERSLUN
MEÐ STÆRÐIR XL-8XL**

Skoðaðu úrvalið og pantaðu í netverslun www.stout.is

Frí heimsending hvert á land sem er þegar þú verstar yfir 15.000 kr

* Ekkert mál að skila og skipta
* 14 daga skilafrestur ef varan passar ekki

Stout

www.stout.is // Holtagarðar 2.hæð // Sími 581-1552

...Gæði þegar að er gáð

Rafstilling

REKI

Donaldson
FILTRATION SOLUTIONS

Rafstilling S: 581-4991 Netfang: Rafstilling@rafstilling.is

Reki S: 562-2950 Netfang: Reki@reki.is

Skemmuvegur 46, Kópavogur

7.-8. NÓVEMBER Í HÖRPU

**Stjórnun
fiskveiða**

– svo miklu meira en kvóti

Komdu og taktu þátt í stærsta árlega viðburði allra sem starfa í íslenskum sjávarútvegi.

Nánari upplýsingar og skráning á sjavarutvegsradstefnan.is

**SJÁVARÚTVEGS
RÁÐSTEFNAN**

2024

Aðalstyrktaraðilar

HAMPIDJAN

HÁSKÓLINN Í REYKJAVÍK
REYKJAVÍKUNIVERSITY

ICELANDAIR
CARGO

ICELAND
SEAFOOD

TUB

marel

Pipar

TBWA

TM

Kópasker:

Í hálfu öld á bak við borðið

– Biðin eftir vegauíbótum orðin ansi löng

Örlög margra smávöruverslana í kringum landið geta ráðist af slæmum vegasamgöngum og hafa eigendur verslunarinnar og matsölnunnar Ásbyrgis ekki farið varhluta af því. Fjölskyldan, Ævar Ísak Sigurgeirsson, kona hans, Sene Sankla, og synir þeirra, Aron og Sigurgeir, hafa um langt skeið tekið á móti viðskiptavinum og velunnurum, en félagslegt gildi staða á borð við Ásbyrgi er ómetanlegt í litlum samfélögum.

Sigrún Pétursdóttir
sigrunpeturs@bondi.is

Á norðausturhorni landsins stendur verslun sem ber heitið Ásbyrgi, nefnd eftir einum fegursta stað Vatnajökulsþjóðgarðar. Mörg þekkjum við söguna um hest Óðins, Sleipni, sem tyllti niður fæti í Óxarfirðinum á ferð sinni um heiminn. Í dag má þar sjá skeifulaga hamrabelti þar sem fegurð og gróðursæld haldast í hendur, mikið náttúruundur.

Hróður verslunarinnar Ásbyrgis hefur einnig farið víða, en þar tók Sigurgeir Ævarsson við stöðu verslunarstjóra árið 1974 meðfram búskap. Með honum við búðarborðið stóð Ísak, sonur hans, annar í röð fjögurra barna þeirra Sveininnu Jónsdóttur, en Ísak hefur nú í ár staðið vaktina í hálfu öld. Áður starfræktu þau hjón, Sigurgeir og Sveininn, bensínafgreiðslu og söluturn í Ásbyrgi á árunum 1966–74, er Kaupfélag Norður-Þingeyinga opnaði þar útibú.

Í græna húsinu er Ísak fæddur og uppalinn, en foreldrar hans fluttu þangað árið 1961. Í dag eru þar skrifstofur Lands og Skóga og Vatnajökulsþjóðgarðs. Fjárhúsin og hlaðan sem áður hýstu búfé fjölskyldunnar gegna einnig nýju hlutverki, skrifstofu þjóðgarðarins, Gljúfrastofu. Hér stendur faðir Ísaks, Sigurgeir Ævarsson sem gengdi um langt skeið formennsku Skógræktar N-Þingeyinga.

„Þarna hafði áður verið rekin smávöruverslun frá kaupfélaginu í Keldunesi. Ferðamennskan var að aukast mikið á þessum tíma, opnast hafði vegur austan Jökulsár og umferðin um svæðið því heldur meiri en áður,“ segir Sigurgeir. „Þarna rákum við verslun fyrir sveitirnar og ferðamenn líka, enda ferðamennskan býsna mikið öðruvísi en hún er í dag. Tjaldbúskapur ráðandi og stórir flokkar á ferð frá Guðmundi Jónassyni, Úlfari Jakobssyni og Arena, ferðafyrirtækjum á rútum.

Þjónustustigið var einnig öðruvísi þá en það er í dag auðvitað. Þarna voru ekki stórmarkaðir í kring eða viðlíkt og því þurftum við verslunarmenn að hafa allt til alls. Einnig var sú breyting á í sveitum, sem er öðruvísi en nú, að þá var búið á hverjum bæ. Sums staðar margt fólk en fækkun sveitafólksins hefur verið afgerandi með árunum. Vaninn var að ungt fólk kæmi í sveitina til að vinna bústörf yfir sumarið og þá höfðum við opið í búðinni frá kl. 9 til 23.30 til að þjónusta sem flesta vanalega

Fjölskyldan í Ásbyrgi, þau Aron, Ísak, Sigurgeir og Noi.

Myndir / Einkaeign

yfir þrjú mánuði. Reksturinn var svo háður veðráttunni, en í góðviðrinu byggðust upp heilu tjaldbyggðimar bæði í Ásbyrgi og Hljóðaklettum fram í Vesturdal. Sumarnæturnar geta verið stórkostlegar. Illviðrissumrin svo aftur á móti erfið viðureignar á margan hátt.

Vetrartíminn einkenndist af styttri vinnutíma, enda verslunin þá fyrst og fremst til að þjóna sveitunum en ekki ferðamönnum eða farandverkamönnum. Þetta er gjörólíkt miðað við hvernig þetta er í dag,“ segir Sigurgeir.

Þeir feðgar keyptu reksturinn árið 1990 og sjö árum síðar tók Ísak alfarið við rekstrinum ásamt konu sinni, Sene Sankla, sem oftast er kölluð Noi. Þá var Sigurgeir á sextugasta aldursári og fluttust þau hjónin til Akureyrar þar sem hann hóf störf hjá umhverfisráði Akureyrarbæjar.

Hófllegt verðlag fyrir dýrindis veitingar

„Ég hringdi í pabba í sumar núna 25. júlí og sagði, er þetta ekki afmælisdagur búðarinnar? Jú, jú, svaraði pabbi, þú varst nú strákur þegar þú komst hérna inn í búðina í fyrsta skipti árið 1974, og þá var komin hálf öld! Ég hafði hringt á fimmtíu ára afmæli búðarinnar,“ segir Ísak glaðlega. Hann telur sig eiga einn lengsta starfsaldur á sama stað hérlendis, en segir frá því að upphaflega hafi Ásbyrgi opnað sem útibú frá Kaupfélagi N-Þingeyinga og haldist þannig í nokkur ár. „Við pabbi sammæltumst svo um að kaupa lagerinn og reksturinn og að ég myndi starfa þar í eitt ár. Þau urðu eitthvað fleiri. Ég labbaði inn í búðina á opunardegri fyrir fimmtíu árum sérðu, hóf ferilinn með því að raða glerjum í kassa og er hér enn!“

Þau hjónin bjóða meðal annars upp á staðgóðan morgunverð sem samanstendur af eggjum, beikoni og ristudu brauði, kaffi og te. Grillið hefur svo verið opið langt fram á kvöld þar sem fiskur og franskar eru hvað hæst á vinsældalistanum auk súpu dagsins og hamborgara sem eru alltaf klassískir réttir. Í Ásbyrgi er einnig boðið upp á veganborgara, enda hefur verið stefnan að koma til móts við viðskiptavinina í gegnum árin, eins og best lætur.

„Fólk hváir sem kemur hérna, hvað segirðu – kaffi og kökusneið á tólf hundruð krónur? Kaffið kostar 450 kr. og einhver alþingismaðurinn sem kom hérna í sumar á ferð um landið sagði þetta sjálfsagt með ódýrustu bollum á landinu,“ segir Ísak.

Handverk listakonu

Góður rómur hefur alla tíð verið gerður að utanumhaldi Ásbyrgis þar sem gott viðmót og þjónustulund hafa einkennt verslunina frá upphafi. Til að mynda kemur fram í blaðagrein dagblaðsins Dags, árið 1992, að hjá þeim fái menn „naudsynjar og nauðsynlegan óparfa“ enda næsta vist að það vanhagar nú flesta um.

Í dag segir Ísak úrvalið enn af ýmsu tagi en meðal þess sem vekur athygli í versluninni er

undurskemmtilegt og fagurt handverk Noi. Eftir hana liggja ófá verkin, allt frá fingerðum hekludum leikföngum eftir tailenskum uppskriftum, fallega mynstraðar lopapeysur, húfur og margt fleira sem allt er til sölu í Ásbyrgi. Þarna er mikil listakona á ferð, en Noi lærði að prjóna með aðstoð nágranna sinna og svo við áhorf á vefmiðlinum YouTube sem býður upp á ýmis myndskreið. Verslunin hefur selt lopa og band undanfarin ár og á Noi það til að sitja í versluninni og prjóna eða hekla eitthvað sem viðskiptavinir óska eftir.

Í Ásbyrgi fæst einnig gott safn geisladiska og eitthvað af vinyllötum. Ísak segir erlenda ferðamenn afar hrifna af úrvalinu enda æ sjaldgæfara að hægt sé að fjárfesta í slíkum gripum, hvað þá á vegum úti. Geisladiskarnir koma sér vel í gömlum bilum, enda útsendingarskilyrði útvarpsins ekki alltaf upp á tíu á löngum ferðalögum.

Lífæð byggðar ekki í forgangi

Eins og virðist viðtekin venja hjá smærri verslunum landsbyggðarinnar eru þó einhverjar líkur á að hætta þurfi rekstri í náinni framtíð.

Ísak segir næstu auglýsingu frá sér verða um vetrarlokun frá 1. nóvember til 20. apríl 2025. „Fyrri dagsetningin miðar þá við lokun tjaldstæðisins í Ásbyrgi en sú seinni við opnun vegarins í fyrra, enda virðast allir snjópeningar Norðausturlands fara sem fyrr í Víkurskarði.“

Þetta verður þó ekki fyrsta vetrarlokunin sem Ísak og fjölskylda hans standa frammi fyrir, en á fréttasíðu helgarblaðs DV í mars árið 2017 var fjallað um dræman framgang vegaframkvæmda milli Ásbyrgis og Dettifoss.

Skemmtilegir LYKLAR í úrvali

LYKIL LAUSNIR
Lyklasmíði & öryggiskerfi

Skútuvegur 1e | s: 533-2900

Mán-fim 8:00-18:00 | Föstudaga 8:00-17:00
Laugardaga 11:00-15:00

Sigurgeir og Pétur Jökull, flugmaður sjúkraflugvélarinnar sem flutti Sigurgeir til Svíþjóðar, hittust óvænt í Ásbyrgi.

Í Ásbyrgi er ávallt líf og fjör enda sækja þangað bæði ferðamenn sem og heimamenn. Í minni samfélögum er félagslegt gildi staða sem þessara ómetanlegt.

Handverk Noi vekur aðdáun aðkomumanna, en það fæst í versluninni.

Þau hjónin Noi og Ísak eru þakklát fyrir þann stuðning sem samfélagið veitti þeim þegar mest á reyndi.

Gremja íbúa við Öxarfjörðinn var mikil og var meðal annars rætt við Ísak, sem þurfti að loka versluninni veturinn áður í fyrsta skipti frá opnun og svo einnig að langmestu leyti árið 2017. Var minnst á að verslunin væri innan marka eins fegursta þjóðgarðs landsins, á mesta uppgangstíma ferðafjónustu í sögunni, en vegna þess að óvissa væri um hvenær gerð Dettifossvegur lyki væri framtíð hennar ótrygð.

Dettifossvegur var loks kláraður árið 2020, en þá komu á Ríkisútvarpinu fréttir þess efnis að í lok þess sumars yrði hægt að aka á malbikuðum vegi frá Dettifossi um Jökulsárgljúfur og niður í Öxarfjörðinn.

Vetrarþjónusta ekki sinnt

Ísak segir lítinn áhuga virðast vera hjá innviðaráðherra að halda sveitinni í byggð, en hann er langþreyttur á samgöngumálunum og telur ekki líta út fyrir að Dettifossvegur fari í snjómokstursútboð í ár.

Aðspurður segir G.Pétur hjá Vegagerðinni engin áform um að auka vetrarþjónustu á komandi vetri, enda sé mikill halli á þeirri þjónustu og fjárveitingar dugi engan veginn.

Sveitarstjóri Norðurþings, Katrín Sigurjónsdóttir, tekur undir þetta. Á síðasta samráðsfundi Norðurþings með Vegagerðinni hafi komið fram að ekki séu fjárheimildir til þess að sinna vetrarþjónustu á þessum vegi.

Hún segir sveitarstjórnina hafa ítrekað óskað eftir því við Vegagerð, þingmenn kjördæmisins og ráðherra að Dettifossvegi sé haldið opnum á heilsársgrundvelli enda skipti þessi vegtenging afar miklu fyrir atvinnulíf, ferðafjónustu og mannlíf á svæðinu, mjög mikilvæg tenging á milli atvinnusvæða í Þingeyjarsýslu.

Óvissa með framhaldið

Þau hjónin eru óviss með framhaldið. Fyrir utan langvinnan mótbyr með vegasamgöngur bankaði sorgin upp á fyrir um tveimur árum. Yngri sonur þeirra Ísaks og Noi, Sigurgeir

Sankla, brenndist illa í slysi þann 21. nóvember 2022.

„Við erum varla tilbúin að rifja það upp,“ segir Ísak. Brunasár þöktu 41% af líkama Sigurgeirs, sem var í snatri sendur til Svíþjóðar þar sem honum var haldið sofandi í þrjár vikur og gekk undir sjó aðgerðir.

„Við erum afar þakklát þeim einstaklingum og fyrirtækjum sem lögðu okkur lið svo við gátum verið með drengnum okkar í þessu ferli og viljum koma því á framfæri hérmeð. Þetta stóð yfir í hálfu ári. Fyrst mánuð í Svíþjóð, síðan rúma fjörutíu daga á Landspítalanum og sjúkrahótelinu þar og síðast á barnadeildinni á Akureyri,“ segir Ísak klökkur, en litlu mátti muna að verulega illa færi.

Sigurgeir, sem einnig er afar þakklátur fyrir stuðning samfélagsins, hóf störf í Ásbyrgi seinni part sumars. Gaman er að segja frá því að einn viðskiptavinanna reyndist vera flugmaðurinn Pétur Jökull Jacobs, sem flaug honum í sjúkraflugvélinni til Svíþjóðar og var það nokkuð tilfinningarík stund.

Skipulagsauglýsing

Vesturbyggð

Samkvæmt 41. gr. skipulagslaga nr. 123/2010 er hér auglýst tillaga að eftirfarandi deiliskipulagi:

Deiliskipulag Þinghóll.

Deiliskipulagið nær yfir um 7,8 ha og felur í sér lóðir fyrir frístundabyggð, þar af eina með 5 smáhýsum, eina lóð fyrir þjónustu/hótel, leiksvæði, kirkjulóð og kirkjugarð.

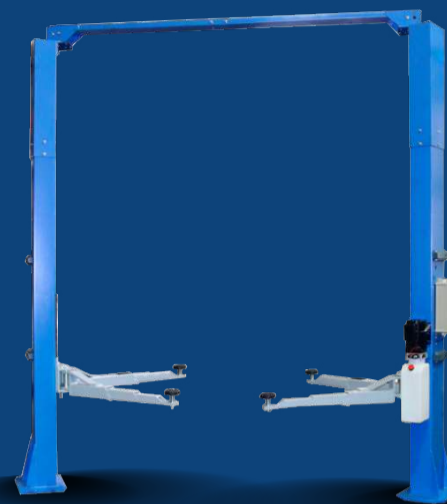
Tillagan liggur frammi á skrifstofu Vesturbyggðar, Aðalstræti 75, frá og með 14. október til 25. nóvember 2024 og er einnig til sýnis á heimasíðu Vesturbyggðar, www.vesturbyggd.is sem og undir málsnúmeri 1205/2024 á skipulagsgátt Skipulagsstofnunar.

Þeim sem telja sig eiga hagsmuna að gæta er hér með gefinn kostur á að gera athugasemdir til 25. nóvember 2024.

Skila skal athugasemdum undir málsnúmerinu 1205/2024 í skipulagsgátt Skipulagsstofnunar.

**Virðingarfyllst,
Skipulagsfulltrúi Vesturbyggðar**

BÍLALYFTUR Á GÓÐU VERÐI TIL Á LAGER

FÁLKINN ÍSMAR
IDNVELAR

DALVEGI 10-14 | 201 KÓPAVOGUR
SÍMI: 510 5100 | FALKINNISMAR.IS
IDNVELAR.IS

Cogeca:

Bændur sterkari saman

Lennard Nilsson, formaður Cogeca, sem eru hagsmunasamtök evrópskra landbúnaðar- og skógarsamvinnuhreyfinga, telur að allir bændur vilji í grunninn vera umhverfisvænir, enda lifi þeir af náttúrunni.

Einhver þurfi hins vegar að fjármagna slíka breytta búskaparhætti og benti Lennard á mikilvægi samvinnuhreyfinga í því samhengi á fundi NBC í Reykjavík fyrir skemmstu. Þar sagði hann að þegar kemur að orkuskiptum í landbúnaði séu tvær augljósar leiðir fyrir samvinnuhreyfingar að fá fjármögnunina í gegn. Annars vegar geti þau leitað til stjórnvalda og óskað eftir fjárframlögum þar, eða þá að samvinnuhreyfingarnar geti sagst greiða fyrir orkuskiptum sjálf, en þá þurfi neytendur og markaðurinn að taka þátt.

Jafna efnahag bænda

Þegar harðnar á dalnum geta samvinnuhreyfingar skipt miklu máli til að jafna efnahag bænda. Lennard telur sem dæmi að þegar verð á áburði hækkaði gifurlega eftir innrás Rússa í Úkraínu urðu þeir bændur sem keyptu áburð í gegnum samvinnuhreyfingar ekki fyrir eins miklum áhrifum. Það sé ýmist út af því að hreyfingarnar geti samið um betri verð en stakir bændur eða að þau geti leitað fleiri leiða til að afla hráefnis. Vel rekin samvinnufélög greiði hluta af hagnaði sínum til baka til bænda.

Meðlimir Cogeca koma frá öllum 27 aðildarríkjum Evrópu-sambandsins. Í norðanverðri og vestanverðri Evrópu eiga samvinnuhreyfingarnar það sammerkt að vera búnar að koma vel undir sig fótunum og hafa ráðandi stöðu á markaði. Í sunnanverðri Evrópu er mikill fjöldi minni samvinnuhreyfinga

Lennard Nilsson. Mynd / ál

sem þjóna mikilvægu hlutverki í hverju samfélagi og sækja styrk sinn á markaði í gegnum stærri sambönd samvinnuhreyfinga. Í austanverðri Evrópu eiga samvinnuhreyfingar á brattann að sækja vegna arfleifðar kommúnismans og samyrkjubúskapar.

Samvinnuhreyfingar sterkar í Svíþjóð

Lennard er frá Svíþjóð og þekkir umhverfið best þar. Hann segir að langflestir mjólkurframleiðendur séu meðlimir í samvinnufélögum. Nálægt helmingi skógareigenda taki þátt í samvinnuhreyfingu og í kornrækt sé hlutfallið í kringum 70 prósent. Eins og er eru engin sláturhús rekin af samvinnuhreyfingum bænda í Svíþjóð.

Cogeca er með höfuðstöðvar í Brussel og vinnur í nánú samstarfi við Copa, sem eru samtök evrópskra bænda. Saman gæta þau hagsmuna sinna félaga þegar kemur að sameiginlegu landbúnaðarstefnu Evrópusambandsins, breytingum á umhverfis- og loftslagskröfum og sjálfbærniáhrifum. Cogeca einblínir sérstaklega á hagsmunagæslu samvinnufélaga, svo sem þegar kemur að skattlagningu, hvaða stöðu þau hafa í virðisæðjunni og svo framvegis. /ál

Gates-stofnunin fjárfestir í átaksverkefnum til að próa kynbætur, þannig að afrískar kýr verði bæði afkastamiklar og þoli erfitt loftslag. Leitast er við að sameina framleiðni kúa frá öðrum heimsálfum þar sem meiri velmegun ríkir og hita- og sjúkdómsþol afrískra kynja. Mynd / Rob Kelly Uni-Edinburgh

Afrika:

Mjólkinn er hið hvíta gull

– Lykilþáttur í að bæta úr vannæringu

Mjólk er talin lykilþáttur í að koma í veg fyrir vannæringu barna í Afríku.

Stofnun Bill og Melindu Gates stendur fyrir verkefninu Kapphlaupið um að nærna hlýnandi heim (e. The Race to Nourish a Warming World). Ný skýrsla um verkefnið var kynnt á dögunum, sú áttunda á jafnmörgum árum. Skýrslan fjallar um mögulegar lausnir á verstu barnaheilbrigðisþreppu sögunnar, vannæringu og aðferðir til að gera fólk heilbrigðara og þólnara fyrir loftslagsbreytingum.

Bill Gates.

Mynd / Pixabay

Fyrsta lausnin er sögð vera mjólk. Bætt framleiðni mjólkurafurða í Eþíópíu, á Indlandi, í Kenía, Nígíríu og Tansaníu gæti, skv. Alþjóðamatvælastefnurannsóknastofnuninni (IFPRI), komið í veg fyrir allt að 109 milljónir tilfella af vaxtarskerðingu í æsku árið 2050 og skapað hærri tekjur fyrir mjólkurbændur og seljendur í lág- og miðtekkjulöndum, sem flestir eru konur.

Áhrif þessa næðu þó lengra en til mjólkurframleiðslu. „Við sjáum að þetta hefur hækkað tekjur kvenna,“ segir Bill Gates í samtali við tímaritið Forbes. „Þær verja síðan peningunum frekar fyrir börnin en karlmennirnir myndu gera, færur tekjurnar til þeirra.“

Mjólkinn er hvítagull

Forbes hefur eftir Soumya Swaminathan, barnalækni og fyrirverandi yfirmanni Alþjóðaheilbrigðismálastofnunarinnar, að mjólk sé í rauninni ofurfæði sem innihaldi mikilvæg næringarefni fyrir börn. Mjólk, drykkurinn sem margir víða um heim telja sjálfsagðan hlut, ætti að teljast „hvítt gull“ vegna þess að hún sé mikilvægur næringargjafi, tekjulind og öflug vörn gegn vannæringu.

Í Gates-skýrslunni er því spáð að um 23% afrískra barna undir fimm ára aldri verði enn fyrir áhrifum vaxtarskerðingar (lág hæð miðað við aldur) árið 2030. Án snarpra aðgerða á heimsvísu geti loftslagsbreytingar valdið því að 40 milljónir barna til viðbótar muni þjást af vannæringu og afleiðingum hennar.

Gates segir mjólk vera næringaríka fæðu sem geti á margan hátt bætt úr þeim næringarskortum sem

börn standi frammi fyrir, með kalsíum, vítamínunum (þar á meðal A- og B-12), próteini og hollri fitu. Slík næring geri börn heilbrigðari og jafnvel loftslagsþólnari til lengri tíma lítið.

Afkastameiri kýr og öruggari mjólk

Enn sé áskorun á lágtekjувæðum að framleiða nóg af mjólk og mjólkurvörum, tryggja að mjólkinn sé á viðráðanlegu verði og koma í veg fyrir að hún spillist. Ný landbúnaðartækni sé þó að breyta þessu. Nota megi m.a. erfðavísa til að velja kýr sem beri afkastameiri afkvæmum. Unnt sé að hjálpa bændum til að framleiða betra og meira kjarnföður og endurnýta úrgang frá ræktun í næringarríkt kýrföður. Fyrir vikið, skv. Gates-skýrslunni, gefa kenískar kýr nú af sér sex til tíu sinnum meiri mjólk en áður. Það þýði meiri mjólk til að drekka heima og auknar tekjur fyrir mjólkurbændur og seljendur.

Þá sé þjálfun ómissandi þáttur. Forrit eins og LEAP og MoreMilk geti hjálpað mjólkurbændum og seljendum að læra og fylgja bestu starfsvenjum um örugga geymslu og meðhöndlun.

Kýr fellur á hverjum þrjátíu sekúndum

„Í Afríku er sagt að kýr drepist á 30 sekúndna fresti,“ segir Donald Nkrumah, sem hefur umsjón með fjárfestingum landbúnaðarþróunarteymis Gates-stofnunarinnar tengdum búfénaði. Til að bregðast við þessum áskorunum leggur stofnunin áherslu á að fjárfesta í átaksverkefnum til að próa kynbætur, þannig að kýrnar verði bæði afkastamiklar og þoli erfitt loftslag. Því tengt vinna m.a. afrískir vísindamenn að lausnum sem sameina framleiðni kúa frá efnameiri þjóðum og hita- og sjúkdómsþol afrískra kynja.

Gates segir að árangurinn af fjárfestingum stofnunarinnar í mjólkurframleiðslu sé enn á frumstigi. Hann leggur áherslu á nauðsyn samstarfs við stjórnvöld, fjárfesta og alþjóðastofnanir til að knýja framfarir. „Ef við leysum vannæringu verður auðveldara að leysa öll önnur vandamál,“ segir hann. /sá

Bændablaðið á Instagram & Facebook

SNJÓKEÐJUR Í MIKLU ÚRVALI

☎ 862 4046

✉ skralli@skralli.is

SKRALLI

Lilleseth Kjetting

Norsk framleiðsla í 75 ár

Matvælaþróun:

Mun kaplamjólkurís slá í gegn?

Pólskir vísindamenn hafa rannsakað hvort kaplamjólk, þ.e. merarmjólk, sé heppileg til ísgerðar.

Niðurstöður nýlegrar pólskrar rannsóknar á kaplamjólk eru m.a. að hún geti verið heppileg til ísgerðar þar sem hún skili ákjósanlegri áferð og útliti auk þess að vera um helmingi fituminni en kúamjólk. Hvati rannsóknarinnar var vaxandi áhugi á notkun kaplamjólkur í matvælaframleiðslu. Guardian greinir frá.

Matvæla- og næringarfræðingar frá pólska Zachodniopomorski-háskólanum í Szczecin náðu að búa til heila framleiðslulotu af kaplamjólkurís sem fullnægði kröfum um samræmi og útlit jafnframt því að vera helmingi fituminni en kúamjólkurís. Rannsókn þeirra leiddi einnig í ljós að umtalsvert var af fosfólípíðum í ísnum sem geti verið hjálplegt við magakvillum, fitusýrum sem sagðar eru styðja við öndun og laktóferrið sem talið er styrkja ónæmiskerfið.

Gæðin ekki einhlít

Sem viðbragð við rannsókninni fóru nokkrir breskir blaðamenn frá mismunandi fjölmiðlum á stúfana til að kanna hvort ís úr kaplamjólk sé í raun og veru lystugur. Þeir fengu nokkurt magn mjólkur hjá eina kaplamjólkurframleiðanda Bretlandseyja, Frank Shellard, eiganda Cromwell-býlisins, og bjuggu ýmist til ís úr henni sjálfir eða báðu ísgerðarfyrirtæki liðsinnis.

Blaðamennirnir lögðu m.a. til grundvallar könnun sinni mögulegt ógeð fólks á þessari tegund mjólkur sem og umrædd hollustuáhrif mjólkurinnar.

Niðurstöður ísframleiðslutilraunarinnar voru á ýmsa lund, allt frá frábærum ís niður í eitthvað sem ekki var einu sinni hægt að taka mynd af, hvað þá borða. Var til dæmis bent á að kaplamjólk væri frábær í jógúrdrykki, það væri alsíða í t.a.m. Kasakstan, en virkaði tæplega í ísgerð. Miklar krókaleiðir þyrfti til að búa til góðan ís úr fitulitlu hráefni.

Trúir á hollustu kaplamjólkur

Bóndinn og kaplamjólkurframleiðandinn Frank Shellard heldur því m.a. fram að glas af kaplamjólk á dag hafi minnkað slæma kólesterólíð hans um helming í kjölfar vægs hjartaáfalls. Vísindalegar sannanir fyrir slíkum ávinningi eru þó langt í frá að vera óyggjandi.

Frank Shellard.

Misjöfnum sögum fer af því hvort kaplamjólkurís sé lystugur en vísindamönnum hefur í öllu falli tekist að búa til ís sem þótti uppfylla öll hefðbundin skilyrði.

	Orka (kcal)	Prótín (g)	Fita (g)	Mjólkursykur (g)
Móðurmjólk	71	1,3	4,1	7,3
Kúamjólk	68	3,4	4,0	4,7
Kaplamjólk	46	1,8	1,5	6,2

Magn orku og þrenns konar næringarefna í 100g af mjólk úr þremur tegundum spendýra.

Tafla um næringarinnihald kúa-, kapla- og móðurmjólkur. Tafla / Vísindavefurinn

Hann selur yfir 80 manns kaplamjólk að staðaldri og selur hverja 250 ml á um 1.200 kr. Fimmtán hryssur eru mjólkaðar hjá honum að jafnaði. Notuð er sérhæfð mjaltavél og hver hryssa gefur um einn og hálfan lítra hverju sinni en unnt er að mjólka þær allt að fjórum sinnum á dag. Fólöldin eru þó í forgangi að mjólk mæðra sinna.

Mjólkinn er gerilsneydd og fryst áður en hún er send til viðskiptavina. Hún er eilítið sæt og létt af henni bragðið miðað við venjulega mjólk. Af henni er einnig sagður einhvers lags „hestakeimur“, sem er kannski ekki undarlegt.

Lítill orka og minna af prótínum og vítamíni

Þeirri spurningu hefur verið varpað fram í tengslum við niðurstöðu pólsku rannsóknarinnar hvort eigi yfir höfuð að vera að leita leiða til að koma nýjum dýrategundum inn í mjólkuríðnaðinn og sýnist þar sitt hverjum.

Samkvæmt grein Björns S. Gunnarssonar, matvæla- og næringarfræðings, á Vísindavefnum er kaplamjólk talsvert ólík kúamjólk að næringarinnihaldi. Þannig er mun minna af prótínum og fitu í henni en í kúamjólk, en meira af

mjólkursykri. Kaplamjólk líkist móðurmjólk í prótín- og mjólkursukurinnihaldi, en mun meira er af fitu í móðurmjólk og þar af leiðandi er orkuinnihald hennar mun herra en kaplamjólkur og hún líkari kúamjólk að því leyti. Kúamjólk er næringarþéttari en kaplamjólk, inniheldur til að mynda meira af A-vítamíni, B2-vítamíni og kalíni (K), en meira C-vítamín er að finna í kaplamjólk.

„Aðalástæðan fyrir því að við notum kúamjólk frekar til manneldis en mjólk annarra spendýra eða jörturdýra, er líklega sú að nyt kúa er mun meiri en annarra dýrategunda. Það er einfaldlega hagkvæmara að mjólka kýr en hryssur, því kýrnar mjólka meira.

Annars er mjólk annarra jörturdýra einnig notuð í einhverjum mæli, menn drekka geita- og sauðamjólk og vinna afurðir eins og osta úr mjólk þessara dýra. Einnig hefur kapla- eða merarmjólk verið nýtt til manneldis, en þó eru ekki ýkja margar heimildir til um það hér á landi. Í Mongólíu hefur kaplamjólkinn hins vegar verið notuð öldum saman, meðal annars í drykkinn rarg eða merarmjólkurdrykk, sem er í raun gerjuð og örlítið áfeng kaplamjólk,“ skrifar Björn. /sá

ERU VANDRÆÐI MEÐ RAFMAGNIÐ?

Eða vantar auka rafmagn fyrir heimilið, verkfærin eða útihúsin?

Bluetti orkukerfið tekur við á sekúndubroti, verði rafmagnslaust og tryggir að ekki verði rof á tölvusambandi, ljósum, hita, kælingu, dælum eða hverju því sem skiptir mestu máli.

Dæmi um nokkra kraftmikla orkubanka frá Bluetti

AC200PL - 12V - USB - 220V - 2000W

Stækkanlegur og færanlegur orkubanki - Hentar frábærlega fyrir ljós, hitara, verkfæri, dælur og fleira. Hægt að nota sem varaafll fyrir heimili og fyrirtæki.

AC500 - 12V - USB - 220V - 5000W

Stækkanlegur og færanlegur orkubanki - Vinnuhestur þegar kemur að því að knýja stærri verkfæri og orkufrek tæki. Hægt að nota sem varaafll fyrir heimili og fyrirtæki.

EP600 - 220V - 6000W - 20Kw

Staðbundið og stækkanlegt varaafll fyrir heimili og fyrirtæki. EP600 er hugsað sem geymsla fyrir rafmagn og traust varafll þegar raforkukerfið bregst.

Kjósahreppur Skipulagsauglýsing

Samkvæmt 41. gr. skipulagslaga nr. 123/2010 er hér auglýst tillaga að eftirfarandi deiliskipulagi:

Deiliskipulag Sandslundur 17, L215924

Deiliskipulagssvæðið nær yfir lóðina Sandslundur 17, L215924.

Í deiliskipulaginu er gert ráð fyrir 6 lóðum fyrir frístundahús.

Tillagan liggur frammi á skrifstofu Kjósahrepps, Ásgarði, frá og með 14. október 2024 til 25. nóvember 2024 og er einnig til sýnis á heimasíðu Kjósahrepps, www.kjos.is sem og í skipulagsgátt undir málsnúmerinu 1220/2024.

Þeim sem telja sig eiga hagsmuna að gæta er hér með gefinn kostur á að gera athugasemdir til 25. nóvember 2024.

Skila skal athugasemdum í skipulagsgáttina undir málsnúmerinu 1220/2024.

Virðingarfyllt,
Skipulagsfulltrúi Kjósahrepps

Bluetti orkubankar fyrir fjölbreytta notkun og starfsemi. Henta vel sem varaafll eða sem færanlegur kraftmikill orkugjafi fyrir vinnuhópa eða fólk á ferðalögum.

BLUETTI

Hrein íslensk orka fyrir heimili, fyrirtæki og fólk á ferðinni

Bluetti á Íslandi: JH Vinnustofa - 680 6000 - www.bluetti.is - jax@jax.is

Fylgist þú með át-atferli kúnna?

Atferli kúa getur gefið afar mikilvægar vísbendingar um bæði líðan þeirra og umhirðu, þ.e. hvernig bústjórninni er háttað á viðkomandi kúabúi. Atferlið sem slíkt er vissulega nokkuð breytilegt á milli kúa, eins og gerist og gengur, en þó geta bændur fylgt ákveðnum ferlum til þess að meta atferli þeirra í þeim tilgangi að bæta hjá sér bústjórnina. Í þessum pistli verður einungis tekið á nokkrum þáttum sem lúta að atferli og fõðrun.

Snorri Sigurðsson

snorri.sigurdsson@outlook.com

Á Íslandi er líklega enn algengast að kúr séu fõðraðar á gróffõðri annars vegar og kjarnfõðri hins vegar. Erlendis er aftur á móti oftast um svokallað heilfõður að ræða, þ.e. öllum fõðurefnum er blandað saman í eina blöndu en með þeirri aðferð fæst best nýting meltingar kúa. Sérstæk kjarnfõðurgjöf nýttist aftur á móti vel kúm sem eru frábrugðnar heildinni, þ.e. ef afurðasemi á milli kúa er mjög breytileg þá er gott að geta mismunað kúm og þá gefið meira eða minna af kjarnfõðri til að svara þörf viðkomandi kúr. Margir erlendir kúastofnar eru ekki með mikinn breytileika á milli gripa og því er heilfõður heppilegri aðferð þar sem allar kúr fá í raun sama fõðrið. En að því gefnu að um aðskilda fõðrun sé að ræða, þ.e. gróffõður annars vegar og kjarnfõður hins vegar, þarf að fylgjast vel með því hvernig einstakar kúr éta og fõðrast.

Át- og hvíldartímar

Eitt það einfaldasta sem hægt er að gera er að fylgjast með áttíma kúa og hvíldartíma þeirra. Almenna reglan er sú að við viljum að kúrnar nýti tímann sinn helst í það að jórtra, enda er það forsenda mjólkurframleiðslunnar. Því ættu kúrnar ekki að dvelja löngum stundum við fõðurganginn heldur að skófla vel í sig hverju sinni og fara svo að hvíla sig. Almenn viðmiðun er að kúr eigi að geta innbyrt sólarhringsskammtinn sinn í 9–14 átlotum og ætti heildaráttíminn helst ekki að fara yfir 5 klukkustundir. Þá ættu kúr að liggja að jafnaði í 10–14 klukkustundir í 15–20 legulotum. Hinn hluti sólarhringsins fer þá í að ganga um, standa, í mjaltir o.s.frv.

Jórtrun

Önnur aðferð, sem er afar einföld í notkun, er að hreinlega telja hversu oft kúrinn tyggur við jórtrun. Hve oft hún tyggur segir mikið um trefjainnihaldið í fõðrinu og raunar hversu súr vömbin er. Kúrinn eyðir mestum tíma sínum í að jórtra og góð jórtrun skiptir sköpum fyrir átið og góða mjólkurframleiðslu. Ef kúrinn tyggur 55–60 sinnum áður en hún kyngir, og byrjar að jórtra næstu tuggu, er jafnvægið á milli trefja og auðmeltanlegra kolvetna ákjósanlegt. Ef hún tyggur minna en 50 sinnum bendir það til þess að of lítið af trefjum sé í fõðrinu og ef hún tyggur oftar en 60 sinnum bendir það til þess að kúrinn hafi möguleika á að nýta fõður með hærra hlutfalli auðmeltanlegra kolvetna. Í dag bjóða flest mjaltatækni fyrirtækin upp á sjálfvirkan tölvubúnað (sjá mynd 1), sem einfaldlega fylgist með jórtrun og „telur“ hve oft þær jórtra og hve langan tíma það tekur. Bændur fá svo skilaboð frá tölvunni ef fõðrunin hefur farið út af sporinu.

Mat á skít

Leikmönnum sem lesa þetta kann að finnast það hálfbróslegt að skítur kúa geti lyktað illa, en tilfellið er að hægt er að meta skít kúa út frá lykt. Ef hann hefur mjög sterka lykt, og ef það sjást loftbólur í skítum, bendir það til þess að of mikil sterkja hafi farið í gegnum vömb og smágirni. Þá hefur þessi sterkja gerjast í þörmum og myndað gas og síru sem gefur súra lykt og myndar loftbólur í skítum. Sé svona skítur sjáanlegur víða í fjósinu bendir það til þess að breyta þurfi fõðruninni. Skítur afurðamikilla kúa ætti að vera glansandi, vera með áferð eins og þykkur búðingur og vera einsleitur. Þá ættu ekki að finnast í skítum mikið af heilum fõðurögnum.

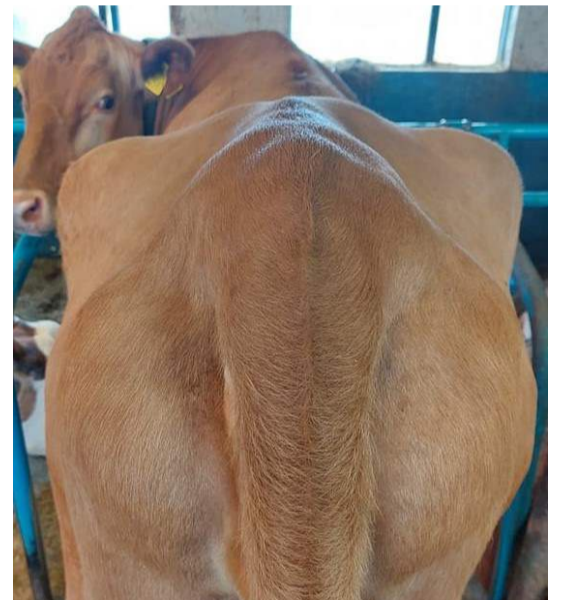
Mynd 3. Svanginn er þríhyrnda svæðið sem sést vel á myndinni, aftan við rifbeinin.

Mynd / Sara Maria Davíðsdóttir

Mynd 1. Mörg fyrirtæki bjóða núorðið upp á einfalda tölvumæla, sem festir eru við hálsól kúnna eða eru hluti af eyrnamerkjum þeirra, sem „fylgjast“ með át-atferli kúa.

Mynd / Afimilk

Mynd 2. Rétt holdastig um burð er 3,5.

Mynd / Þórdís Halldórsdóttir

SÚLUR
STÁLGRINDARHÚS

**ALLT FRÁ
FYRSTU
HUGMYND AÐ
FULLBÚNU HÚSI**

- ▶ Hönnun og ráðgjöf
- ▶ Framleiðsla
- ▶ Upsetning
- ▶ Verkefna- / byggingastjórn

Súlur
stálgrindarhús
fyrir atvinnu-, iðnaðar- og
íbúðarverkefni

kristjan@sulurehf.is

www.sulurehf.is

669 0803

Opnað fyrir skil
á haustskýrslum

Matvælaráðuneytið hefur opnað fyrir skráningar á haustskýrslum fyrir árið 2024 í Bústofni.

Í samræmi við 10. gr. laga um búfjárhald nr. 38/2013, er öllum umráðamönnum búfjár skylt að skila árlega rafrænni haustskýrslu í Bústofn fyrir 20. nóvember n.k.

Í haustskýrslunni skal koma fram fjöldi ásetts búfjár af hverri tegund, allt búfé í hagagöngu og á hvaða jörð eða landspildu. Einnig skal koma fram gróffõðursuppskera af hefðbundnum nytjatúnum og leigutúnum ásamt fyrningum og upplýsingum um aðra fõðuröflun og landstærðir.

Skila þarf haustskýrslu í Bústofn fyrir 20. nóvember 2024.

Stjórnarráð Íslands
Matvælaráðuneytið

Sérstakur einkunnaskali er til fyrir mat á skít kúa þar sem hann er metinn út frá áferð og lögun (og jafnvel lykt).

Geldkýr og fengnar kvígur ættu að vera með mun formfastari skít sem ætti að ná að hlaðast upp þegar kýrnar eða kvígurnar skíta honum. Þá ættu ekki að finnast ómeltar föðurleifar í skít þessara gripa.

Holdastig

Rétt holdastig við burð er mjög mikilvægt fyrir kúabúskap enda kýr í réttum holdum við burð í mun minni hættu á að lenda í efnaskiptasjúkdómum auk þess sem þær eru líklegri til þess að komast í háa nyt. Að vera með kýr með réttum holdum getur þó verið erfitt, sérstaklega í minni fjósum enda kýrnar á mismunandi stigum mjaltaskeiðsins og/eða í geldstöðu og kröfur til holdastigs þeirra því ólíkar eftir því um hvaða kú er að ræða. Það er heldur ekki fýsilegur kostur að skipta kúahjörðinni upp í marga hópa sé hjörðin talin í tugum en ekki hundruðum. Það á þó alltaf að vera fyrsti valkostur hvers kúabónda að tryggja að geldu kýrnar séu ekki hafðar saman við hinar mjólkandi, enda eru föðrunarkröfur mjólkurkúa annars vegar og geldkúa hins vegar gjörólíkar. Rétt holdastig við burð er um 3,5 (sjá mynd 2) en oft verða geldkýr of feitar vegna rangrar föðrunar eða vegna of langrar geldstöðu. Best er að miða við að kýr, sem eru að fara í geldstöðu, komi inn í geldstöðuna í þeim holdum sem þær eiga að vera í við burð. Þetta kallar á að föðrun á mið- og síðmjaltaskeiði sé rétt, svo þær verði ekki of feitar þegar þær koma inn í geldstöðuna.

Vambarfylli

Að fylgjast með vambarfylli er góður ávitull á hvernig viðkomandi kýr er að fóðrast. Oft gerist það t.d. á sumrin að beit kúa getur verið ólík frá tímabili til tímabils og stundum fá kýr nánast allt sitt fóður á beit en kjarnfóður mögulega í fjósi í tengslum við mjaltir. Þetta föðrunarlag, sem er algengt um allan heim, kallar á virkt eftirlit með því að kýrin nái að éta vel á beitinni. Þetta á auðvitað við um föðrun kúa allan ársins hring, þ.e. að fylgjast þurfi vel með og

þá má nota þá aðferð að horfa á kýrnar sjálfar og á vinstri hlið þeirra þar sem bil á milli rif- og mjaðmabeina mynda sjáanlegan þríhyrning sem kallast svanginn (sjá mynd 3). Þar sem vömbin er staðsett á vinstri hlið, alveg upp við kviðvegginn og fest þar við efri hluta kviðarholsins er hún alltaf á sama stað og frá vambarveggnum að svanganum eru ekki nema 3–4 cm. Svanginn er því kjörinn til þess að meta vambarfyllingu þ.e. hve vel föðrið, eða flotlagið í vömbinni, fyllir hana upp. Auðvitað tekur tíma að læra að meta þetta en almenna reglan er sú að sé þetta svæði innfallið þá bendir það til þess að át hafi verið lélegt eða kýrin innbyrt of lítið hlutfall af trefjum síðustu 6–8 klukkustundirnar. Fyrir vikið er vömbin ekki vel fyllt upp og þar með er ekki verið að hámarka nýtingu meltingarinnar.

Setja sér reglur

Hér að ofan hafa verið nefnd nokkur atriði sem gott er að hafa í huga við mat á föðrun og má raunar bæta fleiri atriðum við þá upptalningu, m.a. hvernig kýr eiga helst að bera sig að við át svo dæmi sé tekið. Mestu skiptir í raun að hver sá sem sér um föðrun setji sér ákveðnar reglur til að meta eigin bústjórn og vinnulag, kýrnar munu klárlega „segja frá“ sé ekki rétt staðið að verkum. Reglubundin holdastigun er t.d. ein leið sem gott er að temja sér að gera, sem og að meta svagann og skítinn og það tekur smá tíma að komast upp á lag með að gera þetta. Hér skiptir ekki mestu að vera með gríðarlega nákvæmni og má í raun gera þetta einfalt s.s. að meta vambarfylli sem lélega, miðlungs eða góða. Með sama hætti má meta holdastig kúnna sem grannar, miðlungs eða feitar. Þó ekki sé farið dýpra í stigunina myndi svona einkunnagjöf þegar gefa góða mynd af hjörðinni, t.d. ef þetta er gert mánaðarlega og skráð vel niður. Rétt er að geta þess að hægt er að fræðast um hvernig bæði holdastigun og skítastigun er gerð í kennslubókinni Nautgriparækt sem er aðgengileg öllum á vef Bændasamtakanna.

Nilfisk háprýstidælur

Áreiðanleiki, kraftur og ending – Nilfisk háprýstidælur eru hannaðar fyrir krefjandi aðstæður í landbúnaði.

NILFISK

MC 5M-200/1050XT

- Mesti þrýstingur 200 bör
- Dæli 940 lítrum á klukkustund
- Polir allt að 60°C vatnshita
- 5 klst. vinnslutími á dag
- Góð aksturshjól

Verð áður: 434.356 kr. án vsk.
Tilboðsverð: 390.000 kr. án vsk.

Stórkaup ehf. | Skútuvogur 9 | 104 Reykjavík
Sími 515 1500 | storkaup@storkaup.is

STÓR KAUP

ÍSLENSK FRAMLEIÐSLA
Á BÍLSKÚRS- OG IÐNAÐARHURÐUM

ISHURÐIR

www.ishurdir.is
564-0013 | 865-1237

Wendel
Stofnað 1957

HILLTIP VETRARBÚNAÐUR

SNJÓTENNUR, FJÖLPLÓGAR,
SALT - OG SANDDREIFARAR

Tangarhöfða 1 - 110 Reykjavík - 551-5464
www.wendel.is - wendel@wendel.is

Fallget er um að lítast á Laugum í Sælingsdal.

Myndir / Hlynur Gauti

Sameinaðir skógarbændur

Málþing skógarbænda var haldið á Laugum í Sælingsdal laugardaginn 12. október sl. og ársrátt var haldin um kvöldið.

Yfirskrift málþingsins þetta árið var „Skógrækt í dag, hvað ber framtíðin í skauti sér?“ Vel fór á með um sextíu gestum sem dvöldu í góðu yfirlæti á Dalahótel. Andinn á málþinginu var með eindæmum jákvæður og samtakamátturinn mikill. Félagsmál voru efst á baugi enda mikið í húfi fyrir skógarbændur að standa saman á þessum tímum sem öðrum. Einnig var sögu trjáræktar á Vestfjarða gerð góð skil.

Hlynur Gauti Sigurðsson.

Styrktaraðilar málþings voru: Arnarlax, Sólskógar, Kvistabær, MHG, Vorverk, Galdur brugghús, Ölgerðin, Útúrkú súkkulaðigerð, Lífland, Kaldnarneshreppur og Vesturbyggð.

Í fyrri hluta þingsins sögðu Sæmundur Þorvaldsson og Arnlín Óladóttir frá ágætis reynslu af starfssviði skógræktar á Vestfjörðum. Skógar eru fjölbreyttir og það er landið líka. Í skógræktaráætlunum jarða á Vestfjörðum er eftirtektarvert hversu mikið er lagt upp úr skógrækt í sátt við umhverfið með líffjölbreytileikann að leiðarljósi.

Það þótti brjálæði á sínum tíma að halda því fram að tré gætu vaxið við svo erfið skilyrði sem víða eru á Vestfjörðum. Sighvatur Jón Þórarinnsson sagði frá skjólbeltarækt sinni og alls konar reynslu henni tengdri. Lærdómurinn yfir árin er

Á myndinni er forystufólk síns skógarfélags, deildar eða stofnunar. F.v.: Sigurkarl Stefánsson (FSV), Ágúst Sigurðsson (LogS), Hjörtur Bergmann Jónsson (Skóg-Bí), Björn Bjarnald Jónsson (FSS), Þorsteinn Pétursson (FSA), Lilja Magnúsdóttir (FSVfj.) og Birgir Steingrímsson (FSN).

BYKO
GERUM ÞETTA SAMAN

SKANNAÐU KÓÐANN
EDA SKRÁÐU ÞIG
Á BYKO.IS

AFSLÁTTUR FYRIR FÓLK Í FRAMKVÆMDUM

30% MÁLNING | 25% HARÐPARKET
25% FLÍSAR | 25% LJÓS OG RAFMAGN
25% BAÐINNRETTINGAR | 25% INNIHURDIR
10% LEIGA | ...OG FLEIRI VÖRUFLOKKAR

margþættur en það eitt, að hafa tilfinningu fyrir ætlunarverkinu, skiptir mestu máli.

Sigurkarl Stefánsson sagði frá vel heppnuðu samstarfi bænda, sveitarfélaga og Vegagerðarinnar á Skógarströnd um girðingarstæði. Það borgar sig að ræða málin við nágrannann í bróðerni. Nú vex upp stæðilegur skógur á Skógarströndinni, smalamennskur ganga snurðulaust og allir una hag sínum vel.

Lerkiblandingurinn Hrymur er tré sem nú orðið skipar stóran sess meðal skógræktenda um land allt. Þróttur þessa kynblendings hefur vakið aðdáun alls skógargeirans og um nokkur ár hefur verið mun meiri eftirspurn eftir honum en framboð. Jakob K. Kristjánsson, skógarbóndi á Fellsstönd, sagði frá stóru verkefni sem gengur út á fjölgun Hryms með stiklingum.

Það er merkilegt að á möður okkar Jörðinni skuli halla eins mikið á konur eins og raun ber vitni. Ragnhildur Freysteinsdóttir sagði frá félagsskap sem heitir Konur í skógrækt. Forstuhlutverk í skógrækt eru oftast á herðum karla. Þó hægt gangi þá virðist þó stytta í jafnari hlut kynjanna ef miðað er við höfunda sem skrifa í Skógræktarritið.

Naomi Bos fór yfir „Skógrækt framtíðarinnar“. Hún á að snúast um sjálfbærni; efnahagslega, náttúrulega og félagslega. Aðstæðuadlögun (vistkerfisstjórn) við skipulag og ákvarðanatöku skógræktar hefur þar mikið að segja því einsleit skógrækt getur

jafnvel verið skaðleg. Við skógrækt þarf að vinna að heilðrænni vistkerfisstjórnun.

Ágúst Sigurðsson, forstöðumaður Lands og skóga, hélt tímabært erindi fyrir skógarbændur. Í meginatriðum eru engar stórar breytingar í farvatninu sem koma niður á skógarbændum. Áfram verður unnið að bætingu gróðurauðlinda landsins og stutt verður enn frekar við fræðslu. Hvati til skógræktar heldur áfram og ýmsir staðlar munu verða meira áberandi í náinni framtíð. Yfirvegað og gott samtal er undirstaða góðra verka inn í framtíðina. Ágúst fór yfir málin og svaraði fyrirspurnum gesta. Síðustu ár hafa stjórnsýslubreytingar verið á helsta þjónustuaðila skógarbænda, þ.e. keðjuverkandi sameiningar í nafni hagkvæmni sem hófust með samruna landshlutaverkefna í skógrækt, sem voru starfandi heima í héraði, yfir í að virðist, miðstýrða stofnun sem nú heitir Land og skógur. Meðal annars er unnið að frekari hagkvæmni með því að sameina hvatakerfi til bænda í landgræðslu og skógrækt sem eru: Skógrækt á lögbýlum, Bændur græða landið, Landbótasjóður, Endurheimt votlendis, Varnir gegn landbroti og Endurheimt vistkerfa (Bonn). Má telja líklegt að allar þessar sameiningar síðustu ára, með lágmarks aðkomu bænda, hafi gert það að verkum að ráðuneyti skógarmála sé ekki lengur í tengslum við grasrótna. Spyrja má hvort þau tengslarof hafi svo haft þær afleiðingar að

Vel fór á með gestum í íþróttahúsinu á Laugum í Sælingsdal.

auðveldara sé fyrir yfirvaldið að draga úr fjárstuðningi eins og raun ber vitni? Getur verið að rof æðstu valda skógræktar í landinu við grasrót skógarbænda sé þess valdandi að óróleiki í greininni sé að myndast? Vonandi ekki, en samtal við grasrótina er ævinlega grunnur að farsælu starfi.

Það var á þeim nótum sem Trausti Hjálmarsson, formaður BÍ, talaði í sínu erindi. Trausti náði vel til gesta og ekki bar á öðru en að hann hefði mikinn skilning á skógrækt sem búgrein sem mikilvægt er að hlúa vel að. Samstaða búgreina innan BÍ er mikilvæg fyrir fjölmargar sakir. Allar búgreinar geta haft hag af skógrækt í einhverri mynd og ljóst er að þótt skógar vaxi víða hægt er hún að slíta barnsskónum um þessar mundir. Megi skógarbændur styrkja stöðu bænda innan BÍ enn frekar.

Og samstaðan hélt áfram. Með samstöðu og eflingu skógarbænda innan BÍ geta skógarbændur haft töluverð áhrif. Ekki bara að skógarbændur geti deilt reynslu sinni til annarra búgreina, heldur, í nafni fjöldans, verður tekið mun meira mark á mikilvægi skógræktar í öllum skilningi. Hjörtur Bergmann Jónsson, formaður búgreinadeildar skógarbænda, hyatti skógarbændur til að ganga í BÍ því þar eigum við helst rödd til stjórvalda.

Ýmis mikilvæg mál eru í farvatninu hjá búgreinadeild skógarbænda. Hlynur Gauti Sigurðsson, starfsmaður deildarinnar hjá BÍ, fór yfir nokkur verkefni sem eru fyrirferðarmikil þessa dagana.

Hann sagði frá innleiðingu CE vottunar og gæðamála í timbri og fór yfir kosti þess að uppruni íslenskra jólatrjáa undir merkjum Íslenskt staðfest geti verið mikilvægur fyrir kaupendur. Samstarf við Norðurlandafjóðir bar einnig á góma og kolefnismál.

Síðasta erindi þingsins var um smáforrit Orb, hugbúnaðar-fyrirtækis sem þróar hugbúnað til skógmælinga. Íris Ólafsdóttir mætti til að segja frá þróuninni og leyfa okkur að fylgjast með hvers má vænta. Smáforritið auðveldar mælingar trjáa í mæliflötum og gaman verður að fylgjast með næstu skrefum.

Formenn skógarbænda-félaganna fóru yfir aðsteðjandi mál sem öll áttu það sameiginlegt að mikilvægt er að fjölga félagsmönnum í búgreinadeild skógarbænda hjá BÍ. Það má bæði gera með því að nýir félagar skrái sig í gegnum bondi.is og svo mega einnig núverandi félagsmenn skrá sig þar inn og haka við skógrækt sem aukabúgrein hjá sér.

Áður en kom að árshátíð fóru skógarbændur í skógarrjóður í Sælingsdalstungu þar sem Sigurbjörn Einarsson jarðvegslíf-fræðingur hefur gert ýmsar jarðvegstilraunir yfir árin. Þar undu skógarbændur sér vel og náðu að spjalla og mynda tengsl við hvert annað, ekki ólíkt því sem svepprætur gera í skógarbotninum.

Höfundur er starfsmaður búgreinadeildar skógarbænda.

Löggilding, skoðun og ísetningar á ökuritum og hraðatakörkurum

Við erum með nýjstu og fullkomnustu tæki sem boðið er upp á frá VDO til að mæla og stilla allar gerðir af digital og analong ökuritum

Endilega hafið samband og sjáið hvort við getum ekki leyst ykkar mál.
Ágúst Magni, sími 896 1083, agustm@vikverkstaedi.is, vikverkstaedi.is

Vík verkstaði
Einhella 6,221 Hafnarfirði

KÄRCHER

Hreinsibúnaður og vélar

K háþrýstidælur

HD háþrýstidælur

HDS háþrýsti/hitadælur

PGG rafstöðvar

NT ryksugur

RAFVER
rafver.is - S: 581 2333 - rafver@rafver.is

Bændablaðið á Instagram & Facebook

Smurolíur

Hjá okkur finnur þú frábært úrval af hágæða olíuvörum fyrir allar gerðir vinnuvéla og landbúnaðartækja

Skannaðu QR kóðann fyrir allt úrval og sölustaði

olis

Ræktunarbú ársins 2024

Eins og mörgum er í fersku minni tilnefndi Fagråd í hrossarækt alls 12 ræktunarbú til sérstakrar viðurkenningar fyrir framúrskarandi ræktunarárangur á árinu 2024.

Heiðursviðurkenningunna ræktunarbú ársins 2024 hlutu Jón Arnason, Sigurveig Stefánsdóttir og fjölskylda á uppskeruhátíð hestamanna þann 15. október síðastliðinn en þau kenna hross sín við Skipaskaga.

Porvaldur Kristjánsson.

Mikill fjöldi búa náði afgerandi góðum árangri á sýningarárinu 2024. Til að afmarka val ræktunarbúa eru fyrst tilgreind öll hrossaræktarbú sem sýnt hafa fjögur eða fleiri hross í fullnaðardómi á árinu. Að auki verða minnst tvö að hafa náð aðaleinkunn 8,00 eða hærra. Þá eru einkunnir leiðréttar eftir aldri og kyni líkt og gert er við kynbótamatútreikninga. Þetta gerir allar einkunnir samanburðarhæfar áður en búnum er svo raðað upp eftir leiðréttum einkunnum og fjölda sýndra hrossa. Búin sem komast í pottinn verða að ná fjórum hrossum að lágmarki með 8,00 í aðaleinkunn eftir leiðréttingu sem er þá önnur sía á gögnin. Eingöngu er horft til hrossa sem ná 8,00 í aðaleinkunn eftir leiðréttingu og miðast fjöldi sýndra hrossa frá hverju bú við þau hross. Þá reiknast afkvæmaverðlaunahross (stóðhestar og hryssur) til stiga fyrir sína ræktendur samkvæmt föstum reglum þar um.

Í meðfylgjandi töflu eru öll búin, 57 að tölu, sem uppfylltu fyrnefndar lágmarkskröfur árið 2024. Dálkarnir sýna meðaltal leiðréttar aðaleinkunnar og fjölda sýndra hrossa sem ná 8,00 í aðaleinkunn eftir leiðréttingu (en afkvæmahross bæta við fjöldann). Þá er sérstaklega tilgreint í síðasta dálknum ef afkvæmahross leggja til stiga og auka á fjölda hrossa fyrir búin á árinu. Efst í töflunni eru þau tólf bú sem tilnefnd voru til viðurkenningarinnar í ár í þeim sætum sem útreiknuð stig raðaði þeim í en þar fyrir neðan eru búin sem komu auk þeirra til greina í ár í stafrófsröð.

Höfundur er ráðunautur í hrossarækt.

Ræktunarbú	Mt. A.eink	Fjöldi	Sæti		
Skipaskagi	Jón Arnason, Sigurveig Stefánsdóttir og fjölskylda	8,46	13	1	Afkv
Sumarliðabær 2	Birgir Már Ragnarsson og Silja Hrund Júlíusdóttir	8,54	7	2	
Ketilsstaðir / S-Gegnishólar	Bergur Jónsson og Olil Amble	8,42	22	3 - 5	Afkv
Auðsholtshjáleiga	Gunnar Arnarson, Kristbjörg Eyvindsdóttir og fjölskylda	8,44	10	3 - 5	Afkv
Hjarðartún	Óskar Eyjólfsson, Bjarni Elvar Pétursson og Kristín Heimisdóttir	8,46	8	3 - 5	Afkv
Fet	Karl Wernersson, Ólafur Andri Guðmundsson og Bylgja Gauksdóttir	8,43	10	6 - 7	Afkv
Garðshorn, Þelamörk	Agnar Þór Magnússon og Birna Tryggvadóttir Thorlacius	8,53	6	6 - 7	Afkv
Leirulækur	Guðrún Sigurðardóttir og Sigurbjörn Jóhann Garðarson	8,46	6	8	Afkv
Margrétarhof	Aðalheiður A. Guðjónsdóttir, Reynir Örn Pálmason og Montan fjölskyldan	8,38	10	9 - 12	
Þúfur	Mette Mannseth og Gísli Gíslason	8,39	8	9 - 12	
Efri-Fitjar	Gréta B. Karlsd., Gunnar Þorgeirss., Jóhannes G. Gunnarss. og Tryggvi Björnss.	8,44	4	9 - 12	
Grund II	Örn Stefánsson	8,44	4	9 - 12	
Austurás	Haukur Baldvinsson, Ragnhildur Loftsdóttir og fjölskylda	8,38	7		
Álfhólar	Sara Ástþórsdóttir, Rósa Valdimarsdóttir, Hrefna M. Ómarsd. og fjölsk.	8,30	12		Afkv
Berg	Anna Dóra Markúsdóttir, Jón Bjarni Þorvarðarson og fjölsk.	8,35	4		
Bessastaðir	Jóhann Birgir Magnússon og Guðný Helga Björnsdóttir	8,24	4		
Brautarholt	Björn Kristjánsson og Snorri Kristjánsson	8,16	5		
Bræðraá	Pétur Vopni Sigurðsson	8,42	4		
Dalland	Gunnar Dungal og Þórdís Sigurðardóttir	8,35	9		Afkv
Dýrinnustaðir	Fríðrik Ingólfur Helgason, Unnur E. Sveinbjörnsdóttir og fjölsk.	8,23	5		
Efri-Hvoll	Lena Zielinski og Guðmundur Magnússon	8,27	4		
Eystra-Fróðholt	Ársæll Jónsson, Anna Fía Finnsdóttir og fjölsk.	8,39	4		
Eystri-Hóll	Halldór H. Sigurðsson, Sigurður G. Halldórsson og Ævar Ö. Guðjónsson	8,21	6		
Finnastaðir	Björgvin Daði Sverrisson og Helena Ketilsdóttir	8,39	4		
Fornusandar	Finnbogi Geirsson, Magnús Þ. Geirsson, Tryggvi E. Geirsson og fjölsk.	8,38	4		
Heljardalur	Anton Páll Nielsson og Inga María S. Jónínudóttir	8,39	5		Afkv
Hlemmiskeið 3	Árni Svavarsson og Inga Birna Ingólfssdóttir	8,13	5		
Hof I	Þorlákur Örn Bergsson	8,38	4		
Hólabak	Björn Magnússon	8,20	5		Afkv
Hólaborg	Emilia Staffansdóttir og Ingimar Baldvinsson	8,38	5		
Hrafnagil	Jón Elvar Hjörleifsson, Berglind Kristinsdóttir og fjölsk.	8,25	7		
Hrafnshóll	Árni Björn Pálsson og Sýlvía Sigurbjörnsdóttir	8,40	5		
Íbishóll	Guðmar Freyr Magnússon, Magnús Bragi Magnússon og fjölsk.	8,25	10		Afkv
Kagaðarhóll	Guðrún Stefánsdóttir, Víkingur Gunnarsson og fjölsk.	8,24	5		
Kirkjubær	Ágúst Sigurðsson, Unnur Óskarsdóttir og fjölsk.	8,27	5		Afkv
Kvíarhóll	Ingólfur Jónsson, Viðar Ingólfsson og fjölsk.	8,39	6		
Leirubakki	Anders Hansen, Fríða Hansen og fjölsk.	8,21	4		
Litli-Garður	Herdís Ármannsdóttir, Stefán Birgir Stefánsson og fjölsk.	8,32	4		
Lækjamót	Elín R. Línadal, Þórir Ísólfsón og fjölsk.	8,34	10		
Prestsbær	Inga Jensen og Ingar Jensen	8,34	7		
Ragnheiðarstaðir	Helgi Jón Harðarson og Glódís Helgadóttir	8,40	5		
Reykjavík	Leó Geir Arnarson	8,37	5		
Reykjavellir	Hanna Kristín Pétursdóttir	8,38	4		
Sauðárkrókur	Guðmundur Sveinsson og fjölskylda	8,33	4		
Skálakot	Guðmundur J. Viðarsson, Jóhanna S. Þórhallsdóttir og fjölsk.	8,23	4		
Skíðbakki I	Guðbjörg Albertsdóttir, Rútur Pálsson og fjölsk.	8,31	6		
Skíðbakki III	Erlendur Arnason og Sara Pesenacker	8,34	5		
Steinnes	Magnús Jósefsson, Jón Árni Magnússon og fjölsk.	8,31	8		
Steinsholt 1	Magnús J. Matthíasson, Magnús R. Magnússon og Marie G. Rasmussen	8,27	5		
Stíghús	Guðbrandur Stígur Ágústsson og fjölsk.	8,39	4		
Strandarhjáleiga	Sigurlín Óskarsdóttir, Þormar Andrésson og fjölsk.	8,19	4		
Strandarhöfuð	Auður M. Möller, Guðmundur M. Stefánsson, Strandarhöfuð ehf	8,29	5		
Svignaskarð	Guðmundur Skúlason, Oddný Mekkin Jónsdóttir og fjölsk.	8,16	4		
Torfunes	Baldvin Kr. Baldvinsson	8,41	4		
Tvenna	Thomas Kreuzfeldt, Tvenna ehf.	8,22	4		
Þjóðólshagi 1	Sigurður Sigurðarson	8,35	9		
Þóróddsstaðir	Bjarni Þorkelsson, Margrét Hafliðadóttir og fjölsk.	8,27	4		

Bílskúrs- og iðnaðarhurðir

- Stuttur afhendingartími
- Hágæða íslensk framleiðsla
- Val um fjölda lita í RAL-litakerfinu
- Vindstyrktar hurðir

Smíðað eftir máli

Iðnaðarhurðir

Iðnaðarhurðir með gönguhurð

Bílskúrshurðir

Hurðir í trékarma

Tvískiptar hurðir

Fyrsta flokks þjónusta og ráðgjöf

VAGNAR HURÐIR

Tunguháls 10, 110 Reykjavík, sími 567 3440, vagnar@vagnar.is, vagnar.is

Skipaskagi er ræktunarbú ársins 2024. Hér taka þau við heiðursverðlaunum fyrir Skagann frá Skipaskaga; Jón Arnason, Sigurveig Stefánsdóttir og Ólöf Helga Jónsdóttir.

Mynd / Jón Björnsson

BÆNDAGED

Geðorðin 10

- Hugsaðu jákvætt, það er léttara
- Hlúðu að því sem þér þykir vænt um
- Haltu áfram að læra svo lengi sem þú lifir
- Lærðu af mistökum þínum
- Hreyfðu þig daglega, það léttir lund
- Flæktu ekki líf þitt að öþörfu
- Reyndu að skilja og hvetja aðra í kringum þig
- Gefstu ekki upp, velgengni í lífinu er langlaup
- Finndu og ræktaðu hæfileika þína
- Settu þér markmið og láttu drauma þína rætast

baendaged.bondi.is

Lífrænt Ísland

Villandi merkingar og grænþvottur

Samkvæmt skilgreiningu Umhverfisstofnunar er grænþvottur (greenwashing) þegar fyrirtæki setur fram rangar eða villandi upplýsingar um umhverfisáætli vöru.

Grænþvottur er græn markaðssetning sem gefur til kynna að frammistaða seljandans sé betri eða ágæti vörunnar eða þjónustunnar meiri frá sjónarhóli sjálfbærrar þróunar en innistæða er fyrir.

Grænþvottur þarf þó ekki endilega að einkorðast við fyrirtæki eða vöru, heldur getur átt sér stað víðar, svo sem hjá stjórnmálaflokkum og stjórnmálaflokkum. Í grunninn snýst þetta um blekkingar, að láta eitthvað líta út fyrir að vera umhverfisvænna en það raunverulega er.

Að þessu sögðu þá getur grænþvottur vissulega einnig orðið til vegna vanþekkingar, mistaka eða upplýsingaskorts, en það breytir ekki þeirri staðreynd að hann getur haft alvarleg áhrif á allt í senn: umhverfið, neytendur og markaðinn. Hætt er við að grænþvottur komi í veg fyrir að fólk velji vöru sem raunverulega eru betri fyrir umhverfið, grafi undan trausti neytenda og rýri verðmæti merkinga sem raunverulega hafa gildi.

Eitt dæmi um grænþvott getur verið notkun hugtaka sem hafa óljósa eða óskilgreinda merkingu. Þarna má nefna hugtök eins og „vistvænt“, „náttúrulegt“. Þau eiga það sameiginlegt að hljóma vel, skapa jákvæð hughrif og gefa til kynna að varan sem um ræðir standi öðrum sambærilegum vörum framur. Gallinn er þó sá að það er í raun þeim sem hugtakið notar algjörlega í sjálfsvald sett hvað það þýðir. Ekki er um að ræða ákveðnar eða samræmdar skilgreiningar og engin ákveðin skilyrði sem þarf að uppfylla. Notkun hugtaka af þessu tagi án þess að skilgreiningar og eftirlit standi þar að baki er mikill ábyrgðarlutur og rýrir öryggi neytenda og rétt þeirra til þess að vita hvað þeir eru að kaupa.

Lífræn vottun getur sjálfsagt ekki talist fullkomin, ekki frekar en

nokkurt annað manna verk, en hún hefur það þó fram yfir áðurgreind hugtök að vera skilgreind, afmörkuð og skýr. Farið er eftir ákveðnum reglum og vottun fæst ekki nema þær séu uppfylltar og starfað sé undir eftirliti þriðja aðila; vottunarstofu.

Á þennan hátt er lífræn vottun ekki einungis gæðamerki, heldur einnig merking sem stuðlar að öryggi neytenda og auðveldar þeim að taka upplýstar ákvarðanir. Reglur lífrænnar vottunar eru skýrar og hver sem vill getur flett þeim upp. Tilbúinn áburður er ekki notaður, ekki eitrefni og það eru auknar kröfur um betri aðbúnað búfjár. Unnið er með hringrásarkerfi, lífræn efni eru nýtt sem áburður, notast er við skiptiræktun og stuðlað er að lífrænum fjölbreytileika. Markmiðið er að hafa eins lítil umhverfisáhrif og mögulegt er. Minni hætta er á útskolun næringarefna og jarðvegsþreytu og auk þess eru strangari reglur gerðar þegar kemur að innihaldsefnum í unnum vörum.

Enginn er neyddur til að kaupa lífrænt vottaðar vörur, en ef þetta er það sem þú leitar eftir þegar þú kaupir í matinn, þá er lífræna vottunin það sem veitir þér vissuna um að þú valdir rétt.

Í rauninni er umræðan um grænþvott og vottunarkerkingar náskyld umræðunni um upprunamerkingar matvæla. Á sama hátt og neytandi á rétt á því að vita í hvaða landi matvaran sem hann kaupir er framleidd og á að geta treyst merkingum á umbúðum hvað það varðar, þá á hann rétt á því að geta treyst merkingum og fullyrðingum sem vísa til umhverfisáhrifa vörunnar.

Af þessum ástæðum er einnig mjög mikilvægt að við sýnum hugtakinu lífrænt þá virðingu sem það á skilið. Það er líka óumdeildur grænþvottur að kalla vöru lífræna án þess að vottun fylgi.

Elinborg Erla Ásgeirsdóttir, formaður VOR – félags um lífræna ræktun og framleiðslu.

Dæmi um grænþvott. Eftir málsókn neyddist fyrirtækið til að fjarlægja 100% natural fullyrðinguna, enda kom í ljós að varan inniheldur bæði erfðabreyttar vörur og varnarefnið glýfosfat.

Brennslusalerni

NÝTT Á ÍSLANDI!

Freedom O **Premium**

Ekkert vatn
Hvorki rotþró né jarðvinna
þegar náttúran kallar

Cinderella
Incineration Toilets

516-2600
vorukaup@vorukaup.is

VK **vörukaup**

AXKID BÍLSTÓLA LEIGA

HÁGÆÐA AXKID BARNABÍLSTÓLAR TIL LEIGU

Í LENGRI EDA SKEMMRI TÍMA

1.690 kr. á mánuði
MODUKID INFANT 2 + BASE
NÝFÆDD - CA 9 MÁNADA

3.490 kr. á mánuði
SPINKID 180°
0 - 18 KG

3.990 kr. á mánuði
AXKID ONE 2
0 - 23 KG

4.990 kr. á mánuði
AXKID ONE 2
0 - 23 KG

2.490 kr. á mánuði
AXKID NEXTKID
100 - 150 CM

AXKID MINIKID 4
0 - 36 KG

LÁGMARKSLEIGA 3 MÁNUÐIR
EKKERT STOFNGJALD

» Pantaðu stól á www.bilanaust.is
» Veldu afhendingarstað
» Stóllinn er tilbúinn sólarhring síðar

Bilanaust
FYRIR FÓLK
Á FERÐINI

STÓRVERSLUN BÍLDHÖFÐA 12 110 REYKJAVÍK S. 535 9000	STÓRVERSLUN BÆJARHRAUNI 12 220 HAFNARFIRDI S. 555 4800	Hafnargata 52 260 Reykjanesbæ S. 421 7510	Hrísmýri 7 800 Selfossi S. 482 4200	Furuvöllum 15 600 Akureyri S. 535 9085	Miðvangi 2-4 700 Egilsstöðum S. 471 1244
---	---	---	---	--	--

CFMOTO

FORCE 1000R SPORT
EXPLORE NEW HORIZONS

NITRO

Kr. 3.590.000,-
Án Vsk. Kr. 2.895.161,-

Umboðsaðilar: Kaupfélag Skagfirðinga, Sauðarkröki. AB varahlutir, Egilsstöðum. Lyngás, Hellu. Bikevik, Reykjanesbæ, Suður England, Selfossi. Nitró - Urðarharvi 4 - 557 4848

Þróun tækni og aðferða

– Af ráðstefnu evrópskra búfjárvísindamanna – þriðji hluti

Hér held ég áfram að fjalla um erindi á árlegri ráðstefnu Evrópu-samtaka búfjárvísindamanna (EAAP) sem var haldin í Flórens á Ítalíu 1. til 5. september síðastliðinn.

Að þessu sinni legg ég áherslu á erindi sem snúa að einhverju leyti að nýrri tækni eða aðferðum en sem fyrr er mest af því sem ég fylgdist með tengt kynbótum á einhvern hátt.

Jón Hjalti Eiríksson.

sögu er að segja frá Kanada þannig að víða er einhver hreyfing í átt að erfðamengjaúrvali í sauðfjárræktinni þótt það sé óvíða komið í gagnið. Þótt útbreidd mjólkurkúakyn séu löngu búin að taka upp erfðamengjaúrval er það ekki endilega staðan fyrir staðbundin kyn, en líkt og í sauðfénu er víða verið að vinna í því. Sem dæmi sagði Enrico Mancin frá tilraun með erfðamengjaspá fyrir 5 lítil kúakyn sem finnast í mismunandi héruðum Ítalíu. Arfgerðirnar sem unnið var með komu úr mismunandi stofnerfðafraeðirannsóknunum.

Stafræn gagnasöfnun

Erindi Danielu Lourenco fór ekki bara í að lýsa yfir endalokum erfðamengjaaldar – hún sagði líka frá þremur verkefnum á sviði stafrænnar gagnasöfnunar í Georgíu-háskóla vinnur að með PIC svínakynbótayfirtækini. Fyrsta verkefni snýr að því að láta vélnámslíkan gefa svínunum fótaeinkunn eftir myndböndum, einkunn sem er ætlað að koma í stað einkunnar mannsks dómara. Fylgni einkunnar líkansins og dómara var um og yfir 0,5 en erfðafylgni yfir 0,9. Arfgengið var hærra á einkunninni sem líkanið gaf en dómaramir, sem bendir til að meiri árangur gæti náðst með vali ef tölvan er látin um dómara. Næsta verkefni sneri að því að greina atferli grísanna, hve miklum tíma þau verja í át, að drekka, ganga og í hvaða stellingum þau eru. Gögnin úr þessu reyndust með frekar mikið af ótrúverðugum gildum svo það þurfti að hreinsa mikið út af þeim. Helstu niðurstöður á þessu stigi eru að grísir sem standa mikið án þess að vera að gera eitthvað stækka minna en aðrir. Þriðja og síðasta verkefnið sem Daniela sagði frá gekk út á að nota tvívíðar myndir til að spá fyrir um framleiðslueiginleika, svo sem þyngd, þykkt vöðva og fitu en það verkefni er stutt komið. Rannsakendur sjá mikla möguleika í að nota myndbönd og hvers kyns sjálfvirkar mælingar til að rannsaka búfé og Daniela sagði möguleika tölunnar til að greina úr myndunum ekki minni en þá sem mannsaugað getur greint. Það er bara

Úr fjósi í Danmörku. Myndavélar eru festar yfir fóðurgang í fjósi og eru partur af CFIT-kerfinu. Það tekur myndir af kúnum og fóðrinu við fóðurganginn en með því er metið hve mikið hver kýr étur, sem eru verðmætari upplýsingar bæði í bústjórn og til að meta fóðurnýtingu einstakra kúa.

Mynd / jhe

spurning um réttu aðferðirnar fyrir hvert tilfelli.

Annað dæmi um tækniþróun kom fram í erindi Franzisku Weik frá Beef and Lamb í Nýja-Sjálandi. Hún sagði frá tilraunum þeirra með notkun virknimæla til að meta betur eiginleika tengda frjósemi holdakúa á beit. Mat á frjósemi hjá kúum sem naut gengur í verður mun ónákvæmara en þegar sæðingur er notaðar því fangdagsetningin er ekki þekkt, aðeins hvenær nautið fór í hvenær kýrnar bera. Í framleiðslukerfum sem eru mjög árstíðabundin er frjósemin aftur á móti mjög mikilvægur eiginleiki því vont er að burðartíma seinki. Þess vegna eru Nýsjálandingar að setja virknimæla á kýr í tilraunaskyni til að greina beiðslu – ekki til að sæða út frá heldur bara til að geta fylgst með hvenær kýrnar beiða og hvenær þær festa fang. Þannig fæst mat á hvort kýrnar halda á fyrsta gangmáli, daga frá burði að fangi og fleira.

CFIT-kerfið sem norræna kynbótayfirtæknið VikingGenetics hefur þróað ásamt fleirum þekkir kýr út frá myndum teknum ofan frá og metur út frá myndum hve mikið hver kýr étur í hvert skipti sem hún kemur að fóðurganginum. Þannig fást mælingar á áti einstakra kúa sem eru mikilvægar upplýsingar bæði fyrir bústjórn og kynbótastarf. Á EAAP sagði Rasmus Stephensen frá Árósháskóla frá prófunum á líkönunum til að nota þessar myndir til að meta holdastig Jersey mjólkurkúa. Niðurstöðurnar benda til að holdastigamatíð sé semilega nákvæmt og bæti þannig við möguleikana sem CFIT-kerfið gefur bændum og rannsakendum.

Afleiðingar erfðamengjaúrvals – ekki jafn jákvæðar og búist var við

Vonir stóðu til að með innleiðingu erfðamengjaúrvals myndu erfðafarmfarir í eiginleikum sem tengjast frjósemi og heilbrigði aukast. Fyrir daga erfðamengjaúrvals varð oft lítil framför í þeim eiginleikum vegna lágs arfgengis og óheppilegrar fylgni við t.d. vaxtarhraða. Í svínarækt hefur aukin framför í þessum eiginleikum að mjög takmörkuðu leyti raungerst miðað við reynslu nokkurra kynbótayfirtækja. Ástæðan er stórukin erfðafarmför í framleiðslueiginleikum, og óhagstæð erfðafylgni þeirra við frjósemi og heilbrigði. Ignacy Mizstal frá Georgíu-háskóla í Bandaríkjunum talaði um mikilvægi þess að uppfæra erfðastuðla, einkum mat á erfðafylgni, við slíkar aðstæður. Hin mikla erfðafarmför gerir nefnilega að verkum að breytingar á erfðastuðlum geta orðið mun hraðari en menn áttu að venjast með ætternisvalinu einu saman. Bæði Ignacy og Shogo Tsuruda, samstarfsmaður hans, sögðu frá nýjum aðferðum við að meta erfðafylgnina með stóru gagnasafni með arfgerðargreiningum fjölmargra gripa sem þeir telja geti verið hjálplegt í þessum aðstæðum.

Sýndargirðingar

Áhugaverð tækni fyrir búfjárræktendur sem stunda beitarbúskap eru sýndargirðingar, þ.e. hálsólar með staðsetningartæki fyrir skepnur, einkum nautgripi, sem gefur skepnunum fyrst hljóðmerki og svo smá rafstuð ef þær fara yfir mörk þar sem slík sýndargirðing hefur verið sett upp. Rafstuðið er minna en það sem hefðbundnar rafmagnsgirðingar gefa jafnan. Skepnurnar læra fljótt að forðast stuðið og hljóðmerkið

sem kemur á undan þeim. Þessar sýndargirðingar hafa verið notaðar aðeins í Noregi í nokkur ár en t.d. í Svíþjóð er almennt notkun ekki leyfð vegna velferðarsjónarmiða og frekari rannsóknarniðurstaðna beðið.

Lotten Wahlund frá Svíþjóð sagði frá rannsókn á sjö kvígum á beit þar sem prófað var að „færa“ sýndargirðinguna til að vita hvort kvígurnar væru fljótar að átta sig á breytingunni. Tvær af kvígum í rannsókninni voru fljótlega fjarlægðar þar sem þær fengu fleiri rafstuð en talið var réttlætlegt fyrir tilraunina. Hinar kvígurnar lærðu fljótt á sýndargirðinguna, hættu að fá rafstuð heldur sneru frá þegar þær fengu hljóðmerkið, og áttuðu sig fljótt þegar girðingin var „færð“, þ.e. mörk hins skilgreinda bithaga þrengd. Frida Petters, einnig frá Svíþjóð, sagði frá spurningakönnun meðal norskra bændna sem hafa notað sýndargirðingar og á áhuga sænskra bændna á þeim. Reynolds norsku bændanna var frekar jákvæð þó það kæmi fram að gripir sem væru alls óvanir slíkum girðingum slyppu oft 2–5 sinnum fyrstu vikuna úr „girðingunum“. Gripir sem væru orðnir vanir sleppi aftur á móti sjaldan, og þá helst vegna hræðslu eða tæknilegra vandamála, svo sem tómra rafhláðna.

Víða í Ölpunum tíðkast sumar-beit mjólkurkúa uppi í fjöllum, nokkurs konar seljabúskapur. Andrea Confessori frá Flórens-háskóla á Ítalíu sagði frá tilraunum til að samnýta staðsetningargögn með sýndargirðingum og gróðurmælingar með gervitunglum til að meta ástand slíkra fjallabeitlanda. Þrjátíu og fimm kúa hópi var haldið til beitar á þremur mismunandi stöðum í fjallendi í ítölsku Ölpunum með sýndargirðingum. Andrea og félagar töldu niðurstöðurnar sýna að allmiklir möguleikar væru á samnýtingu tækninnar, þ.e. gervitunglamynda og sýndargirðinga með staðsetningartæki þó ekki væri öllum spurningum svarað í fyrstu tilraun.

Dina Hamidi frá Göttingen-háskólanum í Þýskalandi kom í sínum fyrirlestri með innlegg í umræðu um hvernig best er að meta virkni sýndargirðinga. Hin hefðbundna leið er að meta hlutfallið af skiptum þar sem gripurinn fær hljóðmerki því hann nálgast girðinguna án þess að fá rafstuð (hann snýr frá því hann skilur hljóðmerkið) á móti öllum skiptum sem gripurinn fær hljóðmerkið. Dina taldi þessa nálgun aðeins takmarkaða því hún tekur ekki tillit til þess hve oft gripirnir reyna. Æskilegast sé að gripir séu öruggir í kringum sýndargirðinguna þannig að þeir fái oft hljóðmerki en aldrei (sjaldan) rafstuð, frekar en að gripir séu svo hræddir að þeir komi aldrei nálægt hinni ímynduðu girðingu.

Umfang búfjárvísinda

Ég læt þessu lokið í yfirferð á því sem kom fram á EAAP-ráðstefnunni í ár. Ég komst aðeins til að sjá líttinu hluta erinda og hef ekki sagt frá nema hluta þeirra sem ég sá. Búfjárvísindi eru stór grein í Evrópu og í heiminum og rannsóknarstarf á því sviði, eins og mörgum öðrum, að vaxa frekar en hitt. Ný svið eru líka að bæstast við, til dæmis eru fá ár síðan skordýr sem búpeningur fékk sína deild í EAAP og er jafnt og þétt að vaxa sem vísindasvið. Aukin rannsóknarumsvif í búfjárfræðum og búvísindum yfirleitt kemur okkur, þessum til þess að gera fáu hræðum, sem vinna á þessu sviði hér á landi frekar spáskt fyrir sjónir þegar við erum farin að venjast því að fólk sem hefur tækifæri á að vinna við rannsóknir í búvísindum fækkar frekar en hitt en við gerum hvað við getum til að fylgjast með og taka þátt.

Höfundur er lektor við Lbhí.

DRAUMA
SUMARHÚSIÐ
Á NOKKRUM VIKUM

SKANNAÐU KÓÐANN

Í BYKO færðu CLT einingahús, áralanga reynslu, aðstoð við teikningar og margt fleira sem auðveldar þér lífið í framkvæmdum!

BYKO
GERUM ÞETTA SAMAN

Land og skógur

Líffræðileg fjölbreytni á Þingvöllum.

Mynd / Aðsend

Líffræðileg fjölbreytni og loftslagsmál

Líffræðileg fjölbreytni nær yfir allar tegundir lífvera sem fyrirfinnast í hinni lífandi náttúru, breytileika innan sömu tegundar, milli tegunda, samfélaga og vistkerfa sem tegundirnar mynda svo og ferlum milli þeirra.

Ísland býr yfir ótrúlegri fjölbreytni sem vert er að vernda. Þó hún sé ekki alltaf mjög áberandi þá er hana að finna í vistkerfunum okkar: votlendi, mólandi og önnur vistkerfi sem eru einstök á heimsvísu.

Á Íslandi gæti almenn umræða og skilningur á hugtakinu líffræðileg fjölbreytni talist á byrjunarstigi, að minnsta kosti ef um fjöllum um hana á opinberum vettvangi er borin saman við um fjöllum um loftslagsmál. Það er mikið áhyggjuefni fyrir samfélagið í heild sinni því tap á líffræðilegri fjölbreytni og hnignuð vistkerfi eru verr í stakk búin að milda loftslagsbreytingar með því að varðveita og binda kolefni í jarðvegi. Vistkerfin okkar eru sérstaklega viðkvæm fyrir óæskilegri landnýtingu og öðru raski og ef spár reynast sannar um kólnandi og vætusamara veður sem fylgja aukin skriðu- og flóðahætta þá gæti harðnað í ári hjá Íslendingum. Tap á líffræðilegri fjölbreytni gæti því haft ófyrirséð neikvæð áhrif á efnahag Íslendinga, auðlindanýtingu, lýðheilsu og önnur málefni sem tengja mannfólkið og náttúruna.

Losun frá landi (LULUCF)

Land og skógur hefur mikilvægu hlutverki að gegna í báðum málaflokkum. Stofnunin sér um að mæla, greina og miðla gögnum í flokknum Losun frá landi (LULUCF), einum af þremur hlutum loftslagsbókhalds Íslands. Þar kemur fram að stærstur hluti losunar frá landi má rekja til vistkerfa í slæmu ástandi en til þess að snúa því við þá er mikilvægt að endurheimta þau vistkerfi sem eru illa leikin af ofnýtingu og jarðvegsrofi. Stofnunin ber einnig ábyrgð á áætlanagerð endurheimtar vistkerfa. Þau vistkerfi

sem eru endurheimt líkt og votlendi geyma meira kolefni eftir því sem þau eru í betra ástandi og hafa þannig jákvæð áhrif fyrir bæði líffræðilega fjölbreytni og loftslagið.

Stefna í málefnum Lands og skógar – Land og líf

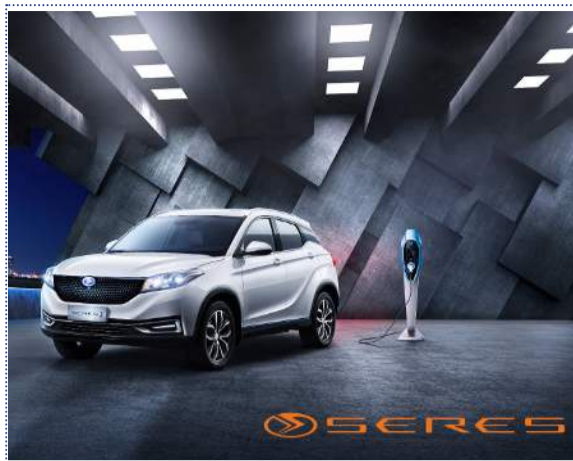
Árið 2022 var stefnan Land og líf samþykkt en hún inniheldur framtíðarsýn málefna landgræðslu og skógræktar. Fjallað er um líffræðilega fjölbreytni sem afl til að efla virkni vistkerfa, þanþol og varðveislu landgæða fyrir komandi kynslóðir svo nokkur dæmi séu tekin. Vernd og endurheimt vistkerfa með líffræðilega fjölbreytni að leiðarljósi ætti að vera ein helsta aðgerðin gegn loftslagsvánni og fyrir framtíð samfélagsins.

COP29 og COP16

Frá 21. október til 22. nóvember 2024 fara fram aðildaríkjaþing loftslagssamnings Sameinuðu þjóðanna og rammasamnings um líffræðilega fjölbreytni, sem sagt COP29 og COP16. Þótt Ísland sé lítið land í hinum stóra heimi höfum við mikilvæga rödd á þessum ráðstefnum. Ísland hefur skuldbundið sig til að vernda 30% land- og hafvistkerfa fyrir árið 2030, sem nálgast óðfluga. Þessi markmið eru mikilvæg, ekki bara í alþjóðlegu samhengi heldur sérstaklega fyrir Ísland og þær innlendu tegundir sem reida sig á heilbrigð og fjölbreytt vistkerfi. Aðgerðir í þágu líffræðilegrar fjölbreytni og það að draga úr óæskilegri landnýtingu næstu ár munu skipta sköpum um framtíð vistkerfanna okkar, veðurfars og heilbrigði samfélagsins.

Verndun líffræðilegrar fjölbreytni og aðgerðir í loftslagsmálum eru óaðskiljanlegir þættir og íslenskt samfélag og efnahagur munu njóta góðs af ef vel til tekst.

Fífa Jónsdóttir, fulltrúi Lands og skógar í sendinefnd Íslands á COP16.

SERES 3

Luxury Rafmagnsbíllinn býður upp á ríkulegan staðalbúnað og frágang í hæsta gæðaflokki!

Verð 4.490.000,-

Við auglýsum svo sannarlega ekki "verð frá".

RAG

import - export
Helluhraun 4, Hafnarfirði
sími 565 2727 & 892 7502
www.rag.is

VIÐ AUGLÝSUM
ALDREI
„VERÐ FRÁ“

Málning & Húsaveiðhald ehf

malningoghusavidhald.is

Tökum að okkur vinnu hjá byggingaverktökum o.m.fl.

Málara, múrara og smíðir geta bætt á sig verkefnum, hvar sem er á landinu. Spórtlun, málning, múr, smíði, þakskipti, innanhúsfraðgangur,

Við bjóðum upp á sérfræðiþjónustu í :

- Spórtlun
- Málun
- Múrvinnu
- Steypuviðgerðum
- Smíðavinnu
- Þakskiptum og þakviðgerðum
- Flisalögn
- Almennu viðhaldi, innanhúss og utan

Af hverju velja okkur :

- Hágæða þjónusta
- Áreiðanlegar tímaáætlanir
- Áratuga reynsla lykilstarfsmanna
- Samkeppnishæf verð

malningoghusavidhald.is

Rúnar Eldjárn Jóhannsson, múrari
s. 774 3800
Ágúst Fjalar Jónasson, málarameistari
s. 774 3833

Skipulagsstofnun

Umhverfismat framkvæmda

Matsáætlun í kynningu

Vindorkugarður í Fljótsdalshreppi

Fjarðarorka hefur lagt fram matsáætlun til Skipulagsstofnunar vegna umhverfismats 350 MW vindorkugarðs í Fljótsdalshreppi.

Kynning á matsáætlun: Matsáætlunin er aðgengileg á Skipulagsgátt, www.skipulagsgatt.is og á vef Skipulagsstofnunar.

Umsagnarfrestur: Allir geta kynnt sér matsáætlunina og veitt umsögn í gegnum Skipulagsgáttina eigi síðar en 19. nóvember 2024.

Bárujár, þakrennur & niðurföll

STJÖRNUBLIKK SMÍÐJUVEGUR 2, 200 KÓPAVOGUR

„Ástand vega landsins er víða óásættanlegt og hættulegt. Það er skylda okkar að tryggja að vegakerfið standist nútímalegar öryggiskröfur og uppfylli þarfar samfélagsins,“ segir Gísli m.a. í grein sinni. Mynd / Aðsend

Þjóðaráttak í samgöngumálum

Íslenskt samfélag stendur á tímamótum þegar kemur að samgöngumálum. Vegakerfi landsins, sem einu sinni þótti fullnægjandi fyrir okkar fámennu þjóð, er nú orðið óviðunandi í ljósi aukinnar umferðar og kröfu um öryggi.

Sérstaklega hefur mikill fjöldi ferðamanna á undanförnum árum reynt á innviði okkar. Vegirnir þola einfaldlega ekki þá umferð sem er á þeim í dag og öryggisstaðlar þeirra standast ekki þær kröfur sem gerðar eru til vega í Evrópu.

Á áttunda áratug síðustu aldar tókum við okkur saman og fórum í þjóðaráttak til að klára hringveginn. Það var mikilvæg ákvörðun sem hafði djúpstæð áhrif á þróun landsins, bæði efnahagslega og félagslega. Nú er kominn tími til að endurtaka þetta afrek. Við þurfum nýtt þjóðaráttak í samgöngumálum, átaksverkefni sem mun tryggja að vegakerfið okkar sé í stakk búið til að mæta þörfum nútímans og framtíðarinnar.

Hugum að malbikun og jarðgangagerð

Einn af þeim þáttum sem við þurfum að huga að er að malbika alla vegi þar sem yfir 2.000 bílar fara um á dag. Þetta er ekki aðeins spurning um þægindi, heldur fyrst og fremst um öryggi. Malbikaðir vegir draga úr hættu á slysum, minnka slit á bílum og gera akstur almennt öruggari og þægilegri. Í dag eru margir vegir sem ekki uppfylla þessa kröfu, sem setur bæði Íslendinga og gesti okkar í hættu.

Jarðgöng eru annað mikilvægt atriði. Með því að byggja fleiri jarðgöng getum við stýtt vegalengdir, aukið öryggi og bætt samgöngur milli landshluta. Við getum litið til Dana og Færeyinga sem fyrirmynda í þessum efnum. Þar hafa þeir náð frábærum árangri með því að nýta hagkvæmar lausnir í jarðgangagerð. Með því að fylgja þeirra módeli getum við byggt upp öflugt jarðgangakerfi án þess að kostnaður verði of íþyngjandi.

Þurfum að endurhugsa fjármögnun vegakerfisins

En til að þetta verði að veruleika þurfum við að endurhugsa hvernig við fjármögnum uppbyggingu vegakerfisins. Það er sanngjarn að þeir sem nota vegina mest og valda mestu álagi á þá greiði meira til viðhalds og uppbyggingar. Þeir sem keyra stóra flutningabíla ættu að bera hærri kostnað en þeir sem nota litla rafmagnsbíla. Með því að innleiða sanngjarn gjaldtökukerfi getum við tryggt að fjármögnun vegakerfisins sé sjálfbær og réttlát.

Fjölgun ferðamanna hefur einnig áhrif á vegakerfið. Þeir koma hingað til að njóta náttúrunnar og ferðast um landið en setja jafnframt mikla pressu á samgöngukerfið. Við þurfum að taka tillit til þessa og tryggja að ferðamenn taki virkan þátt í að fjármagna uppbyggingu og viðhald vega. Þetta gæti verið gert með veggjöldum eða öðrum leiðum sem tryggja að þeir sem nýta innviði okkar greiði sanngjarn framlag.

Samgöngur eru lífæð samfélagsins

Það er alveg ljóst að við verðum að setja okkur skýr og metnaðarfull markmið til næstu 10–20 ára. Við þurfum að hafa heildstæða áætlun sem tekur mið af þörfum allra landsmanna, óháð búsetu. Þetta krefst samvinnu milli ríkis, sveitarfélaga og einkaaðila. Við þurfum að tryggja að fjármögnun sé til staðar, hvort sem er í gegnum opinbera fjárfestingu, einkafjármögnun eða blöndu beggja.

Samgöngur eru lífæð samfélagsins. Þær tengja fólk saman, gera viðskipti möguleg og stuðla að velferð og lífsgæðum. Með öflugu samgöngukerfi getum við styrkt efnahagslífið, aukið öryggi og bætt lífsgæði fyrir alla. Það er því ekki spurning um hvort, heldur hvenær og hvernig við ætlum að ráðast í þetta verkefni.

Við getum ekki leyft okkur að bíða lengur. Ástand vega landsins er víða óásættanlegt og hættulegt. Það er skylda okkar að tryggja að vegakerfið standist nútímalegar öryggiskröfur og uppfylli þarfar samfélagsins. Með því að ráðast í þetta þjóðaráttak sýnum við framsýni og ábyrgð gagnvart komandi kynslóðum.

Höfundur er þingmaður Pírata.

Vatnshitarar fyrir sumarhús

Ýmsar gerðir af vatnshiturum sem hita vatnið um leið og skrúfað er frá vatninu, spenna 220v til 380v afl 3200w til 24000w. Engin hitakútur lengur. Verð frá kr. 24.812.- til 281.292.-

Varmás
Markholt 2
Mosfellsbæ
sími 566 8144

VELTRON®

Byltingarkennd hitunaraðferð

Veltron infrarauður hitari er byltingarkennd vara fyrir hraða tímabundna hitun.

Veltron DHOE-120 dísel knúinn far infrarauður hitari notar einungis 50W (sambærilegt við ljósaperu) og 2,3 lítra af eldsneyti á dag.

Hitarinn notast eingöngu við rafmagn við uppkveikju, brennara og tölvustýringu.

Margar stærðir til.

AFLVÉLAR

TRAUSTUR SAMSTARFSADILI

Garðabæ | Akureyri | Selfossi
sími 480-0000 | www.aflvelar.is

Lífraent
hreinisvirki!

NÚTÍMA ROTÞRÓ

Fyrir sumarhús, heilsárshús, hótél o.fl.

Yfir 90% hreinsun - hreinsigeta PIA vottuð

3ja þrepa hreinsun - ekkert rafmagn

Engar siturlagnir - fyrirferðarlítill

Mögulegt að breyta í skólphreinsistöð síðar

Þýsk gæði - CE merkt

Stærðir 2-600 persónueiningar

HVAMMSHÓLAR

Skráið smáauglýsingar
á **www.bbl.is**

Leitum samstarfsaðila fyrir landsbyggðarverkefni

Landsbyggðin lifir leitar eftir samstarfi við framfarafélög, þorp, bæjarfélög eða sveitarfélög í verkefni með landsbyggðarkjörnum í Finnlandi, Svíþjóð og Danmörku um hvað þarf til að viðhalda byggðunum og sérstaklega að nýtt fólk geti flutt þangað.

Nú þegar lífið á höfuðborgarsvæðinu snýst um umferðarteppur, óaðlaðandi miðbæ, mengun, hávaða og glæpi, endalaust frístundaskutl og langar vegalengdir, eru margir sem íhuga að flytja út á land og einfalda lífið. En hvað stendur í vegi? Vantar húsnæði? Atvinnu? Nettengingu? Þarf betri samgöngur? Þjónustu? Eru kannski fordómar sem standa í vegi?

Samstarf með bæjum og þorpum á Norðurlöndunum þýðir að þátttakendur geta deilt vandamálum og lausnum. Kannski hafa bæir í Finnlandi lausnir sem henta bæjum á Íslandi.

Með því að nálgast verkefnið ekki út frá fyrir fram ákveðnum hindrunum og að ekkert sé hægt að gera, heldur með opnum huga og hugsa „hvað ef ekkert stæði í vegi“ er hægt að opna fyrir margar fjórar hugmyndir. Verkefnið er hægt að nota til að efla íbúalýðræði og þátttöku íbúa í nærsamfélaginu.

Verkefnið er til þriggja ára og á þeim tíma mun hvert þátttökuland

Guðrún Torfhildur Gísladóttir, Sigríður Svavarsdóttir, Stefánía Gísladóttir, Helga Jóhannsdóttir, Silke Van Broeck, Ómar Ragnarsson og Bjarni Þór Haraldsson. Myndin er tekin á sænska dreifbýlisþinginu sem hópurinn frá Íslandi sótti.

Mynd /Aðsend

skipuleggja málþing eða vinnustofur til að ræða ákveðna þætti sem mest brenna á. Landsbyggðin lifir mun skipuleggja málþingin fyrir Íslands hönd.

Verkefnið miðar að því að gera landsbyggðina að meira aðlaðandi stað til að flytja til og búa á með því að bæta skilyrðin fyrir húsnæði og þjónustu. Þannig verður landsbyggðin að raunhæfum kosti fyrir fleiri. Með fjölgun íbúa er markmiðið að endurvefja staðbundna þjónustu sem kemur öllum til góða. Hér áður fyrr voru mörg framfarafélög úti um

allt land sem tóku málin í eigin hendur og unnu að framfaramálum í nærsamfélaginu. Með nýjum kynslóðum og örari lífsmáta hafa flestöll þessi framfarafélög sofnað. Það er von okkar hjá Landsbyggðin lifi að hægt sé að endurvefja þessi gömlu félög eða stofna ný íbúafélög með þessu verkefni.

Þeir sem hafa áhuga eða vilja frekari upplýsingar vinsamlega hafið samband við undirritaða.

Höfundur er formaður Landsbyggðin lifi.

VALTRA Q-LÍNAN 230-305 hestöfl

NORRÆN HÖNNUN Í HÆSTA GÆDAFLOKKI

AFLVÉL

AGCO Power, unnið með Valtra frá 1951 lengst allra

SKROKKUR

Allar Q-línu dráttarvélar eru smíðaðar í Finnlandi í háum gæðum

ÖKUMANNSHÚS

Háþróuð tækni, frábært jafnvægi næst með loftfjaðrandi framás og húsi

GIRKASSJ

CVT stíglaus gírskipting sérsniðin að Valtra, hönnuð og þróuð af AGCO í Þýskalandi

reddot winner 2023

TRAUSTR SAMSTARFSÁÐILI

Selfossi | Akureyri | Garðabæ
sími 480-0000 | www.aflvelar.is

Byggingarstjóri.

Ertu í byggingarhugleiðingum, eða kominn af stað með framkvæmdir? Tek að mér að vera byggingarstjóri á öllum byggingarstigum og vera tengiliður við byggingarfulltrúa fyrir ykkur. Hafið samband í síma 8523222 eða netfang: asgeirvil@gmail.com

Vinnslutillaga endurskoðunar aðalskipulags Borgarbyggðar 2025-2037

Auglýst eru opin hús vegna vinnslutillögu endurskoðunar aðalskipulags Borgarbyggðar.

Vinnslutillaga endurskoðunar aðalskipulags er í kynningu í skipulagsgátt. Skipulagsstofnunar og af því tilefni stendur Borgarbyggð fyrir opnum húsum þar sem fulltrúar Eflu verkfræðistofu, sveitarstjórn Borgarbyggðar og vinnuhópur endurskoðunar aðalskipulags kynna vinnslutillögu og taka þátt í umræðum varðandi verkefnið.

Opnu húsin verða sem hér segir:

29. okt kl. 20 – 21:30 Opið hús í Lindartungu

31. okt kl. 17 – 18:30 Opið hús í Ráðhúsi Borgarbyggðar

31. okt kl. 20 – 21:30 Opið hús í Þinghamri á Varmalandi

Kaffi og kruðurí - Vonumst til að sjá sem flesta.

Skipulagsfulltrúi Borgarbyggðar

Ársfundur RML

Ársfundur RML verður haldinn á **Hótel Kea á Akureyri**, föstudaginn 1. nóvember. Fundurinn hefst kl 13:30 en boðið er upp á súpu klukkan 13:00

Dagskrá:

- Skýrsla stjórnar
- Kynning á starfsemi RML
- Almennar umræður um málefni félagsins

Áætluð fundarlok um kl. 15:30

Streymt verður frá fundinum en við hvetjum þá bændur sem hafa tækifæri til að mæta á staðinn.

FAGMENNSKA - LIPURÐ – FRAMSÆKNI - SAMVINNA

Ráðgjafarmiðstöð Landbúnaðarins | 516-5000 | rml@rml.is | www.rml.is

Á tiskusýningunni hringdi síminn hjá Önnu Maríu í Hlíð – það er aldrei slegið slöku við.

Það var fjölmenni á markaðnum og mikil gleði bæði hjá gestum og framleiðendum.

Heil vika til eflingar íslenskri sauðfjárrækt

–Ullarvika á Suðurlandi 2024

Þann 5. október síðastliðinn lauk ævintýralegrri viku sem haldin var að frumkvæði kvenna á Suðurlandi og tileinkuð íslensku sauðkindinni með áherslu á ull hennar.

Þetta er í þriðja sinn sem Ullarvika á Suðurlandi er haldin og fjölgaði þeim mikið sem komu gagngert til að vera með á Ullarvikunni og njóta þess sem þar var um að vera. Margir tóku sér frí frá vinnu til að geta verið alla vikuna, fóru á milli staða og tóku þátt í viðburðum, fóru á námskeið eða tylltu sér niður í þrjónakaffihúsinu í góðum félagsskap, ræddu málin, skiptust á uppskriftum og uppbyggilegum ráðum varðandi þrjónaskap og fleira tengt ullarvinnslu. Dagskrá Ullarvikunnar var líka metnaðarfull

Hulda Brynjólfssdóttir

og viðburðir haldnir vítt og breitt um Suðurland, allt frá umhverfi Selfoss austur í Álfhverfi í Skaftafellssýslu.

Kraftur og hugmyndaauði

Það eru fyrst og fremst tveir hópar kvenna sem standa að undirbúningi og viðburðastjórn Ullarvikunnar, en það eru Spunasystur í Rangárvallasýslu og Þingborgarkonur í Árnassýslu. Innan þessara hópa eru konur sem dreifast um Suðurland og eru þær með viðburði heima á búum sínum, en margar þeirra eru bændur og hafa komið upp vinnustofum heima hjá sér, þar sem þær vinna með ull af sínum eigin kindum á fjölbreyttan hátt. Tvisvar yfir vikuna opnuðu þær vinnustofur sínar og buðu gestum heim til að sjá hvað þær eru að fást við. Yfir 100 manns heimsóttu vinnustofurnar á þessum dögum og höfðu gestir á orði að þarna væri mikill kraftur, mikil hugmyndaauði og mikið listfengi að finna og þekkingin mikil.

Þá voru haldnar sýningar á munum unnum úr sauðfjárafurðum þar sem ullina bar hæst og mátti sjá glæsileg sjöl og þrjónaðar flikur úr íslensku ull. Má þar helst nefna glæsilega sýningu Bergrósar Kjartansdóttur, en hún sýndi sjöl úr bók sinni Sjálaseiður. Sjá mátti húsgögn bólstruð með sauðagærum, bæði nýlega bólstruð af Spunasystur sjálfum og einnig hinn fræga Sindrastól, sem var tiskustóllinn um og upp úr miðri síðustu öld og er tímalaus klassík.

Námskeið og fróðleikur

Innlendir og erlendir reyndir kennarar í ullarvinnslu og þrjónaskap voru fengnir til að halda námskeið. Uppselt var á mörg námskeiðin, enda voru þau fjölbreytt og fræðandi og hentuðu bæði byrjendum og þeim sem hafa meiri reynslu.

Fyrir hátt í 100 manns fluttu sérfróðir einstaklingar fyrirlestra og svöruðu hvenær sem var og hvar

Kathy Sparks bregður á leik á námskeiði í spuna.

sem var fjölmörgum spurningum gesta Ullarvikunnar og upplýstu þá um gæði íslenskrar ullar og hvað má gera úr henni og miðluðu þannig þekkingu sinni. Bæði Spunasystur og Þingborgarkonur eru fróðar um ullarvinnslu og hægt að fræðast af þeim um margt sem tengist sauðfé og ull og leiðist þeim ekki að tala um þetta áhugamál sitt sem sumar hafa gert að atvinnu sinni. Þeirra helsta áhugamál er að auka veg og virðingu fyrir íslensku sauðkindinni og afurðum hennar og efla með því sauðfjárrækt á Íslandi. Með Ullarviku á Suðurlandi tókst þeim að sameina fólk úr ólíkum heimshornum og kynna sauðkindina betur fyrir þeim.

Vikunni lauk með markaðsdegi þar sem hátt í 800 manns mættu og áttu góðan dag. Þar var hægt að kaupa vandaðar vörur beint af framleiðendum, en einnig sjá sýningar, fylgjast með keppni í að spinna og þrjóna flik úr óunninni ull, setjast niður og þrjóna með öðrum gestum hátíðarinnar og fá sér kaffi og með í hjá kvenfélaginu í Flóahreppi. Hápunktur markaðarins var síðan tiskusýning þar sem sýndar voru flikur sem aðstandendur Ullarvikunnar hafa hannað og þrjónað eða útbúið með öðrum hætti.

Allt fléttaðist þetta saman í eina stóra heild sem rammaði inn þessa merkilegu skepnu sem sauðkindin

er og sannfærði gesti Ullarvikunnar um að íslenska sauðkindin hefur svo miklu fleiri möguleika en að framleiða bara kjöt og takmarkalausa virðingu megi bera fyrir henni.

Ullarvika á Suðurlandi 2024 þakkar fyrir sig og þeim fjölmörgu gestum sem mættu á viðburði hennar. Jafnframt þökkum við þeim sem komu að þessum mikilvæga menningarviðburði á Suðurlandi með stuðningi og styrkjum, en það voru meðal annars Uppbyggingarsjóður Suðurlands, Landsvirkjun, MS, Ullarverslunin í Þingborg, Nonna- og Brynjúhúsi í Álfhverfi, Skinnhúfa, Uppsuni og Feldfjárnætur og kunnung við þeim bestu þakkir fyrir stuðninginn. Ekki síst þökkum við okkur sjálfum; Spunasystur og Þingborgarkonur, fyrir að standa að eins merkilegum viðburði og Ullarvika á Suðurlandi er og fjölskyldum okkar fyrir að snúast í þessu með okkur og styðja við framtakið með þolinmæði og hvatningarorðum.

Næsta Ullarvika á Suðurlandi mun fara fram haustið 2026. Við erum strax farin að hlakka til og eigum von á að stöðugt stækkandi Ullarvika muni laða að enn fleiri þátttakendum og viðburði um allt Suðurland.

Höfundur er eigandi og framkvæmdastjóri Uppspuna og ein af stjórnarmeðlimum Ullarvikunnar.

FRAMKVÆMDASÝSLAN - RÍKISEIGNIR

fh. Ríkissjóðs, auglýsir til sölu og óskar eftir tilboðum í jörðina: FLATEY 2 og 3 HORNARFIRÐI.

Landnúmer: 160088, með fastanúmer: 2181533.

Heildarstærð Flateyjar 2 og 3 er 58,9 ha.

þar af er ræktað land 26,5 ha.

Jörðin stendur á skilgreindu landbúnaðarsvæði samkvæmt aðalskipulagi Sveitarfélagsins Hornafjarðar.

Jörðin skiptist í ræktað land, beitiland, mela, móa, þúfur, mýrlendi og blautlendi. Á jörðinni eru tún sem hafa verið ræst fram. Ræktað land virðist ekki vera nytjað.

Kvöð er um aðgengi eftir vegi sem liggur í gegnum jörðina. Vegurinn liggur að Flatey 1 og Flatey 2 og 3 niður í fjöru. Aðkoma er að jörðinni frá þjóðvegi 1 og ekið niður að jörðinni um malarveg á mótis við gatnamót að bænum Flatey.

Enginn húsakostur er á jörðinni og ekki gildandi deiliskipulag á svæðinu sem jörðin er á og byggingarleyfi liggja ekki fyrir.

Landamerkjalyking liggur fyrir sjá skjöl með þinglýsingarnúmeri: 447-H-000593/2021 og 447-H-000416/2023.

Sjá einnig loftmynd, matsvottorð HMS dagss. 12.8.2024, með landamerkingu sem er fylgiskjal söluþinglits þessa.

Upplýsingar um jarðirnar og loftmynd eru sýnilegar á fasteignavefnum mbl. og Vísis.

Jörðin er merkt E á mynd. Flatey 2 - lóð, með landnúmeri 219834 fylgir ekki með sölu jarðarinnar.

FSRE

Þessi hressa fjölskylda lifgaði upp á tiskusýninguna með alls konar sprelli.

Efsta kollotta gimbrin kom frá Teigi, nr. 670. Hún var með 42 mm bakvöðva og 19,0 fyrir læri. Í hana heldur Tómas Jensson frá Teigi.

Efsti kollótti hrúturinn kom frá Sólvöllum, nr. 4060. Hann var með 38 mm bakvöðva og 19,0 fyrir læri. Í hann heldur ræktandinn og eigandinn; Hanna Valdís Guðjónsdóttir.

Rangárvallasýsla:

Dagur sauðkindarinnar

Þann 12. október síðastliðinn var dagur sauðkindarinnar í Rangárvallasýslu haldinn hátíðlegur.

Fjöldi fólks kom saman í Rangárhöllinni við Helli með lömb til að láta dæma þau og meta og raða til verðlauna. Mikið var af glæsilegum gripum á sýningunni og einkunnir eftir því háar.

Keppt var um bestu kollóttu gimbrina og bestu

hyrndu gimbrina, besta kollotta hrútin og besta hyrnda hrútin og síðan völdu áhorfendur litfegursta lamb sýningarinnar. Veitt voru verðlaun fyrir bestu fimm vetra ær, besta veturgamla hrút og ræktunarbú ársins 2023 og voru flest verðlaunin málaðir plattar eftir Gunnhildi Jónsdóttur, en nokkrir þeirra eru farandgripir.

/hb

Efsta hyrnda gimbrin kom einnig frá Teigi, nr. 767. Hún var með 43 mm bakvöðva og 20,0 fyrir læri. Tómas heldur í gimbrina, en á verðlaununum heldur Jens Heiðar Guðnason frá Teigi.

Efsti hyrndi hrúturinn kom frá Hreiðri, nr. 4267. Hann var með 44 mm bakvöðva og 19,5 fyrir læri. Hjalti Sigurðsson, ræktandi og eigandi, heldur í hrútin.

Lífræn hreinsistöð

Fyrirferðarlítill með 25 ára ábyrgð
Engin rotþró eða hefðbundin siturlögn
Margar stærðir í boði
Tæming seyru á 3 - 5 ára fresti

IDNVER

Tunguhálsi 10 - 110 Reykjavík
Sími 517 2220 - petur@idnver.is

WPL
Diamond

Audi e-tron Gt

Árgæð 2022

Akstur: 9.000km

Einstakt verð:

12.990.000kr

S:6900337

Endurmenntun
Landbúnaðarháskóla Íslands

NBÍ

RÉTTINDANÁM FYRIR FRJÓTÆKNA

Endurmenntun Landbúnaðarháskóla Íslands og Nautastöð BÍ verða með bóklegt nám fyrir frjótækna. Námið er metið til tveggja framhaldsskólaeininga og fjöldi sérfræðinga koma að kennslunni.

Námið er einkum ætlað búfræðingum.

Staður: Stóra-Ármót í Flóa
Tími: 4. - 8. nóvember 2024

Skráning og allar nánari upplýsingar á vef okkar:
endurmenntun.lbhi.is/frjotaeknar

endurmenntun.lbhi.is | 433 5000 | endurmenntun@lbhi.is

**TÖKUM AÐ OKKUR VERKEFNI
OG VINNUM ÚR ÞEIM
LAUSNIR**

VHE

VHE • Melabraut 27 Hafnarfjörður • Hraun 5 Reyðarfirði
Sími 843 8804 • Fax 575 9701 • www.vhe.is • sala@vhe.is

Mikið safn ljósmynda er til frá sýningum í gegnum árin. Frá vinstri, efst: Leikendur í Bangsimon í búningsherberginu árið 2005, Gosi á sviði árið 1992, leikhópur Skáld-Rósu, 1980. Svo kemur atriði úr Þremur skálkum árið 1973 og Dýrið og Blíða árið 2023. Í þriðju röð; Hús Hillebrandts, 1997, Atómstöðin 1944 og að lokum frá leiksýningunni Ísjakinn árið 1975. Hluti safnsins verður til sýnis á afmælinu.

Leikfélag Blönduóss:

Húllumhæ á áttræðisafmælinu

Árið 1944 var Leikfélag Blönduóss formlega stofnað og starfaði nánast óslitið fram að aldamótum og sýningar settar upp með jöfnu millibili.

Nú, 2024, fagnar það áttatíu ára afmæli sínu og er ætlunin að halda veislu þann 2. nóvember næstkomandi í félagsheimilinu á Blönduósi sem hefur hýst leikfélagið um árabil.

Blómlegt leikstarf einkenndi Blönduós fyrr á tímum og áhugavert er að segja frá því að árið 1897 var fyrsta leiksýningin sett upp þar í bæ. Bar sú heitið „Kómédia“, og voru flytjendur liðsmenn „Leikfímifélags Blönduóss“. Í samtali við Evu Guðbjartsdóttur formann kemur fram að hana langi að endurverkja þennan kraft samfélagsins, en í fyrra var fjölskyldusýningin Dýrið og Blíða á fjölonum, sú fyrsta í níu ár.

„Lengi vel var frumsýnt annað hvert ár, þá í kringum páskana eða sumardaginn fyrsta, en síðastliðin ár hefur því miður dregið úr virkni félagsins. Gaman væri að fjölga meðlimum leikfélagsins svo og fólki sem hefur áhuga á að vinna bak við tjöldin – allir sem áhuga hafa eru því hér með boðnir velkomnir.“

Eva segir að þó ekki séu sýningar ár hvert sé ýmislegt brasað. Nú á næstu mánuðum er í bígerð að setja upp hæfileikakeppni, North-West got Talent, sem verður byggð á hinum vinsælu þáttum Britain's got Talent og fleiri slíkum. Íbúar Norðvesturlands mega því fara að hlakka til eða jafnvel undirbúa atriði.

Mikill undirbúningur er vegna stórafmælisins enda ýmislegt skemmtilegt í gangi og svo auðvitað kaffi og afmælisterta í boði. /sp

Nýrri og mikilvægri gjöf fagnað: F.v. Elínborg Sigurðardóttir, Guðrún Þórðardóttir, Dagmar Elín Sigurðardóttir, Björk Steindórsdóttir, Linda B. Sværrisdóttir, Þórný Jóhannsdóttir, Jenný Jóakimsdóttir og Ágústa Magnúsdóttir. Mynd / KÍ

Heilbrigðismál:

Framfaraskref fyrir barnshafandi konur

Kvenfélagasamband Íslands hefur gefið heilbrigðisþjónustunni nýjan hugbúnað.

Hugbúnaðurinn rafvæðir sjúkraskrárgögn sem tengjast fósturhjártsláttarritum og sónarniðurstöðum og vistar miðlægt.

Gjöf til allra kvenna á Íslandi nefnist verkefni Kvenfélagasambandsins sem staðið hefur frá árinu 2020 í formi fjársöfnunar og þróunarvinnu.

Um er að ræða hugbúnað sem rafvæðir sjúkraskrárgögn tengd fósturhjártsláttarritum og sónarniðurstöðum og vistar þau miðlægt. Einn meginkosta þessa er að þetta getur komið í veg fyrir að konur séu sendar um langan veg til frekari skoðunar. Niðurstöður eru á rafrænu formi og hægt að nálgast þær og skoða á öðrum stöðum þar sem meiri sérhæfing er til staðar.

Konur gefa konum

Um 30 milljónir króna söfnuðust. Stærsti hluti framlaga í söfnunina kom beint frá kvenfélögunum víða um land. Einnig studdu fjölmörg fyrirtæki og almenningur söfnunina með beinum framlögum.

Fósturhjártsláttarrit er hægt að sjá í rauntíma og fá þar með eftir öruggum leiðum faglegt álit frá herra þjónustustigi, eins og t.d. Landspítala háskólasjúkrahúsi eða Sjúkrahúsinu á Akureyri. Ekki þarf lengur að prenta út ritin og fleiri geta séð ritin en bara sá aðili sem er inni á fæðingarstofnunni þegar konur eru í fæðingu, eða að sinna eftirliti með fósturinu á meðgöngu vegna einhverra áhættuþátta tengdum meðgöngunni.

Sett upp hjá öllum fæðingarstöðum landsins

Hugbúnaðurinn verður settur upp hjá Landspítala háskólasjúkrahúsi, á Akranesi, Ísafirði, í Neskaupstað, Vestmannaeyjum, Keflavík, á Selfossi og Sjúkrahúsinu á Akureyri. Innleiðing hugbúnaðarins nær fram á næsta ár.

Innleiðing á verkefninu var stýrt af starfshóp og var samstarf nokkurra stofnana og aðila: Kvenfélagasambands Íslands, Landspítala, Embættis landlæknis,

Félags ljósmæðra og fæðingarstaða á landsbyggðinni. Ákveðið var að velja Heilbrigðisstofnun Vesturlands á Akranesi sem tilraunastað fyrir verkefnið og þar lauk innleiðingu og var opnað á kerfið í sumar.

Allir fæðingarstaðir landsins eru nú tilbúnir að taka við tengingum kerfisins við Landspítalann.

Þær innleiðingar og tengingar eru komnar í tímalínu sem unnið verður eftir í samvinnu við fæðingarstaði landsins, tæknisvið Landspítalans og seljendur hugbúnaðarins, Medexa.

Gríðarlegt öryggisatriði

Björk Steindórsdóttir, yfirljósmóðir á Heilbrigðisstofnun Suðurlands, tók formlega á móti gjöfinni. Hún hefur stýrt innleiðingu og öllum samskiptum við fæðingarstaði og verið faglegur sérfræðingur í innleiðingu á verkefninu.

Björk sagði sérstaklega ánægjulegt að taka á móti svo stórra og höfðinglegri gjöf sem konur í landinu væru að gefa konum landsins og fjölskyldum. Gjöfin yki bæði gæði og öryggi skráninga og vistunar fósturhjártsláttarrita og niðurstaðna úr ómskoðunum sem bætti tvímælalaust heilsuvernd kvenna um allt land.

„Það að hafa sjúkraskrárgögn vistuð miðlægt er gríðarlega mikið öryggisatriði fyrir konur í meðgöngu og fæðingu. Með því móti er alltaf hægt að nálgast mikilvægar upplýsingar hvar sem er og einnig eru þær vistaðar með ábyrgum og löglegum hætti. Hægt er að meta gögn hvenær sem er, í rauntíma og milli skoðana og þessi gögn fylgja meðgönguskrá konunnar hvar sem hún býr,“ sagði Björk og bætti við að það hefði verið kjarkað og áráðið af konum í Kvenfélagasambandi Íslands að fara í svona mikla og flókna gjöf sem hefur í raun stækkað margfalt með tímanum. Þær hefðu hugsað að þessi hugbúnaður þyrfti að nýtast öllum konum landsins, ekki bara þjónustuþegum Landspítalans.

„Ljósmæður og læknar sem vinna úti á landi bíða af mikilli tilhlökkun og gleði eftir að tengjast kerfinu,“ sagði Björk. /sá

LÆTUR ÞÚ VERKIN TALA?

Bændasamtök Íslands leita að öflugum einstaklingi til að leiða spennandi nýsköpunarverkefni á sviði sjálfbærni og hringrásarhagkerfis.

Helstu verkefni:

- Stýra og leiða verkefni tengdum Terraforming Life
 - Samskipti og samþætting milli innri og ytra hagaðila
 - Kynningarmál og viðburðahald
 - Stefnumótun, áætlanagerð og markaðsgreining
- Önnur verkefni tengd starfsemi Bændasamtakanna

Menntunar- og hæfniskröfur:

- Menntun sem nýtist í starfi: t.d. verkefnastjórnun, samskiptamál, viðskiptafræði, opinber stjórnsýsla
- Mjög góð hæfni í íslensku og ensku, bæði í ræðu og riti
- Mjög góð hæfni til að starfa í teymi og lipurð í mannlegum samskiptum og tengslamyndun
- Sjálfstæði, sjálfstraust og frumkvæði í vinnubrögðum
- Skipulagshæfni og reynsla af greiningum og áætlanagerð
- Sterkir forystuhæfileikar

Umsóknarfrestur: 3. nóvember

Umsókn skal fylgja ferilskrá og kynningarbréf þar sem umsækjandi gerir grein fyrir ástæðu umsóknar og hæfni til að gegna starfinu.

Nánari upplýsingar veitir Margrét Ágústa Sigurðardóttir framkvæmdastjóri Bændasamtaka Íslands á margret@bondi.is

Umsóknir berist á alfred.is

Skráðu smáauglýsingar
á www.bbl.is

„... smalin er alkominn heim“

Orðsins list kemur að þessu sinni frá Stephan G. Stephanssyni.

Hann fæddist árið 1853 á Kirkjuhóli í Skagafirði og hlaut nafnið Stefán Guðmundur Guðmundsson. Til fimmtán ára aldurs bjó hann í Skagafirði en flutti þá í Þingeyjarsýslu þar sem hann vann fyrir sér í vinnuþensku uns fjölskyldan flutti til Vesturheims árið 1873.

Hann ólst upp í fátækt og átti ekki kost á skólamenntun sökum bágra kjara en varð síðar vel menntur af eigin rammleik.

Fyrstu fimm árin vestra bjó Stefán í Wisconsin í BNA, þar næst að Görðum í N-Dakóta og var þar í áratug. Loks flutti hann til Alberta-fylkis í Kanada þar sem hann bjó alla daga síðan. Hann kvæntist Helgu Sigríði Jónsdóttur laust fyrir 1880 og varð þeim átta barna auðið, þar af komust sex upp.

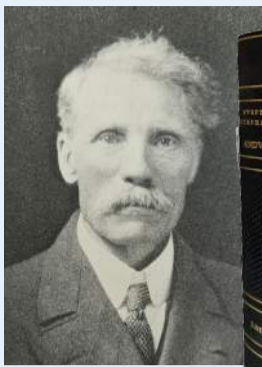
Stefán starfaði í byrjun við skógarhögg og járnbrautalagningu en um fertugt einbeitti hann sér að búskap. Land nam hann þrisvar sem bóndi og þótti vel af sér vikið enda fór mestur tími hans í bústritið. Hann breytti nafni sínu til hægðarauka á enska tungu.

Fyrsta ljóðakver Stefáns kom út árið 1894 og í kjölfarið komu frá honum margar ljóðabækur, flestar gefnar út í Reykjavík. Meginverk hans verður að teljast Andvökur I-VI sem út kom á árunum 1909–1938. Andvökur draga nafn sitt af því að Klettafjallaskáldið, eins og Stefán er oft nefndur, átti erfitt með svefn í Vesturheimi og flest ljóð hans því samin á nóttunni.

Hann orti gjarnan ádeilukvæði og tók þá málstað lítilmagnans gegn auðvaldi og ógnarstjórn, stríði og kirkjuvaldi. Einnig skrifaði hann fögur ættjarðarljóð, innblásin af söknudi og rómantik, auk þess sem andi Íslendingasagna var honum aldrei fjarri í skáldskapnum.

Stefáns kom aðeins einu sinni upp til Íslands aftur, árið 1917, og fór þá hringferð um landið.

Hús Stefáns og Helgu í Alberta stendur enn á heimilisjörð fjölskyldunnar, skammt frá þorpinu Markerville. Húsið (Stephansson House) hefur verið

Stephan G. Stephansson.

gert upp og í dag er það sögustaður á vegum Albertafylkis (Alberta Provincial Historic Site). Á sumrin (maí-ágúst) er það opið almenningi.

Stefán lést árið 1927. /sá

Smalavísa

*Hann fæddist við jötu, hann föstruðu krær,
og fjárhúsin voru hans uppeldis-bær,
en þó urðu smalanum kynnin sín kær
sem keisarahöllin mun þér.*

*Því það skaltu vita, þó veran sé þröng
í vistinni þeirri, er fjárgatan löng
um hálandið: frjálsræðið, sólskin og söng,
sem sumargjöf smalanna er!*

*Því það skiptir engu, þó átt hafir stríð
við örðugar brekkur, við þokur og hrið,
því heiðrikjan indæl og útsýnin við
var engum svo fagnaðarkær.
Því smalinn á dalinn sinn, fjörur og fjöll,
allt fagrablik dagsins af brún o'n á völlum –
og hjórt eins og vinfengi er eignin hans öll,
sem unnustu dálát hver bær.*

*Hann gekk yfir tinda, en hjallana hann
í hliðinni miðri sér þekkasta fann,
því þar skín í ljósmáli allt, sem hann ann:
hans eigið og sveitin hans við.
Og hugsana ljósbreiður liða þar hjá
sem lagósiðar hjarðir um fjallaskörð há,
og dátt óma ljóðin frá löngun og þrá
sem lóukvök neðan úr hlið.
Hann hefur svo glaðvera einveru átt.
Hann óskar þess stundum – en hugsar það lágt,
því lítil er óskinn að hrópa hana hátt
um hérað og fjallanna geim –:
„Þú hlið varst mér ljúfust! Er leiðin mín þver,
ég leifa vil síðasta byrgið mitt hér,
því hér hef ég smíðað svo smátt sem það er –
og smalinn er alkominn heim.“*

Ort 1903, Andvökur, 1. bindi, bls. 258–9, Bókaiútgáfa Menningarsjóðs útg. 1953.

Sérstær þjónusta
að þínum þörfum

ALLT

FASTEIGNASALA

Kristinn Sigurbjörnsson
Löggiltur fasteignasali og byggingafræðingur.
Sími: 560-5502
Netfang: kristinn@allt.is

Páll Þorbjörnsson
Löggiltur fasteignasali og fiskeldisfræðingur.
Sími: 560-5501
Netfang: pall@allt.is

FlowCon
International

Sjálfstæð flæðistýring óháð þrýstingi

Forstilltir
flæðilokar
- (Strenglokar)

Valið flæði
- óháð breytilegum
þrýstingi

NÝTT
HJÁ LOFT&RAFTÆKI

Skannaðu OR kóðan,
skoðuðu nánar upplýsingar
og myndband um flæðilokana:

LOFT&RAFTÆKI
Hjallabrekku 1 | Dalbrekkumegin | 200 Kópavogi | Sí: 5643000 | www.loft.is

Bókaðu dekkjaskiptin tímanlega í vetur

KLETTUR

REYKJAVÍK • GARDABÆR • HAFNARFJÖRÐUR — 590 5100 — klettur.is

AK GEYMSLUR

Nýtt og glæsilegt geymsluhúsnæði
Að Týsnesi 12, Akureyri
Með yfir 100 geymslum

AK Geymslur
www.akgeymslur.is

AK GEYMSLUR | STRANDGÖTU 31 | 600 AKUREYRI | SÍMI 866-2696
geyma@akgeymslur.is | www.akgeymslur.is

Þau Guðbjörg Elin Heiðarsdóttir og Björgvin Einarsson taka á móti gestum matsölunnar með brosi á vör.

Þjónstumiðstöð þar sem sjálfbærni er höfð að leiðarljósi og íslenskur menningararfur sem innblástur hönnunar. Til vinstri má sjá dæmi um upplýsingaskjái sem koma ferðalöngum að góðum notum. Myndir / sp

MEIRAÞRÓF
Fjarðarkennsla
NÆSTA NÁMSKEIÐ 31. OKTÓBER

NÆSTU NÁMSKEIÐ
 31. október '25
 9. Jan '25
 13. feb '25

Verkleg kennsla í Reykjavík, Akureyri og Sauðárkróki

Upplýsingar og skráning
 inn á www.aktu.is

AKTÚ
 ÖKUSKÓLI
 Ökuskóli allra landsmanna

Hvolsvöllur:

Samvinna fremur en samkeppni

Rétt neðan við afleggjara Landeyjahafnarvegjar stendur reisulegt hús með gömlu íslensku yfirbragði, nefnt Laufey Welcome Center. Er það eitt nokkurra en eigendur fyrirtækisins áætla að bjóða upp á áningarstaði víða um landið.

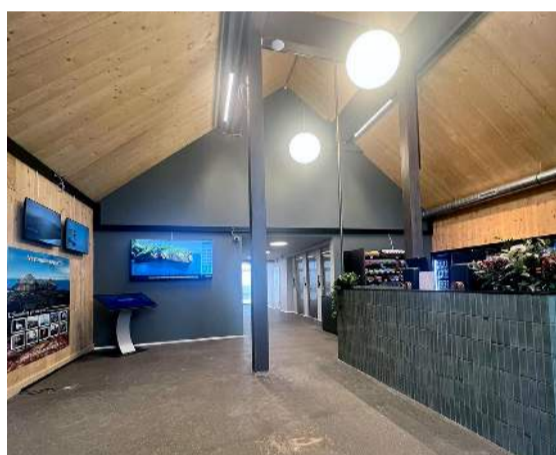
Þar innan er hátt til lofts og vítt til veggja, gólfsíðir gluggar og auðvitað matsölustaður þar sem þau Guðbjörg Elin Heiðarsdóttir og Björgvin Einarsson standa vaktina.

„Dymar opnuðust hérna seint í sumar, þannig að margir hafa notið góðs af síðustu vikur.“ segja þau og benda á að hér geti fólk á ferðinni áð, fengið sér kaffisopa og með því áður en haldið er lengra. Aðspurð segja þau bollann réttum megin við fimmhundraðkallinn og ljómandi góðan.

Stefnt er að því að hafa opið öðrum megin í húsinu allan sólarhringinn svo atvinnubílstjórar eða aðrir ferðalangar geti rétt úr sér, nýtt sér salerni og fengið sér hressingu. Sjálfsafgreiðsla verður í boði síðla nætur, hægt verður að fá sér ýmis drykkjarkjöng og meðlæti en þeir sem sjái fyrir sér að vera með ólæti ættu að hugsa sig tvisvar um því bæði öryggismyndavélar og hitaskynjarar séu á staðnum.

Upplýsingaskjái er að finna í húsinu með íslensku fræðsluefni, salerni af bestu gerð, m.a. útbúin með leiðbeiningum fyrir blinda í talmáli og blindraletri. Einnig geta eigendur rafbílanna prísáð sig sæla því fyrir utan bygginguna má finna rafhleðslustöðvar.

Fram kemur í upplýsingum frá fyrirtækinu að stefnt sé að því að bjóða framleiðendum og handverksfólki í nágrenninu að selja og eða kynna vörur sínar sem þá munu ekki vera í samkeppni við rótgróna þjónustuaðila. „Við viljum samvinna fremur en samkeppni.“

Það er hátt til lofts og nægt rými til athafna. Bak við vegginn má finna sjálfisala með ýmiss konar hressingu.

Vefsíða þeirra sýnir m.a. kort þar sem áætlaðar hafa verið staðsetningar svipaðra móttökustöðva sem efla eiga þjónustu nærumhverfis og ferðafólks með verndun náttúruauðlinda í fyrirrúmi.

Guðbjörg og Björgvin eru ánægð með þessa þróun og segja ferðamannastrauminn jafnan og þéttan, bæði íslenskan og erlendan. Nokkuð sé um að fólk á leið til Vestmannaeyja staldri við og fái sér hressingu áður en lagt er úr Landeyjahöfn, enda ekki úr vegi að heimsækja þennan afbragðs áningarstað. /sp

JOBMAN

Frábærar vörur frá Jobman!
 Durability at work since 1975

Synleikavesti og regnsett, tilvalið fyrir smalamennskuna! Sendingarkostnaður innifalinn í verði.

Við leggjum áherslu á góða þjónustu við landsbyggðina.

Verð: 1.854 kr. Verð: 15.872 kr.

KH VINNUFÓT
 Nethylur 3, 110 Reykjavík khvinnufot.is

MITSUBISHI ELECTRIC
 Changes for the Better

- Loft í loft
- Loft í vatn
- Vatn í vatn

Varmadælar
Vörukaup ehf

516-2600
 vorukaup@vorukaup.is

VÖRUKAUP

TOYO TIRES

Öryggi allan hringinn á Toyo harðskeljadekkjum

Birt með fyrirvara um mynd- og textabreytingar.

Bókaðu tíma og skoðu dekkjaúrvalið á nesdekk.is

NESDEKK
 nesdekk.is / 561 4200

Flytjum inn (og getum reist) iðnaðarhús af öllum stærðum og gerðum.

Upplýsingar á vegr.is og í síma 898-5463

VÆLSMÍÐJA GRUNDRÁFJÁRÐAR

G.RUN
NETAGERÐ

Vélabásinn:

Sparneytinn sjö manna jepplingur

– Prufuakstur á Kia Sorento

Ástvaldur Lárusson

astvaldur@bondi.is

Bændablaðið fékk til prufu Kia Sorento Plug-in Hybrid. Hér er á ferðinni stór sjö manna jeppi sem hefur nýlega farið í gegnum ærlega andlitslyftingu.

Áð framan er Sorento mjög ferskur og hélt undirritaður fyrst að um splunkunýjan bíl væri að ræða. Um leið og horft er á ökutækid frá hlið sést að þetta er í grunninn sami bíll og hefur verið á markaði í nokkur ár. Kia er á algjöru flugi þegar kemur að hönnun og hefur þeim tekist að gera smekklegan bíl enn betri. Jepplingurinn er kraftalegur á að líta þó svo að þetta sé enginn fjallajeppi.

Framljósir eru lárétt ljósbrönd og kemur ein rönd niður í vinkel fyrir miðju. Þar liggja fjórir ledferningar samsíða. Grillid er með sama grunnformi og á öllum Kia-bílum undanfarinn áratug en afar stórt að þessu sinni. Afturendinn er keimlíkur Sorento síðan fyrir andlitslyftingu, en Kia hefur hressst aðeins upp á afturljósir.

Hefðbundin innrétting

Innréttingin er öll mjög nútímaleg á að líta en útfærslan er mjög hefðbundin. Það er greinilegt að dýrustu efnin hafa ekki verið notuð, en allt lítur þetta vel út og er ágætlega þægilegt í viðkomu. Hér eru alls konar takkar á víð og dreif og er gírinn valinn með snúningsrofa á miðjustokknum. Þar fyrir aftan eru hnappar til að velja akstursstillingar sem eru allt frá því að vera sérhæfðar fyrir sparakstur yfir í að bjóða upp á betri torfærueiginleika. Enn aftur á miðjustokknum eru takkar fyrir meðal annars hita í stýrinu, handbremsu og til að virkja 360 gráðu myndavélarnar.

Fremst í miðjustokknum er bakki til að leggja farsíma í þráðlausa hleðslu. Þar fyrir aftan eru tveir glasahaldarar og undir armpúðanum er lokað hólf. Hanskahólfid er rúmgott og fódrað að innan. Hurðavasarnir eru prýðilegir.

Stýrið er með ágætis áklæði en undirritaður var ekki alveg sáttur við skarpar brúnir sem eru á plastinu sem notað er í neðstu pílarana. Í efri rimlunum eru sömu takkar og eru í flestum Kia og Hyundai-bílum. Vinstra megin er hægt að stjórna margmiðlun og síma, á meðan að hægra megin er átt við hraðastilli og akstursaðstoð. „Mute“ hnappurinn er í miklu uppáhaldi, en með því að halda honum inni í nokkrar sekúndur slokknar á viðvörunarhljóðinu sem heyrst annars í þegar ekið er yfir hámarkshraða.

Fyrir framan ökumanninn er stór skjár með öllum helstu upplýsingum um aksturinn. Þar við hliðina er snertiskjár af sömu stærð. Stýrikerfið í honum er ágætlega einfalt og er stutt af flýtihnöppum sem eru ögn neðar í innréttingunni. Til að komast að miðstöðinni þarf að breyta áður nefndum flýtihnöppum en þetta tiltekna svæði er samnýtt til tveggja hluta. Eina stundina er annar snúningshnappurinn til þess að hækka í útvarpinu og hina stundina til að auka hitann.

Pláss fyrir sjö

Framsætin eru rafdrifin í þessari útfærslu, ásamt því að vera rúmgóð og nokkuð þægileg eins og er að vænta af stórum jepplingi.

Kia er á algjöru flugi þegar kemur að hönnun. Þessi bíll er í grunninn sá sami og hefur verið á markaði í nokkur ár, en virðist vera splunkunýr ef horft er á hann að framan.

Myndir / ál

Breytingarnar að aftan eru minni.

Öftustu sætin eru nothæf en þröng fyrir fullorðna.

Þrjú fullorðnir komast fyrir í aftursætinum með sóma og fá tveir farþeganna hita í sætin rétt eins og þeir sem sitja fremst. Í afturrúðunum er innbyggt sólskyggni sem fellur eflaust vel í kramið hjá barnafjölskyldum. Aftursætisfarþegarnir fá glasahaldara í hurðaspjöldunum, flöskugeymslu í hurðavösum og tvo glasahaldara í viðbót í armhvílunni.

Í þriðju sætaröðinni er nóg pláss fyrir tvo fullorðna einstaklinga í skamma stund, að því gefnu að önnur sætaröðin hefur verið færð aðeins fram á þar til gerðum sleða. Sætin eru það lág að hnén eru lengst uppi og höfuðplássid nokkuð takmarkað. Til að komast aftast þarf smáþrú og því réttast að hugsa um þriðju sætaröð sem viðbót.

Skottið er risastórt ef þriðja sætaröðin hefur verið felld niður í gólfid. Þá er hægt að leggja aðra sætaröðina niður með hnöppum við skotthlerann sem gerir

geymsluplássið eins og í sendibíl.

Gott grip og mjúk fjöðrun

Til að ræsa bílinn er ýtt á hnappa, rétt eins og í hefðbundnum dísil- eða bensínbílum. Fjöðrunin er ágætlega mjúk og nær bíllinn góðu gripi með fjórhjóladrifinu. Felgurnar eru ekki óhóflega stórar, sem þýðir mýkri fjöðrun og betri hljóðvist. Þessi bíll stendur sig vel í ferðalögum innanbæjar, í langferðum og á grófum malarvegum.

Akstursaðstoðin í þessum bíl er greinilega af eldri kynslóð en til að mynda í Kia EV9 eða Hyundai Ioniq 6. Þó svo að kveikt sé á akreinaaðstoðinni er ekki hægt að láta bílnum eftir stjórnina, því þá fer hann að slaga á milli hvítu línanna. Því ætti helst að hugsa um þetta kerfi sem eitthvað sem grípur inn í frekar en eitthvað sem léttir verulega á akstrinum. Skynvæddi hraðastillirinn virkar hins vegar svo

Innréttingin er nútímaleg og vel útfærð.

Skottið rúmar mikinn farangur.

gott sem fumaust og er notadrjúgur í mikilli umferð.

Að lokum

Eins og áður segir er þetta tengiltvinnbill sem blandar saman 1,6 lítra bensínvél og rafmótor. Saman gefa þessi tvö kerfi 248 hestöfl og á bíllinn að geta keyrt allt að 57 kílómetra á rafhlöðunni. Þetta er hentugt farartæki fyrir þá sem hafa aðgang að hleðslu ýmist heima eða á vinnustað, því hámarkshleðslugetan er 3,3 kílóvött og tekur þrjú tíma og 25 mínútur að fylla tóma rafhlöðu.

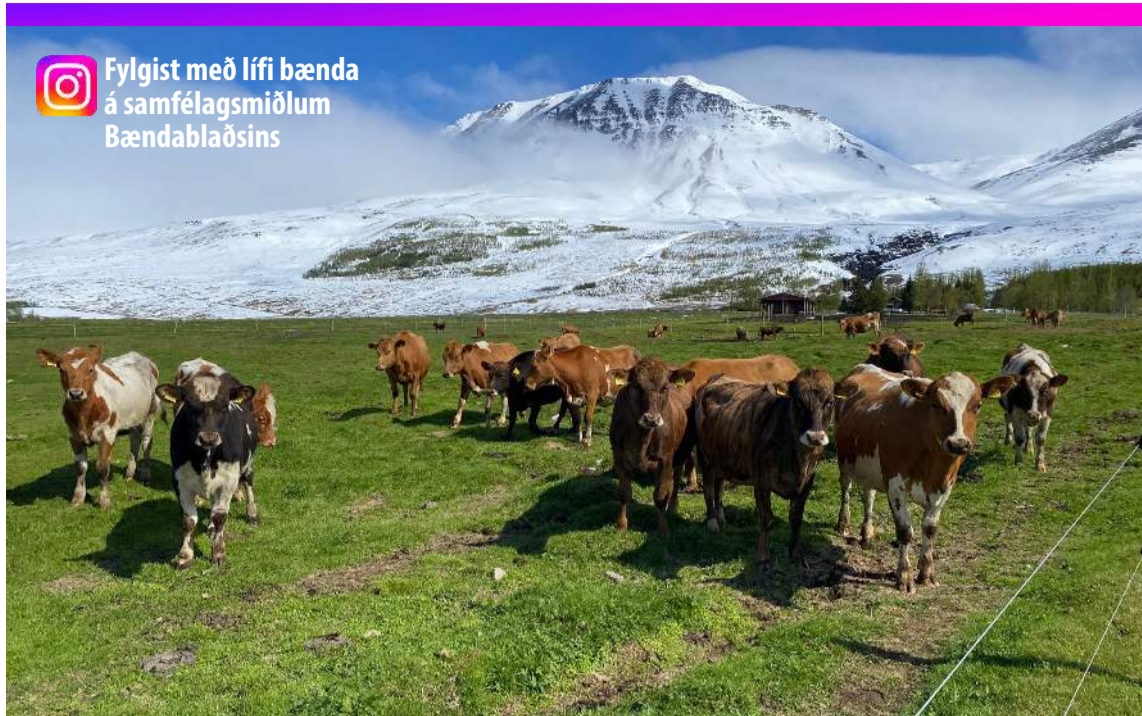
Með straumi á batteríinu er hægt að halda bensínveðslunni mjög í skefjum, en meðaleyðslan stígur ansi hratt þegar rafhlaðan tæmist. Bensínvélin fer í gang í flestum ökuferðum, en hún er notuð til að framkvæma hita fyrir miðstöðina.

Ökumaðurinn verður ekki var við nein þyngsli frá rafhlöðunni, en þyngdarmunurinn á dísilbílum

og tvinnbílum eru ekki nema rúm hundrað kílógrömm. Tengiltvinnbillinn getur dregið allt að 1.010 kílógrömm, á meðan dísilbílurinn ræður við 2.500 kíló.

Ef litið er til alls þess búnaðar sem er í bílnum, hversu vel allt er útfært og hve áreiðanlegir allir bílar frá þessum framleiðanda eru, má segja að Kia Sorento sé á góðu verði. Nýir fjórhjóladrifnir sjö sæta tengiltvinnjepplingar liggja ekki á hverju strái, nema talsvert dýrari.

Helstu mál Sorento eru í millimetrum: Lengd, 4.815; breidd 1.900; hæð 1.700. Sjö manna Kia Sorento Plug-in Hybrid kostar frá 9.790.777 krónum með vsk. í Style útfærslu. Bíllinn í þessum prufuakstri var af Luxury útgáfunni, en þeir bílar kosta 10.490.777 krónur með vsk. Hægt er að fá Premium útfærslu sem kostar einni milljón meira. Nánari upplýsingar fást hjá Öskju, sem er með umboð fyrir Kia á Íslandi.

Hluti nautgripanna fær að vera úti allan ársins hring.

Myndir / Aósendar

Bóndinn: Leigja jörð og rekstur

Nú kynnast lesendur búskapnum á Flugumýri í Blönduhlíð í Skagafirði og geta í kjölfarið fylgst með fjölskyldunni á Instagram-reikningi Bændablaðsins á næstu dögum.

Harpa Ósk Jóhannesdóttir og Helgi Fannar Gestsson tóku jörðina Flugumýri og búrekstur þar á leigu þann 1. ágúst 2023 og stefna að því að vera þar í þrjú ár til viðbótar. Þau eru bæði uppalin í landbúnaði. Harpa Ósk er fædd og uppalin á Herjólfsstöðum í Álftaveri þar sem stundaður er blandaður búskapur með sauðfé, kýr og hross. Helgi Fannar kemur frá Höskuldstöðum í Blönduhlíð þar sem rekið er sauðfjárbú og tanningarstöð.

Hvenær hófu ábuendur búskap og hvers vegna? 1. ágúst 2023. Okkur dreyndi um að spreyta okkur í búskap og ala bömin okkar upp í sveit.

Býli, gerð bú, staðsetning og stærð jarðar? Kúabú í mjólkurframleiðslu á Flugumýri í Blönduhlíð í Skagafirði. Árið 2021 var skipt út tveimur A2 Lely mjaltapjónum og í staðinn komu tveir A5 Lely mjaltapjónar. Kýrnar eru fóðraðar í Weeling 2x15. Uppeldisadstaðan í fjósinu ber ekki nema um 30 gripi svo við erum með gripi úti allt árið um kring (á bilinu 30–40 stk).

Þeir hafa hálmskýli til að liggja í og eru fóðraðir í rúllugrind. Flugumýri á 79 ha af ræktuðu landi en leigir tún til nytja á þrem jörðum sem eru samtals um 32 ha. Úthagi er mikill og skiptur niður í 13 misstór hólf, þrjú af þeim 25 ha eða stærri.

Ábuendur, fjölskyldustærð (og gæludýr)? Helgi Fannar Gestsson, búfræðingur og vélvirki, og Harpa Ósk Jóhannesdóttir, dýralæknir og doktorsnemi við LbhÍ. Börnin okkar eru tvö, þau Ægir Freyr, 5 ára, og Higrún Ída, 9 mánaða. Að auki eigum við tvo Border Collie hunda, þau Ringó og Kötlu.

Fjöldi búfjár? Á Flugumýri eru 84 árskýr, 70 kvígur á öllum aldri og 5 nautkálfar. Að auki eigum við nokkur hross okkur til ánægju og matar (fjöldi hrossa er aldrei gefinn í Skagafirði).

Systkinin Higrún Ída og Ægir Freyr njóta sín vel með dýrunum.

Fjölskyldan á góðri stundu.

Hvers vegna veljið þið þessa búgrein? Vegna þess að okkur bauðst tækifæri til þess að taka reksturinn á leigu svo við ákváðum að slá til. Við vildum sjá hvort þetta væri eitthvað sem okkur myndi hugnast til framtíðar, svona áður en við færum að leita okkur að kúajörð til kaups af einhverri alvöru.

Hvernig gengur hefðbundinn vinnudagur fyrir sig á bænum? Engir dagar eru alveg eins en allir eiga þeir það sameiginlegt að hefjast og enda á mjöltum og eftirliti gripa.

Skemmtilegustu/leiðinlegustu bústörfin? Leiðinlegast er þegar skítaróbótinn stoppar eða þegar aflífa þarf veika eða slasaða gripi. Skemmtilegast er að hleypa gripum út í góðu veðri og föðrun gripa.

Hvað er það jákvæða við að vera bóndi? Að fá að vinna saman að því sem við höfum bæði brennandi áhuga fyrir og sjá árangur þeirrar vinnu. Einnig eru forréttindi að fylgjast með börnunum okkar blómstra í kringum náttúru og dýr.

Hverjar eru áskoranirnar? Að framleiða sem mesta mjólk á sem ódýrasta máta. Þar spila góð hey stóran þátt og þar með einnig áburðargjöf, tíðarfar, verkun og geymsla.

Nú í sumar tókum við af skarið og fórum í stæðuverkun í fyrsta skipti, það var mikið stress og áskorun en einnig mjög gaman.

Hvernig væri hægt að gera búskapinn ykkar hagkvæmari? Uppeldishús fyrir ungvíði væri fjárfesting sem til lengri tíma myndi margborga sig. Eins má lengi gera betur í að auka afurðir eftir hvern grip.

Hvernig sjáið þið landbúnað á Íslandi þróast næstu árin? Það er í sjálfu sér ómögulegt að segja en við erum hjartsýn. Það er margt spennandi í kortunum með tilkomu aukinna ramnsókna og tækniframfara. Þó þarf að gæta sérstaklega að innflutningi matvæla og stjórnvöld þurfa að styðja vel við íslenska bændur.

Eftirminnilegasta atvikið við bústörfin? Ætli það standi ekki upp úr þegar Helgi ákvað í morgunmjöltunum þann 20. janúar sl. að nú væri rétti tíminn til þess að skúra mjólkurhúsgólfið. Á meðan beið Harpa þess að komast á fæðingardeildina á Akureyri og var orðið óþarflega stutt á milli hriða þegar Helgi loksins skilaði sér inn úr morgunverkunum. Allt blessaðist þetta þó – sú stutta tollði í móðurkviði á leiðinni á Akureyri og kom svo heim til að sjá mjólkurhúsgólfið nýskúrað.

Magnús Leópoldsson lögg. fasteignasali

FASTEIGNAMIDSTÖÐIN

Hlíðasmára 17, 201 Kópavogi - Sími: 550 3000 Fax: 550 3001

Áhugaverðar jarðir

JARDIR.IS

fasteignamidstodin@fasteignamidstodin.is • www.fasteignamidstodin.is

OSO

HOT WATER

OSO Hitakútar

Vörukaup ehf

Lausnir fyrir iðnað og heimili

516-2600
www.vorukaup.is
vorukaup@vorukaup.is

VK vorukaup

Vélaskólinn

Talsett Vinnuvélanámskeið á netinu

www.velaskolinn.is

EINSTÖK UPPLIFUN

MF 6S 135-200 HP

EINSTÖK VÉL TIL AFKASTA OG HAGRÆÐINGAR

ÓVIÐJAFNANLEG LIPURÐ

Leiðandi í sínum flokki hvað varðar snúningsradius- aðeins 4,75 m

EINSTÖK UPPSKRIFT HVAD VARDAR AFL Á MÓTI ÞYNGD

Eyðslugrannur en eldsprækur 4,9 Ltr 4 strokka mótör og 500 kg léttari heildarþyngd

STYRKUR MEÐ STÖÐULEIKA

Mikil burðar- og dráttargeta með 2,67m milli öxla

Gagnheiði 35,
Selfossi
Sími 4800080
www.buveðlar.is

HUGARÍÞRÓTTIR

Bryndís og Rosemary

Kunnar briddskempur, Bryndís Þorsteinsdóttir og Rosemary Shaw, eru Íslandsmeistarar kvenna í tvímenni árið 2024.

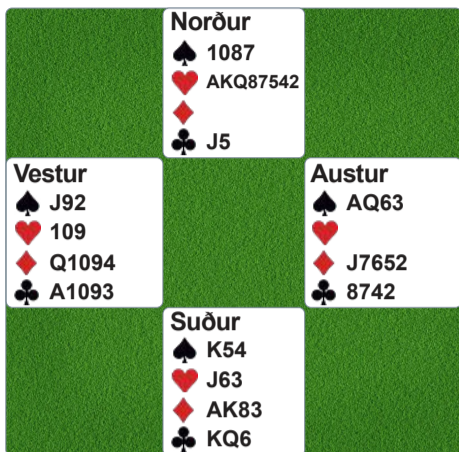
Björn Þorláksson.

Þær stóllur skorðu 56,7 prósent og voru meira en einu og hálfu prósentu hærra en konurnar sem lönðuðu öðru sæti, þær Inda Hrönn Björnsdóttir og Anna Heiða Baldursdóttir. Í þriðja sæti urðu Þorgerður Jónsdóttir og Guðný Guðjónsdóttir.

Mótið fór fram í Síðumúlanum, húsnæði Bridgesambands Íslands, en alls tóku 13 þör þátt. Í spili 75, undir lok mótsins, sást að sumar valkyrnur slógu ekki af í sagnhörkunni eins og vera ber. Svo mikil var löngunin til að vinna slemmu í spilinu sem hér fer á eftir að þrjú þör melduðu sex hjörtu!

Par sem tveir ásar eru úti og ekki eyða í nokkrum lit segir sig sjálf til að sú sem spilar slemmu er dæmd til að gefa út töluna í dálk andstæðinganna, eða hvað?

Samt er málið ekki alveg einfalt. Ef vörnin spilar til dæmis hlutlaus út trompi getur sagnhafi í suður kastað tveimur laufum

í blindum niður í tígul, tekið trompsviningu og unnið sitt spil.

Eitt par sem meldaði 6 hjörtu fór niður á henni eftir að vörnin hafði vit á að nýta ásana tvo í upphafi leiks. Sem getur verið mjög góð hugmynd þegar varist er gegn sumum slemmum! En ekki öllum slemmum. Stundum er óvarlegt að flagga ás í útspilni og sú er ein ástæða þess að brids er dularfullt og skemmtilegt spil. Ólíkar stöður, ólíkar sagnir

Bryndís Þorsteinsdóttir og Rosemary Shaw, Íslandsmeistarar kvenna í tvímenni árið 2024.

og ólíkar hendur kalla á ólíkar aðgerðir – hverju sinni – en þó skyldi hver og ein aðgerð að nokkru leyti mótast af rökvísi hverju sinni. Í samræmi við mismunandi upplýsingar og oftast er ekki eru sagnirnar helsti lykillinn að vel heppnuðu útspili.

Umsjón: Björn Þorláksson, bjornthorlaksson@gmail.com

Erfinginn: Hrafninnna afmælisbarn

Nafn: Hrafninnna Ögmundsdóttir.

Aldur: Á fimm ára afmæli í dag!

Stjörnumerki: Bogmaður.

Búseta: Bý á Kársnesi í Kópavogi.

Skemmtilegast í leikskólanum: Að leika við Maríkó og Berglindi á ærslabelgnum þegar við erum í göngutúr.

Áhugamál: Leika mér í Lego heima.

Tómstundaiðkun: Æfi fimleika og er kannski að byrja í handbolta.

Uppáhaldsdýr: Páfagaukar, einhyrningar og hundar.

Uppáhaldslag: Krumla.

Uppáhaldslitur: Bleikur og grænn.

Uppáhaldsmynd: Minions (Aulinn ég).

Fyrsta minning: Sá fugl og sagði „bíbí borðar ber“.

Skemmtilegasta sem ég hef gert: Leika við vini mína, æfa fimleika og fara í dótavélina í ísbúðinni.

Hvað viltu verða þegar þú verður stór?: Strætóbílstjóri og ísbúðarkona.

Viltu taka þátt? Hafðu samband. sigrunpeters@bondi.is

Kýrbyrjunin eða Cow opening

Í skák eru til mjög margar byrjanir, sem í gegnum tíðina hafa fengið ýmis nöfn. Byrjanir eru oft nefndar í höfuðið á þeim sem fann upp á þeim fyrst og/eða hvers lenskir þeir voru.

Hermann Aðalsteinsson.

Sama gildir um varnir gegn þeim fyrir svartan. Flestir hafa heyrt um Spanska leikinn, Ítalska leikinn eða Skotann. Síkileyjarvörn er líklega þekktust fyrir svartan gegn e4 byrjunum, sem er langalgengasti fyrsti leikur hvíts. Of langt mál væri að telja upp fleiri. En með tilkomu netstreymis og alls konar vídeorásam hafa ýmsir skákmenn farið að prófa ýmislegt nýtt til að koma andstæðingum sínum á óvart og setja síðan inn vídeó t.d. á Youtube. Það þarf stundum miklar „stúðeringar“ til að finna réttu leikina gegn einhverju nýju og framandi. Mjög margar af þessum skrítnu byrjunum ná ekki fótfestu þar sem oft reynist auðvelt að verjast þeim. Bongcloud-byrjunin er dæmi um slíka byrjun.

Fyrir u.þ.b. ári síðan fann sænska skákkanan Anna Cramling, sem er dóttir Piu Cramling sem er sænskur stórmeistari, upp á nýrri byrjun sem er eins (speglun) bæði fyrir hvítan og svartan, sem hún kallar Kýrbyrjunina, eða cow opening. Hvítur missir reyndar frumkvæðið í þessari byrjun þar sem það þarf að færa báða riddarana tvisvar strax í upphafi, en stundum getur það skilað sér vegna þess að andstæðingurinn veit ekki hvaða plön maður er með.

Ég hef sjálfur aldrei teft hana en er vís til með að prófa hana á einhverju skákmóti til að

Upphafsstæðan í Kýrbyrjun.

koma andstæðingnum á óvart, eyða tíma fyrir hann og vonandi knýja fram sigur, þar sem fæstir hafa séð þessa byrjun og vita ekkert hvernig á að bregðast við. Hér fyrir ofan má sjá upphafsstöðu Kýrbyrjunarinnar.

Fyrstu leikirnir eru þeir sömu fyrir hvítan og svartan, e3 eða e6 fyrir svartan. Upphafsstæðan í Kýrbyrjuninni, sem næst fram í 6 leikjum, er eins og á skýringarmyndinni. Venjulega eru e og d peðin einum reit frammar og riddararnir á f3 og c3. Á móti stigalægri skákmönnum getur svona byrjun gefið vel.

Framhaldið ræðst af því hverju svartur leikur næst, eða eftir atvikum hvítur, þar sem frá þessari stöðu hefur ekki verið fundin upp enn þá, mér vitanlega, góður „variantur“ fyrir framhaldið fyrir hvítan né heldur svartan. Ómögulegt er að segja til um hvort Kýrbyrjunin muni ná

Sænska skákkanan Anna Cramling sem fann upp á Kýrbyrjuninni. Mynd / Wikipedia

vinsældum. Það verður tíminn að leiða í ljós.

Þeir sem vilja vita meira um Kýrbyrjunina geta farið inn á Youtube og slegið inn „cow opening Anna Cramling“ í leitarboxið og horft á. Þar fást skýringar á nafngiftinni og ég get lofað ykkur að það er gaman að horfa á það og prófa síðan að tefla þessa byrjun bæði með hvítu og svörtu. Áhugasamir ættu að prófa að tefla Kýrbyrjunina á netinu og sjá hvað gerist.

Ef lesendur Bændablaðsins luma á áhugaverðum skákum geta þeir haft samband.

Umsjón: Hermann Aðalsteinsson, lyngbrekku@simnet.is

SUDOKUÞRAUTIR

Table with 9 columns and 9 rows for a Sudoku puzzle labeled 'Létt'.

Table with 9 columns and 9 rows for a Sudoku puzzle labeled 'Miðlungs'.

Table with 9 columns and 9 rows for a Sudoku puzzle labeled 'Þung'.

Table with 9 columns and 9 rows for a Sudoku puzzle labeled 'Þungst'.

Setja skal inn tölur frá 1-9, í eyðurnar. Sama talan má ekki koma fyrir tvisvar í línu lárétt og lóðrétt og heldur ekki innan hvers reits sem afmarkaður er af sverari línum.

Jesús sagði:

„Ég er ljós í heiminn komið svo að enginn, sem á mig trúir, sé áfram í myrkri.“
Jóh. 12.46

biblian.is

malningoghusavidhald.is

Málning og húsaveiðhald ehf.

Málarar, múrarar og smiðir geta bætt á sig verkum hvar sem er á landinu.

Spórtlun, málning, múr, smíði, þakskipti, innanhússfrágangur.

Tökum einnig að okkur vinnu hjá byggingaverktökum o.m.fl.

Smáauglýsingar

Skráning smáauglýsinga er á vefslóðinni: www.bbl.is/smaauglysingar

Verð: Textaauglýsing kr. 2.650 m. vsk (innan við 140 slög) og kr. 6.250 texti + mynd.

Skilafrestur: Fyrir kl. 15.00 á mánudegi fyrir útgáfu.

Sími: 563-0300 Netfang: augl@bondi.is

Leiðtogafundurinn í Höfða í Reykjavík árið 1986 – raunsonn lýsing á atburðarásinni og andrúmsloftinu vafin inn í sendibréfaástarsögu. ÁSTARSAGA fæst á www.ordlist.is og hjá s.asmundsdottir@gmail.com

Hreindrækaðir íslenskir hvolpar frá Gerplu kennel. Ættbók og heilsufarsbók. Fæddir í Búlandi Hvolsvelli. Góðir í sveitinni, eru ekki að rjúka í hesta, kyr eða bíla, þótt þeir séu fæddir í sveit. Þetta eru svona sveitahundar eins og ég vil hafa þá. Fæddir 31. júlí. Tilbúin til afhendingar. Upplýsingar í s. 868-4500 sjá á facebook - Gerplu-kennel.

Fullbúin og lykklár stöðuhýsi, 18 og 21 fermetri. Lítil og nett hús sem geta nýst sem t.d. gestahús á sumarlóð, útleigugeining o.fl. Verð frá kr. 7.490.000. Nánari Uppl í s. 898-3946 eða á stoduhysi.is

Byggt rétt fyrir 1980, er um 50 fermetrar. Fer að þarfnast viðhalds. Selst til flutings og verður laust næsta sumar. Er í Reykhólasveit. Tilboð óskast. Allar upplýsingar í s. 894-5785.

Einföldu fjárgrindurnar. Krækt án aukahluta. Breidd 180 cm x 90. Verð frá kr. 9.900 til 11.900 +vsk. S. 899-1776 og 669-1336. Aurasel.

Eigum á lager reykjafa/reykjara sem nota má í hvaða skáp eða kassa sem þú átt, sjá nánar á Borniak.com. Eigum einnig átta mismunandi gerðir af reyksagi. Upplýsingar í s. 822-8844.

Polaris Sportsman Big Boss 800 sexhjul, árgærd 2013, ekið 7.030 km. Nýyfirarið af Stormi. Verð kr. 1.200.000. Hafið samband við Sæmund í s. 892-7746.

Til sölu Exelsior harmonikka á kr. 150.000 og Cordovox Rafmagns harmonikka, magnari virkar ekki en harmonikkan er sæmileg. Upplýsingar í s. 855-3280.

Caterpillar 950H, árg. 2006. Notkun 7.430 tímar. Hraðtengi, skófla, plógur og keðjur. Verð kr. 9.400.000 +vsk. Vélaaf ehf. S. 575-2400.

Witzo Challenger, árgangur 2007. Lengd: 14,6 m. Breidd: 3,0 m. + breikkanir. Eigin þyngd: 9.775 kg. Verð kr. 4.500.000 án vsk. Vélaaf ehf. S. 575-2400.

Tesla Model Y, Long Range, AWD, árgærd 2023. Sjálfstýring. Ekinn 50.000 km. Verð kr. 5.990.000 – notadir.benni.is – s. 590-2035.

Seljum vara- og aukahluti í flestar gerðir af kerum. Sérþöntunarbúnaður. Sendum um land allt. Brimco ehf. s. 894-5111 www.brimco.is Opíð frá kl.13-16.30.

Vantar þig snjóblásara á traktorinn og kannski traktorinn líka? Nýtt blað á www.hardskafi.is – sala@hardskafi.is – S. 555-6520.

Óskum eftir atvinnueldhúsi, eða húsnæði sem hýst gæti framleiðslueldhús, til leigu. Helst á Suðurlandi en skoðum alla möguleika. Hafið samband við Halldóru Eldjárn í s. 661-8800.

Margar stærðir í boði, Verð frá 3.371.100+vsk

Klakabrjótur

ARGO.IS

FSH/ARGO Sólbakka 2 Borgarnesi: Póstfang: argoiceland@gmail.com Sími 8610000

Hilltip Icestriker 900-1600L Salt og sanddreifari í tveim stærðum fyrir stóra pallbíl og minni vörubíla. Rafdrifinn 12V.

Hilltip Icestriker 380-550L Salt og sanddreifari í tveim stærðum, fyrir minni pallbíl. Rafdrifinn 12V.

Hilltip Icestriker 600 TR Rafdrifinn kastdreifari fyrir dráttarvél m/öflugum efnisskómmtunarbúnaði.

Hilltip Snowstriker VP Fjöplógur fyrir pallbíl, minni vörubíla og jeppa. Fánlegur í 185-240 cm breidd.

Hilltip Snowstriker SP Snjótönn fyrir pallbíl, minni vörubíla og jeppa. Fánleg í 165-240 cm breidd.

Hilltip Fjöplógur MVP Fjöplógur fyrir ameríska pallbíl t.d. RAM 3500, GMC 3500 og FORD 350.

Wendel
Stofnað 1957

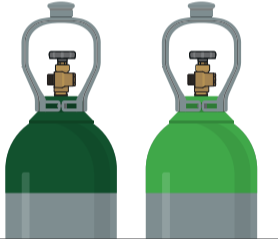
A Wendel ehf. Tangarhöfða 1, 110 Reykjavík, S:551 5464 - wendel@wendel.is www.wendel.is

Hlífdargas fyrir suðu

Eignarhylki

Argon + 18% CO₂
ARGx18
fyrir alla almenna suðu

Argon
ARGx
fyrir ryðfritt og ál

20L

Hylki + innihald

Fullt eignarhylki: Kr. 38.710
Útskipti á eignarhylki: Kr. 21.129
Ársléiga: Kr. 0

50L

Hylki + innihald

Fullt eignarhylki: Kr. 58.468
Útskipti á eignarhylki: Kr. 33.065
Ársléiga: Kr. 0

Sendum hvert á land sem er!
Afgreiðslustöð Landflutninga: Kr. 3.500 per hylki
Heim að dyrum: Kr. 6.500 per hylki

VELDIX
IÐNAÐARGAS

www.veldix.is - veldix@veldix.is
547 5577 - facebook.com/veldix.is

Öll verð eru án vsk.

Tvær nýjar iðnaðarhurðir og fylgihlutir frá Límtré Vínnet til sölu

Stærð breidd: 3 metrar.
Hæð: 3.5 metrar.
Gerð fleka: K2 IS – stálklæddir með láréttu mynstri.
Gerð brauta: Iðnaðarhurðabrautir.
Útfærsla: NP-staðalbrautir.
Yfirhæð: 450mm.
Þakhalli í gróðum: 0.
Ending gorma: 25.000 opnanir.
Mótoropnari:
Þriggja fasa iðnaðarhurðamótor.
Litur: Útan, grár - innan, hvítur.
Áferð fleka: Hamrað.

Verð kr. 420.000 m vsk. stk.

Upplýsingar í
larus@hrimland.is

Eignatorg býður sérhæfða þjónustu við verðmöt og sölu á bújörðum og öðru landi, með eða án rekstrar.

Við byggjum á áralangri reynslu á því sviði.

Björgvin Guðjónsson, búfræðingur og löggiltur fasteignasali, s. 510-3500 eða 615-1020, bjorgvin@eignatorg.is

Þrýstisett fyrir neysluvatn. Til á lager- 230 V, 12 V, 24 V. Einnig dælur með 3 fasa. Mjög öflug sjálfsgandi dæla. Dæluhjól úr kopar og öxull úr ryðfríu stáli. 24 L eða 60 L tankur úr ryðfríu stáli. Stíllanlegur þrýstingur. Hentar vel fyrir sumarhús, ferðaþjónustu og báta. Hákonarson ehf. S. 892-4163, netfang hak@hak.is

Eitt búið mótatimbur með afslætti 1x6 (25x150) Lengd 4,8m Verð kr. 275 lm. H. Hauksson ehf. S. 588-1130

Sliskjur úr áli fyrir vinnuvélar, fjór hjól ofl. Lengdir- 1,6 m, 2 m, 2,1 m, 2,5 m, 3 m, 3,5 m, 4 m, 4,5 m, 5 m. Burður fyrir þar 1,5 tonn til 80 tonn. Einnig gúmmíklæddar að ofan fyrir valtara. Mjög hagstæð verð. Hákonarson ehf. Netfang- hak@hak.is - s. 892-4163. www.hak.is

Gólfslípivélar til sölu. Hringið í s. 775-6080 til að fá upplýsingar.

Háþrýstidælur fyrir verktaka og bændur. Rafdrifnar, traktorsdrifnar, glussadrifnar, bensín eða dísil. Margar stærðir, allt að 700 bar. Einnig öflugir vatnshitara fyrir háþrýstidælur. Vandaður búnaður frá Comet - www.comet-spa.com Hákonarson ehf. hak@hak.is www.hak.is s. 892-4163.

Glussadrifnar gólfhræsur. Vinnudýpt 1,9 m. Stærð á skrúfu 48 cm. Rotor 12 kW. Glussaflæði 75 L/mín. 20 m af glussaslöngum fylgja. Mesta hæð frá gólfi 2 m. Burðarvirki heitgalv./ SS stál. Hákonarson ehf. S. 892-4163. Netfang: hak@hak.is

KGM Korando Premium, 4x4, árgerð 2024, sjálfskiptur, ekinn 17.000 km. Verð kr. 5.790.000 - notadir.benni.is - s. 590-2035.

Gámarampar á lager. Heitgalvaniserað stál. Burðargeta 8.000 kg. Stærð 130 cm x 210 cm x 16 cm. Lykkjur í dekki fyrir lyftaragaffla. Hákonarson ehf. hak@hak.is s. 892-4163. www.hak.is

Til sölu Karcher Professional Mic 34 C árg 2018. Tækinu fylgir sópur, snjótonn og saltdreifari. Notaður 640 tíma. Nánari uppl. veitir Sigurður í s. 858-0040.

Rúllugreip með keflum og spjótum. Ásoðnar Eurofestingar. Slöngur fylgja. Verð kr. 247.000 m/vsk. (kr. 199.000 án vsk) H. Hauksson ehf. www.hhauksson.is s. 588-1130 | hhauksson@hhauksson.is

Sjálfsgandi dælur frá Japan (Koshin). Fyrir vatn, skolp, mjög óhrein vatn (trash). 2", 3", 4". Orginal Honda vélar með smurolluöryggi. Hákonarson ehf. S. 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is

Vandaðir kapteinastólar á fjöðrun. Sterkt áklæði og ótal stillingar. Henta vel í ýms tæki. Verð aðeins kr. 150.000 án vsk. S. 865-9700 eða axelm1991@gmail.com

SsangYong Rexton HLX, 4x4, árgerð 2020. Sjálfskiptur, ekinn 69.000 km. Verð kr. 6.490.000 - notadir.benni.is - s. 590-2035.

Rúlluskeri með plastgrípara frá FKMachinery. Verð kr. 757.000 m/vsk. (kr. 610.500 án vsk). H. Hauksson ehf. S. 588-1130

ANNIE SLOAN
Húsgagna málning

Hringrásarhagkerfi
Endurnýja gamalt, Viðhalda vermætum, Saman gegn sóun.

Skafl ehf skafli.ehf@gmail.com skaflinn.is

SMÍÐUM FRÁ GRUNNI OG GERUM VIÐ
ALLAR GERÐIR TJAKKA

VHE

VHE • Melabraut 27 Hafnarfjörður • Hraun 5 Reyðarfirði
Sími 843 8804 • Fax 575 9701 • www.vhe.is • sala@vhe.is

ÁSCO

Alpine hljómtæki – Fjarstart – Bakkmyndavélar
Fjarlæsingar – Ísetningar á staðnum

Alternatorar og startar í miklu úrvali

Glerárgata 34b, 600 Akureyri • S4611092 • asco@asco.is BÍLARAUFMAGN

Viðgerðir á kerrum og mikið úrval vara- og aukahluta.

Úrvalið hefur aldrei verið meira.

Margar gerðir af þýskum eins og tveggja öxla kerrum. Skoðuðu úrvalið á www.brimco.is eða kíktu í heimsókn.

Hestakerrur fyrir 2, 3 og 5 hesta.

BRIMCO EFRIBRAUT 6 - 270 MOSFELLSBÆ
SÍMI: 894 5111 - www.brimco.is

FÓÐUR TIL FRAMTÍÐAR

Árið 2005 hóf Landstólpi að þróa kjarnfóður í samstarfi við De Heus sem er alþjóðlegur fóðurframleiðandi og er meðal fimm stærstu fóðurfyrirtækja heims.

KEP; Nýr næringareiknir sem spáir fyrir um fituinnihald mjólkur. 60% af fituinnihaldi mjólkur ræðst af samverkandi þáttum, svo sem mjaltaskeiði, framleiðslu, erfðafræðilegu og fleiru, hin 40% ráðast af næringu. De heus hefur þróað reikniformúlu (KEP) sem gerir okkur kleift að spá betur fyrir um áhrif fóðurs á þessi 40%.

Fatbooster - Góð blanda verður betri!

- Fatbooster blandan hefur verið notuð með góðum árangri á íslenskum kúabúum í mörg ár til að bæta mjólkurframleiðslu og fituinnihald mjólkur.
- Með tilkomu nýrrar reikniformúlu, KEP, höfum við nú getað bætt uppskriftina af Fatbooster. Þetta tryggir aukningu í fituinnihaldi mjólkur í enn fleiri tilvikum. Aukningunni náðum við án þess að bæta við aukinni fitu í fóðrið.

Af hverju að nota Fatbooster?

- Mikið orkugildi fyrir heilbrigðar kúr og meiri mjólkurframleiðsla með góðu fituinnihaldi.
- Fóður með hæsta KEP = meiri fituframleiðsla í mjólk.
- Bragðgott fóður sem hefur margsannað sig í íslenskum aðstæðum.

Vilt þú meiri mjólk, fitu eða betra heilbrigði? Hafið samband!

FAGLEG
RÁÐGJÖF

NÁIÐ
SAMSTARF

EFTIRLIT &
EFTIRFYLGNI

FRÁBÆR
ÁRANGUR

LANDSTÓLPI

 Gunnbjarnarholti, 804 Selfossi Lyngási 11, 700 Egilsstöðum
 480 5600 480 5610

 www.landstolpi.is
 landstolpi@landstolpi.is

NIVEA

NÝTT

LJÓMANDI HÚÐ BYRJAR MEÐ HREINSUN

INSTANT
GLOW
EFFECT

+5%
SERUM

NIVEA

NEW

Micellar Water
SKIN GLOW
FACE - EYES - LIPS

+5% SERUM
WITH VITAMIN C & E

1 Effective waterproof make-up removal 2 Gentle cleansing 3 Brightens the skin for a more even & radiant skin complexion
1 Entfernt wasserfestes Make-up effektiv 2 Reinigt sanft 3 Bringt die Haut zum Strahlen & sorgt für einen ebenmäßigeren Teint

NO PERFUME - FOR DULL & SENSITIVE SKIN
OHNE PARFÜM - FÜR FAHLE & SENSIBLE HAUT

DERMATOLOGICALLY & OPHTHALMOLOGICALLY APPROVED** 400ml

MEÐ
C- & E-
VÍTAMÍNI

KLÍNÍSKT
PRÓFAÐ*

*Brightening Effect tested in clinical study